

The Poona Gujarati Kelavani Mandal's

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

(ARTS, SCIENCE & COMMERCE)

596, Budhwar Peth, Pune - 411 002.

Drishti
2019-20

The Poona Gujarati Kelavani Mandal

PRESIDENT

Shri. Nitinbhai Raojibhai Desai

TRUSTEE

- 1 Shri. Jitendra Sureshkumar Mehta
- 2 Shri. Ashokbhai Venilal Suratwala
- 3 Shri. Rajeshbhai Hiralal Shah
- 4 Shri. Arvindkumar Tulsidas Shah
- 5 Shri. Sanjaybhai Jasubhai Desai
- 6 Shri. Bharatbhai Valjibhai Patel
- 7 Smt. Hemlataben Haribhai Shah
- 8 Shri. Bharatbhai Narayandas Parmar
- 9 Dr. (Mrs) Nalini Mohan Gujarathi
- 10 Shri. Anujbhai Chandravadan Gandhi
- 11 Smt. Ranjanben Bipinbhai Shah
- 12 Shri. Arvindbhai Chimanlal Shah
- 13 Shri. Vrajeshbhai Krishnakumar Shah
- 14 Shri. Vipulbhai Vallabhbhai Patel
- 15 Shri. Ashokkumar Mohanlal Shah
- 16 Shri. Rashmikant Jayantilal Gandhi

GOVERNING BODY

1. Shri. Jitendra Sureshkumar Mehta, Managing Trustee
2. Shri. Ashokbhai Venilal Suratwala, Joint Managing Trustee
3. Shri. Kiritbhai Ramanlal Shah, Chairman
4. Shri. Janakbhai Natvarlal Shah, Vice Chairman
5. Shri. Hemantbhai Chandrakant Maniar, Secretary
6. Shri. Dilipbhai Narayandas Parmar, Treasurer
7. Shri. Pramodbhai Ghanshamdas Shah, Joint Secretary
8. Shri. Maheshbhai Ratanshi Dharod, Joint Secretary
9. Shri. Kantibhai Valjibhai Patel, Joint Secretary
10. Shri. Dilipbhai Rameshchandra Jagad, Joint Treasurer
11. Shri. Mohanbhai Chimanlal Gujrathi, Member
12. Shri. Sandeepbhai Pravinchandra Shah, Member

The Poona Gujarati Kelavani Mandal's
HARIBHAI V. DESAI COLLEGE
(ARTS, SCIENCE & COMMERCE)

Pune - 411 002.

Drishti

2019-2020

Editor

Dr. Ganesh Raut

M.A., M.Phil., Ph.D.

Principal

Haribhai V. Desai College, Pune

Executive Editor

Dr. Archana Pandit

Advisory Board

Dr. Anita Sathe

Dr. Neeta Bokil

Dr. Rajshree Patwardhan

Cover Photograph by :

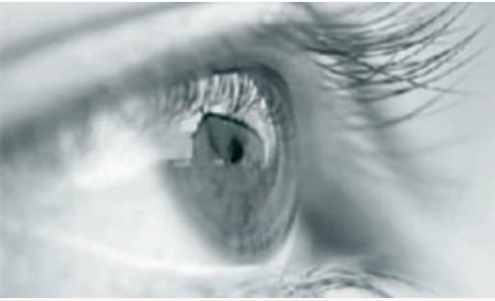
Prof. Dnyanesh Rathod

Information of Rights of Magazine Publisher

- Publisher Venue** : The Poona Gujarati Kelavani Mandal's
Haribhai V. Desai Arts, Science & Commerce
College, Pune 411002
- Publication** : Yearly
- Printer** : D2d Media & Events
- Address** : 1306, Aloknagri, Kasba Peth,
Pune 411011. Mob. 9922402460
- Nationality** : Indian
- Publishers** : Principal, The Poona Gujarati Kelavani Mandal's
Haribhai V. Desai Arts, Science & Commerce
College, Pune 411002
- Address** : Desai Brothers' , Vidya Bhavan, 596,
Budhwar Peth, Pune - 411002
- Nationality** : Indian
- Owner** : The Poona Gujarati Kelavani Mandal's
Haribhai V. Desai Arts, Science & Commerce
College, Pune 411002

*Disclaimer: The views and opinions expressed in this magazine are those of individual authors and editor, owner and publisher of this magazine may not necessarily agree with them.

OUR MISSION

To Create a centre of
Academic Excellence in the
field of Higher Education and
for the Development of right
skills oriented towards self
improvement, self
employment and life

INDEX

मनोगत	05
महामारी: भूतकाळ आणि वर्तमानकाळातून भविष्याकडे...	06
Corona Warriors #	
Stay Safe, Be Prepared	07
To All The Teachers	07
आई	08
कोरोना	08
Covid-19 and Mental Health : Impact & Intervention	09
तळजाई टेकडी, पुणे	10
Lockdown	11
बहुसंगी कलाकारा	12
पडद्यामागचा कलाकार	13
लॉकडाऊन	14
माझी हिरकणी	15
विषय:रोग्यांणे अने स्त्रीओनी स्थिति स्थिति	15
Class to Mass -"From physical classroom to virtual classroom during the lockdown 2020"	16
My life on the H. V. Campus	19
मेघराज	20
लाचारीचं जगणं सोड...	20
THE TRIBAL SISTER	21
My Journey	24
Please go Corona Go	25
आकडा	25
My Life In Quarantine	26
कोरोना हा मानवतेचा राक्षस	26
लॉकडानऊमुळे आज आयुष्याची किंमत समजू लागली	27
महाराष्ट्र माझा	27
How To Boost Your Immune System?	28
भारतीय अर्थव्यवस्था आणि कोविड १९	30
ब्रेकअप	36
आई	37
मृत्यू	37
REPORTS OF THE DEPARTMENTS	
Arts Faculty	
History	39
Political Science	40
English	43
Geography	45
Marathi	47
Science Faculty	
Microbiology PG	48
Microbiology UG	51
Chemistry UG	57
Chemistry PG	58
Physics UG	60
Physics PG	68
Botany	71
Zoology	73
Mathematics	74
Statistics	75
Commerce Faculty	
Self Finance Unit	
Computer Science UG	80
Computer Science PG	85
BBA (CA)	87
BCA Science	88
BBA	90
NSS	
Sports	
Library	
Desai Karandak	

मनोगत

२०१९-२० चे वार्षिक नियतकालिक 'दृष्टी' आपणासमोर सादर करताना मला खूप आनंद होत आहे. नियतकालिक म्हणजे महाविद्यालयाचा आरसा. महाविद्यालयातील सर्व घडामोडींचे प्रतिबिंब त्यात उमटत असते. विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी या सगळ्यांसाठी हे एक उत्तम व्यासपीठ आहे.

महाराष्ट्रातील कितीतरी गाजलेल्या लेखकांनी आपल्या लेखनाच्या कारकिर्दीचा श्रीगणेशा महाविद्यालयाच्या नियतकालिकात केलेला दिसतो. आजच्या नियतकालिकातील कवी, लेखक हे भविष्यातील समाजाची समृद्धी असणार आहेत. त्यांच्यासाठी हे हक्काचे व्यासपीठ आहे.

आमचे महाविद्यालय बहुभाषिक आहे. याचा आम्हाला सार्थ अभिमान आहे. त्यामुळेच या नियतकालिकात मराठी, हिंदी, गुजराती, इंग्रजी अशा चारही भाषांचा समावेश केला आहे. पुढील काळात महाविद्यालयात वेगवेगळ्या मातृभाषा असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना संधी देण्याचा विचार आहे. या निमित्ताने साने गुरुजींचे आंतरभारतीचे स्वप्न पूर्ण करता येईल. पुढील वर्षी या विभागाबरोबरच माजी विद्यार्थी आणि पालक अशा दोन घटकांना नियतकालिकात आवर्जून सामावून घेण्यात येणार आहे. हे दोन्ही घटक महाविद्यालयाच्या नियतकालिकात इतकी वर्ष 'मुके शब्द' या नात्याने भूमिका बजावत होते. येथून पुढच्या काळात या दोन्ही घटकांचा सक्रिय सहभाग आम्ही घेणार आहोत. या वर्षाच्या अंकाचे मुखपृष्ठ प्रा. ज्ञानेश राठोड यांनी तयार केले आहे. त्यांनी काढलेले रायगड किल्ल्याचे प्रकाशचित्र मुखपृष्ठासाठी वापरलेले आहे. गौरवशाली भूतकाळाचे स्मरण करून देणारा रायगड आणि भविष्याकडे वाटचाल करणारी युवा पिढी यांची सांगड या चित्रात घातली आहे.

या नियतकालिकाचे संपादन प्रा. डॉ. अर्चना पंडित यांनी केले आहे. नियतकालिकात 'जे जे उत्तम, उदान्त, उन्नत' आहे, त्याचे श्रेय त्यांना आहे. जे न्यून आहे त्याची जबाबदारी माझी आहे. ते लक्षात आणून दिल्यास पुढील अंकात दुरुस्ती करता येईल. सर्वोच्च गुणवत्तेचा अंतिम शब्द असा काही नसतो. त्या मार्गावर वाटचाल करत राहणे महत्त्वाचे.

आपला,

डॉ. गणेश राजत

प्रभारी प्राचार्य

महामारी: भूतकाळ आणि वर्तमानकाळातून भविष्याकडे...

व्यापक प्रमाणावर घडून येणाऱ्या घटनांचा मानवी जीवनावर मोठा परिणाम होतो. मानवी इतिहास या अशा अनेक घटनांनी भरलेला आहे. यात युद्ध, स्थलांतर, नैसर्गिक आपत्ती आणि रोग अशा अनेक घटनांचा समावेश आहे. यातीलच रोग ही मानवी समाजातील अत्यंत भयानक आणि मानवी जीवनावर तीव्र परिणाम करणारी आपत्ती मानवाच्या उत्क्रांती काळापासून ते आजतागायत टिकून आहे. अगदी मागच्या वर्षी २०१९ मध्ये COVID-19 या नावाने एक संसर्गजन्य आजार संपूर्ण जगभरात पसरला आणि जगभरातील जवळजवळ बारा कोटी लोकांना त्याने वेठीस धरले. त्यातील साडेसहा कोटी लोक रोगमुक्त झाले; परंतु जवळजवळ २६ लाख लोक मृत्युमुखी पडले. हे आकडे अजूनही वाढत आहेत परंतु, मानवी इतिहासात हे काही नवीन नाही. आपण भूतकाळात डोकावले तर आपल्याला दिसून येईल की, या अशा घटना मानवी इतिहासात वेळोवेळी घडत आल्या आहेत.

भूतकाळात पाहिले तर हिवताप या आजाराने काही प्राचीन संस्कृतींचा नाश केला होता. त्याचबरोबर 'इन्फ्ल्यूंझा' अथवा 'फ्ल्यू' या रोगाने देखील मोठ्या प्रमाणावर हाहाकार माजवला होता. फ्लू हा रोग पुरातन काळापासून आहे परंतु या रोगासंबंधी पहिला उल्लेख इ.स. १६१० मध्ये केलेला आढळतो. त्यावेळी या रोगाची सुरुवात रशियात झाली व दळणवळण-मार्गांनी हा रोग सर्व जगभर पसरला. कोरोना विषाणूचा फैलाव देखील अशाच प्रकारे जगभर पसरला हे आपण पाहिलेच आहे. इ.स. १९१८ मध्ये फ्ल्यू ची साथ जगभर पसरली आणि यात मुख्यतः तरुण लोक मृत्युमुखी पडले. याच्या उलट करोना काळातील स्थिती ही वयोवृद्ध लोकांना धोकादायक ठरली.

इ.स. १९१८ ते इ.स. १९१९ या काळात 'फ्ल्यू'मुळे एकट्या भारतात जवळजवळ सव्वा कोटी लोक मृत्युमुखी पडले. अशाप्रकारे मफ्लूम अथवा 'इन्फ्ल्यूंझा' या रोगामुळे संपूर्ण जगभरात मोठी हानी झाली.

याहीपेक्षा भयंकर रूप जर कोणत्या रोगाने दाखवले असेल तर तो 'प्लेग' आहे. प्लेगमुळे ऐतिहासिक काळात झालेली मानवी हानी इतर कोणत्याही रोगापेक्षा महाभयंकरच ठरली आहे. प्लेगच्या साथीचा पहिला उल्लेख बायबलातील (जुन्या करारातील) बुक ऑफ सॅम्युएलच्या पहिल्या व सहाव्या प्रकरणांत आढळतो.

प्लेग या रोगाची पहिली जगद्व्यापी साथ रोमन साम्राज्यात इ.स. ५४२ च्या सुमारास उद्भवली होती. दुसरी जगद्व्यापी साथ चौदाव्या शतकात उद्भवली. या साथीत युरोपातील एकचतुर्थांश लोक मृत्युमुखी पडले. 'काळा मृत्यू' या नावाने ही साथ

लोकांच्या मनात धडकी भरवत होती. या साथीमुळे आध्यात्मिक, सामाजिक आणि आर्थिक क्षेत्रात खोल परिणाम घडून आले.

या भयंकर साथीतूनच विलग्रवासाची (क्वॉरंटाइनची) कल्पना व्हेनिसमध्ये उदयास आली. इ.स. १३७४ मध्ये बेर्नाबो व्हिसकोंटी या मिलनच्या ड्यूकनी 'प्लेग फैलाव प्रतिबंधक' हुकूम काढला. त्यामध्ये प्लेगचे रोगी

१) गावाबाहेर शेतात नेऊन ठेवणे, तसेच

२) प्लेगच्या रोग्याची शुश्रूषा केलेल्या व्यक्तीने किंवा रोग झाल्याचा संशय असलेल्या व्यक्तीने १४ दिवस विलग्रवासात राहण्याचा आदेश होता. पुढे जगभर या कल्पनेचा प्रसार झाला.

कोरोना काळातही विलग्रवासाची (क्वॉरंटाइनची) कल्पना महत्वाची ठरली. यामुळे कोरोनाच्या फैलावास पायबंद घालता आला.

प्लेग या रोगाची तिसरी जगद्व्यापी साथ इ.स. १८९४ मध्ये चीनमध्ये सुरू झाली व तेथून ती भारतात पसरली. त्यापूर्वी १८७६ ते १८७७ मध्ये प्लेगची लक्षणे असलेला जोरदार रोग उद्भवला व त्याला भारतीय लोकांनी 'महामारी' असे नाव दिले होते. प्लेगचा कहर इतका भयंकर होता की, इ.स. १९१७ या वर्षात एकट्या भारतात जवळपास १ कोटी लोक या साथीच्या रोगाला बळी पडले.

एकूणच कोरोना महामारीपूर्वी देखील जगभरात अशा अनेक घटना घडलेल्या आहेत, ज्यांचे परिणाम कोरोनाच्या तुलनेत महाभयंकर होते. कारण आजच्या विज्ञान क्षेत्रातील प्रगतीपेक्षा तत्कालीन विज्ञान क्षेत्रातील प्रगती फार कमी होती. तरीही भूतकाळापासून ते वर्तमानकाळापर्यंतच्या या मानवी इतिहासाचा अभ्यास केल्यानंतर एक महत्वाची गोष्ट समोर येते ती म्हणजे, एका विशिष्ट कालखंडानंतर जगात उद्भवणाऱ्या या संकटांमध्ये देखील माणूस कधीही थांबलेला आपल्याला दिसत नाही. तो या सर्व समस्यांवर वेळोवेळी उपाय शोधत आलेला आहे आणि त्यासाठी त्याने प्रयत्नांची पराकाष्ठा केलेली आहे. करोना काळातही अगदी कमी वेळात माणसाने या आजारावरील लस शोधून काढली. भारतीयांनी ही लस निर्माण करून 'अवघे विश्वचि माझे घर' हा भारतीय संस्कृतीचा उदात्त विचार जगासमोर ठेवत लसीचा पुरवठा भारत संपूर्ण जगभरात करत आहे. हार न मानता पुढे पुढे जात राहणे हे मानवी समाजाने स्वीकारलेले धोरण आहे. काही काळ करोनामुळे ठप्प पडलेला दैनंदिन व्यवहारही माणसाने नव्या जोमाने आज पुन्हा एकदा सुरू केला आहे. मानवाच्या उत्क्रांती काळापासून ते आजतागायत माणसाने नैसर्गिक आपत्ती व मानवनिर्मित आपत्ती यांना तोंड देत

स्वतःला विकसित केले पण आता इथून पुढे आपला हा विकास पर्यावरणाच्या विरोधात तर नाही ना हा विचार देखील मानवाने करायला हवा. पर्यावरणावर विजय मिळवणे यापेक्षा पर्यावरणाशी सख्य जोडणे हाच माणसाचा खऱ्या अर्थाने विकास असेल. मानवाने स्वतःच्या प्रगतीसाठी पर्यावरणाबरोबर केलेला संघर्ष हाच कुठेतरी आज मानवजातीच्या अस्तित्वासाठी धोकादायक

ठरला आहे. ही अत्यंत महत्त्वाची बाब लक्षात घेऊन वर्तमानात आणि भूतकाळात घडून गेलेल्या चुका पुन्हा घडू नयेत, ही शिकवण आपण या सद्यपरिस्थितीतून घेऊन विकसित भविष्याकडे वाटचाल करायला हवी.

गणेश गोरखनाथ खुटवड

When the whole earth was in quarantine

You are fighting against covid-19

When the whole earth was locked

When the transportation stopped

And the nothing was right

They help us without thinking

sometimes putting themselves at risk

To save the earth from this pandemic

Our warriors was shielding the nation

With sincere efforts,

hard work and dedication

Salute to our warriors, for protecting us,

working out day and night

So, wear your mask, be wise

After coming home, sanitize

And wash your hands, thrice

Use the mask as a shield and

sanitizer as a sword

#stay home, stay safe

_Saurabh Shivprasad Lanjewar

To All the TEACHERS

**From hand holding to screen
sharing**

From chalk to chat

From blackboard to whiteboard

From real to virtual

The journey was difficult

but you did not give up

From offline to online

from keep quiet to speak up

**From no mobile to turn on your
mobile**

From conventional to technical

The journey was difficult

but you did not give up

From notebook to screen shot

From teacher's assessment to self

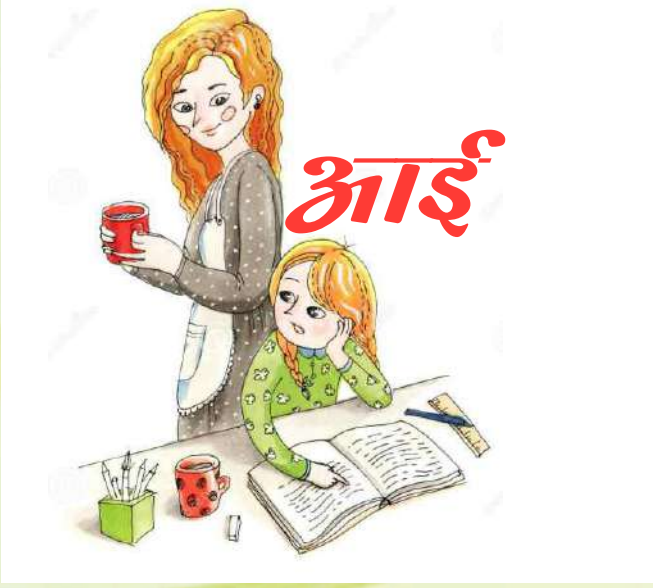
From classroom to zoom

From school to home

The journey was difficult

but you did not give up

Samruddhi S. Gaikwad

वेहरा पाहणी मनातलं दुःख समजून जाई
मला काय हवं ती ओळखून घेई
राहुनी उपाशी माझ्या पोटाची खळगी ती भरत जाई
ती म्हणजे माझी आई.....

माझी काळजी घेता घेता जेवायचं सुद्धा ती विसरून जाई
या संसारा पाई भान हरवून काम ती करत राही
ती म्हणजे माझी आई.....

जेव्हां बसायचा विमटा तिच्या पोताला
माझं चुंबन घेऊन ती समाधानी होई, पोटभर जेवण केल्याचं
समाधान तिच्या चेहऱ्यावरती येई
ती म्हणजे माझी आई.....

आपली मुलच आपली दुनिया आहे असं ती समजून घेई
एवं कष्ट करून सुद्धा तिला बाहेरच्या जगाची ओळख नाही
ती म्हणजे माझी आई.....

ती अडाणी असून सुद्धा शिक्षणाचं महत्त्व मला सांगत जाई
आपलं लेकळू खूप हुशार आहे असं म्हणून माझ्या थकलेल्या
बाबाचा थकवा दूर करण्याची भूमिका सुद्धा तीच पाही
ती म्हणजे माझी आई.....

कवी :अमोल जाधव

कोरोना

भारतामध्ये आला एक नवीन पाहुणा ।
नाव त्याचे आहे कोरोना ॥१॥

माहेर त्याचे आहे चीन ।
सासर म्हणाल तर बरीच
भारत, इटली, अमेरिका तसेच स्पेन ॥२॥

पृथ्वीला नष्ट करायचा त्याने उचललाय विडा।
त्याला हरवणे हा मानवजातीचा नवीन लढा॥३॥

सगळ्यांना lockdown करून, याने घरात कोंबले।
शाळा, मंदिरे सर्वांचे कामकाज थांबले॥४॥

हे महाराज आल्यामुळे झाले थोडे अमुल्य बदल ।
कुटुंबातील माणसे आली एकमेकांच्या जवळ ॥५॥

लहानपणीचे खेळ सुरू झाले ।
शहरांमधील प्रदूषण कमी होऊ लागले ॥६॥

आजी-आजोबांच्या गोष्टींचा
खजिना बाहेर पडू लागला ।
Technology च्या विळख्यात
अडकलेल्याला थोडा विसावा मिळाला ॥७॥

माणूस एका माणुसकीची
नवी व्याख्या तयार करू लागला।
सर्व कोरोना fighters ने
देशासाठी आपला जीवन त्याग केला॥८॥

कोरोना वर मात करण्यासाठी
काळजी घेऊन घरीच राहू ।
तवकरच एक नवीन चैतन्याची, उत्साहाची
कोरोनामुक्त पहाट पाहू ॥९॥

सुजाता बानगुडे

Covid-19 and Mental Health : Impact & Intervention

Have you ever wondered why are criminals put into the prison ?

Is it like a school where the criminals will get education and they will become a good human being ? Criminals can be given physical punishment but instead they are send to prison to punish them mentally.

Yes.. the mental punishment they receive over there is far more rigorous than the physical punishment which they might get.

They are isolated from the entire world, they feel lonely, they cannot even contact with their loved ones, their parents, their spouse, their children.. no food of their choice..no freedom to move around..no mobile..no movies..no functions no parties..no temple no mosque..!

All this isolation creates serious mental disorder in their minds. They miss every second they spent in the outside world..the only thought in their mind is to complete the punishment and get out of the prison as soon as possible..!

Today in this covid-19 era our situation has been more or less the same.. definitely not as worst as that of a criminal in the prison but the mental impact this covid has made on your mind is ridiculous. It has been 11 long months we are completely or partially under a lockdown. Lockdown means complete restriction on freedom of movement and our earlier lifestyle..

Earlier it was a sort of excitement.. first time in the history we had experienced such a huge impact of a virus (disease) closing countries down for several months. As time went on, it started reflecting on your mental health. We started getting depressed for various reasons but the irony is we never recognised these slow changes within

ourselves.

As time passed onn..jobs started disappearing, various business house collapsed, marketplaces reduced in size, playgrounds were completely closed, no friend circle outside, no roaming in the park, no attending schools and colleges and offices, the only way out was stay at home and attend online lectures and work from home and entertain yourself with old movies and TV serials.

The mental impact of all these things could not be easily recognised and cured in a day in our daily lives. We never knew what impact this is causing on our minds and psychology. This is the greatest damage of it.

Because a patient aware of his sufferings is less vulnerable than the one who don't even know that he is suffering..

We can see unemployment everywhere..we can see factories closing down..we can see the jobs getting reduced..we can see the sorrow of people, their hunger, their tears in this world vulnerable crisis.

If we get hurt physically then we surely know that it is paining. But what about our mind..our psychology..our mentality..?

It has been seriously hurt but we are unable realise or even recognize its pain..!

There is no way out of it. This has been the 11th month yet we are not out of this serious issue. The only way out is to keep our mental health stable and to stay happy.

There are several remedies to it..like meditation, consistency in exercise on a regular basis..frequent health checkup..and providing a helping hand to those in need..

Let's hope for a better future.

तळजाई टेकडी, पुणे

प्रा. के. के. बगडाणे

पुणे महाराष्ट्रातील दुसऱ्या क्रमांकाचे शहर आहे. लोकसंख्येच्या आधारे हे आपल्या देशातले ९ वे सर्वात मोठे शहर आहे. राहणीमान रँकिंग निर्देशांकात पुणे हे भारतातील पहिल्या क्रमांकाचे शहर आहे. पुणे अंदाजे १८° ३२' उत्तर अक्षांश आणि

भांबुर्डा ज्यात वनविभागाचा परिसर आहे. तळजाई टेकडी पुणे शहराच्या दक्षिणेस आहे.

तळजाई टेकडी स्थानिक पातळीवर तळजाई पठार म्हणून ओळखले जाते. पुणे शहराच्या दक्षिणेस ही वन्यजीव समृद्ध

७३° ५१' पूर्व रेखांशवर वसलेले आहे. शहराचे एकूण क्षेत्रफळ ७२९ चौरस किलोमीटर आहे.

पुण्यात अर्ध शुष्क हवामान असून सरासरी तापमान २० ते २८ डिग्री सेल्सियस पर्यंत असते. ऋतू ३ आहेत: उन्हाळा, पावसाळा आणि हिवाळा. पुण्यात सर्वात गरम महिना मे. मॉन्सून जून ते ऑक्टोबर दरम्यान राहतो. मध्यम पाऊस आणि तापमान २२ ते २८ डिग्री सेल्सियस पर्यंत असते. शहरात जुलै हा वर्षाचा सर्वात आर्द्र महिना असतो. डिसेंबर आणि जानेवारीमध्ये दिवसाचे तापमान १५-२० अंश डिग्री सेल्सियस असते.

पुण्याचे आनंददायी वातावरण विशेषतः शहराभोवतीच्या टेकड्यांच्या उपस्थितीमुळे आहे. या टेकड्या म्हणजे ऑक्सिजन पार्क. टेकड्यांवर आणि आजूबाजूला असणारी हिरवळ टिकवून ठेवण्यासाठी आणि त्याची देखभाल करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्था कठोर परिश्रम घेत आहेत. पुणे शहराच्या शाश्वत विकासासाठी पर्यावरणवादी, जीवशास्त्रज्ञ, समाज सुधारकांची महत्त्वपूर्ण भूमिका आहे. पुणे शहराच्या वेगवेगळ्या विभागात असणारे विविध डोंगर आणि हिरवीगार उद्याने म्हणजे तळजाई पठार, चतुःश्रुंगी टेकडी, पुणे विद्यापीठ परिसराजवळील रेंज हिल्स, सुप्रसिद्ध पर्वती, बालभारती भवनमागील वेताळ टेकडी,

टेकडी आहे. हे पुण्याचे मिनी महाबळेश्वर म्हणून लोकप्रिय आहे. या डोंगराचा रस्ता सहकार नगर, शिवाजी मराठा महाविद्यालय परिसरातून नयनरम्य डोंगराच्या वाटेने जातो. आणखी एक रस्ता धनकवडी उपशहर बाजूने आहे. जंगलाच्या प्रवेशद्वाराजवळ देवी तळजाई नावाचे मंदिर आहे. टेकडीचे नाव तळजाई टेकडी आहे. देवीची पौराणिक कथा देखील मनोरंजक आहे.

तळजाई पठारावर प्रसिद्ध योग-गुरु बाबा रामदेव यांच्या नावाची एक व्यायामशाळा देखील आहे. पुणे म्युनिसिपल कॉर्पोरेशनतर्फे जलतरण तलाव चालविला जातो. हे तरुणांचे आकर्षण आहे. टेबल टेनिस कोर्ट हा स्पोर्ट्स संकुलाचा भाग आहे. अलीकडे येथे अनेक पायाभूत सुविधा केल्या आहेत. आता रस्ता सुलभ केला आहे. तळजाई पठार परिसर सुंदर भिंत, कुंपणासह एक अतिशय विकसित क्रिकेट मैदानात रूपांतरित झाली आहे. लॉनचा वापर केला गेला आहे जेणेकरून क्रिकेटचे मैदान हिरवेगार दिसते. संपूर्ण क्षेत्र ऑक्सिजन पार्क आहे, कारण येथे शुद्ध ताजी हवा आहे.

तळजाई मोरांचे माहेरघर आहे. हे ठिकाण हौशी पक्षी निरीक्षकांमध्ये लोकप्रिय आहे. तळजाई पहाटे ५ ते १० आणि संध्याकाळी ४ ते ७ पर्यंत पर्यटकांसाठी खुली आहे. हे ठिकाण

विशेषतः पावसाळ्यामध्ये आश्चर्यकारक आहे. पायथ्याशी वाहने पार्क करता येतात आणि वरपर्यंत चालत जाऊ शकतो किंवा वरपर्यंत वाहन चालवू शकतो. एक राखीव फॉरेस्ट क्षेत्र आहे, जेथे आपण चालण्यासाठी / जॉर्गिंगला देखील जाऊ शकता. घनदाट जंगलात लांब फिरणे आणि सूर्यास्त किंवा सूर्योदय पाहणे मनोरंजक आहे.

तळजाई हिरवीगार असून, मुख्य शहरापेक्षा तुलनेने थंड आणि अत्यंत शांत आहे. येथे एक लहान फॉरेस्ट नर्सरी देखील आहे. पर्यावरणवादी आणि बरेच उत्साही वन्य वृक्षांची प्रजाती खरेदी करतात आणि तेथे वृक्षारोपण करतात. दररोज अभ्यागत शक्य तितक्या झाडांना पाणी देतात. लोक धान्य आणतात आणि पक्ष्यांसाठी देतात. काही ठिकाणी पिण्याच्या पाण्याची सोय करण्यात आली असून जनावरांसाठी काही खुल्या पाण्याच्या टाक्या उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत. हे पुण्यातील एक आवडते ठिकाण आहे. येथील सौंदर्य अद्वितीय आहे. तळजाई हे १०० एकर क्षेत्राचे एक चांगले देखभाल केलेले वन आहे. हिवाळ्याच्या हंगामात तसेच सुट्टीच्या दिवशी आणि शनिवार आणि रविवारी व्यायामासाठी खूप लोक या ठिकाणी भेट देतात. स्थानिक लोकांमध्ये जंगल खूप लोकप्रिय आहे. संपूर्ण जंगलात स्वच्छ हवा आहे. लहान - मोठे उतार आहेत. प्रवेशद्वाराजवळ एक लहान तलाव आहे, ज्यात काही बदके आहेत. सकाळी

किंवा संध्याकाळी आपण अनेक प्रकारच्या पक्ष्यांचे किलबिलाट ऐकू शकता.

सर्वात महत्त्वाचे आकर्षण म्हणजे मोरांचे कळप. इंडियन पीकॉक (पाव्हो क्रिस्टॅटस) येथे असतात. येथे असणारी वृक्ष प्रजाती झुडुपे: पांगारा, सोन-सावर, बाबुल, हिवर, महारुख, कडुनिंब, रक्तकांचन, आपटा, रुई, करवंद, उंबर, गिरीपुष्प, घनेरी, विंचवी, वाघ-नखी, सिंगापूर चेरी, अंबुशी / टिपनी, चंदन, निरगुडी, निवडुंग, ऐन / अर्जुन, गुलमोहोर, नीलगिरी, हिरनदोडी, वासनवेल इ.

काही विशिष्ट वनस्पती, लाजवंती, लांडगा, कॉसमॉस, विष्णुक्रांत, तुळस, काँग्रेस, टाकळा, घंटी, मेक्सिकन फ्लॉवर, गोखरू, अश्वगंधा या स्वरूपात आहेत. कुई / कोंबडा, 'ट' टी, बांबू, कंगणी, काटे-कोरंती, तेरडा इ. उन्हाळ्याच्या काळात कोक्लोस्पर्मम (गनेर) मोठ्या प्रमाणात बहरते. फुले गडद पिवळ्या रंगाची असतात, सभोवताल सौंदर्य मनोहर होते. सॅन्टालम अल्बम, ग्लिरीसिडीया मॅकुलता ट्री देखील मोठ्या संख्येने आहेत. वास्तविक जंगलात, फुलांच्या वनस्पतींव्यतिरिक्त मशरूम सारख्या फुले नसलेल्या वनस्पती देखील पावसाळ्यात दिसतात. वेगवेगळ्या-**garicus** प्रजाती, पॉलीपोरस, पॉलिस्ट्रिकस, गॅनोडरमामासीलि यासारख्या फर्न (टेरिडोफाईट्स) देखील दिसतात.

Lockdown

इतनासा तो है तू कोरोना कितने दिन जी पायेगा

वैसे भी तू मेड इन चाइना है कबतक टिक पायेगा

हम तो है भारतवासी ना कभी हारे है ना कभी हारेंगे

कोरोना आये या आये हंता हम तो फिर भी बाजी मारेंगे

घर में रहना मास्क लगाना ये तो अभी मजबूरी है

कोरोना को हराने और ज़िन्दा रहने के लिये जरूरी है

पुलिस, डॉक्टर और सरकार की मानेंगे हर एक बात

ऐसे ही छोटी छोटी बातोंसे करेंगे इस महामारी पर मात

गणेश परशुराम जाधव

बहुरंगी कलाकारा

प्रिय,

कलेला सर्वस्व वाहून घेतलेल्या आणि रसिकांनाच आपले मायबाप मानून त्यांच्यासाठी कलासेवेत रुजू झालेल्या प्रत्येक बहुरंगी कलाकारा, तुझे आभार नक्कीच मानणार नाही कारण आपल्या माणसांचे आभार मानून त्याला परकं करण्याचा माझा मानस अजिबात नाही..

फक्त तू आजवर करत आलेल्या मनोरंजनात्मक सेवेच्या अभिप्रायाखातर दिलेली एक छोटीशी पोचपावती असं म्हणेन मी..

तुला कदाचित वाटेल की आजच हे लिहावसं का वाटलं? कारण या आधीही केलेलं काम बहुमूल्य होतंच की..

तुझं म्हणणं योग्यच आहे, पण आजवर तू केलेल्या कामाचा नुसताच आदर होता, पण गेल्या काही दिवसांपासून तो वाढून त्याला प्रेमाचा दुजोराही मिळाला आहे. तेच सारं व्यक्त करून मन हलकं करावंसं वाटतंय..

गेले काही दिवस आम्ही सर्वचजण एकाच घरी बंदिस्त आहोत.

तू मात्र या काळात दोन घरं निर्माण केली आहेस. एक जिथे तू राहतोस आणि एक जिथे तुझं कायमचं वास्तव्य आहे ते आमचं मन..

नाही म्हटलं तरीही घरात बसून तुलाही कंटाळा येतच असणार की.. तरी कुठेही आळसून न जाता किंबहुना उगीचच स्वतःला मोठं न दाखवता तू सोशल मिडीयाच्या वेगवेगळ्या माध्यमातून आमच्या पर्यंत पोहोचतोस.. आम्हीही मग तू आज काय नवीन घेऊन येणार या उत्साहात किंवा नवलाईपोटी आमची कामं काही वेळापूरती बाजूला ठेवून तुझ्यासमोर अप्रत्यक्षपणे बसलेलो असतो.. तू नक्की काय सादर करतोस, याआधीही तू दिसत असलास तरी आज कसा दिसतोयस हे बघण्यासाठीच आम्ही औत्सुक्याने बाकी सारं ताणतणावाचं आयुष्य सोडून एका

वेगळ्याच जगात काही क्षणांसाठी तुझ्याबरोबर जातो..

त्या जगात तुझ्या खऱ्या आयुष्यातला तू आमच्या समोर येतोस आणि पडद्यावर दिसणाऱ्या तुझ्यापेक्षा पडद्यामागच्या तुझ्यामध्ये एक आपल्यातला माणूस जाणवतो आणि आपसुकच त्या माणसाबद्दल प्रेम अगदी निरागसपणे वाटू लागतं.

तुझ्या कामामागचा जगलेला तू आणि आमची प्रेमळ सेवा करण्यासाठी झटलेला तू, असा दोहोंमधला कुठेतरी स्वत्व शोधणारा आमच्या समोर येतोस आणि दरवेळेस वेगवेगळे तू आमच्यापर्यंत पोहोचवतोस.. आता एखादा दिवस तू नसलास तरी बेचैन होतं.

आधी तू लाडका होतासच पण गेल्या काही दिवसांमध्ये अधिकच जवळचा झालास.

म्हणजे आता जरी प्रत्यक्षात समोर नसलास, तरी रोजच आम्हाला भेटतोस असं वाटतं.

तुझे काम एवढ्याशा ओळीत बसणार नाही याची जाणीव आहे..

पण पेनाच्या शाईची आणि पत्राच्या पानाची मर्यादा याच्या आड येतीये. कदाचित तुझ्या कलेतलं अमर्याद स्वरूपाचं ओझं त्यांना पेलवत नसेल.. असो..

शेवटी तुला आणि तुझ्या कलेला दीर्घायुष्याच्या शुभेच्छा देऊन थांबतो..

कळावे,

एक तुझा रसिक

स्वानंद गोडबोले

जगातील बहुतेक देशांत सर्वत्र थैमान घालत असलेल्या कोरोना महामारीच्या विरोधात सर्वजण या एकमेव महाभयंकर विषाणूच्या नायनाटासाठी एकवटलेले आहेत. या महामारीमुळे कोरोनाबाधित देशांची अर्थव्यवस्था डबघाईला अथवा मोडकळीस आलेली दिसून येते. तसेच आरोग्य क्षेत्र

प्रयोगशाळेत योग्य ती पद्धत वापरून निदान स्वरूपात आलेली माहिती लॅब अधिकांना दर्शवतात. त्या नंतर त्यांची स्वाक्षरी झाली की ते लॅब अहवाल ग्राह्य धरले जातात. या सर्व प्रक्रियेमध्ये लॅब टेक्निशियन परत भूमिगत अथवा त्याच्या कार्याकडे काणाडोळा होतो. कोरोनाच्या महामारीमध्ये लॅब

देखील डगमगू लागली आहेत. ही आजची खरी वास्तविकता कोणी नाकारू शकत नाही. कोरोना महामारीमुळे कित्येक लोकांचा बळी गेलेला आहे. असंख्य लोक अजून त्याच्याशी दोन हात करत आहेत आणि बरेच लोक या महामारीवर विजय मिळवून आपल्या घरी सुरक्षित सुद्धा पोहोचले आहेत. ही एकमेव आनंदाची बाब आहे. कोरोनाग्रस्तांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. ही बाब जगासमोर खूप चिंतेची बनू लागली आहे. आरोग्य क्षेत्रात दवाखाने ही आजची मंदिरे बनली आहेत. या आरोग्यरुपी मंदिरातील देव म्हणजे डॉक्टर. या आरोग्य मंदिराच्या भिंती म्हणजे दिवसरात्र काम करणारे, स्वतःच्या घरावर तुळशीपत्र ठेऊन अखंड, अविरत सेवा करणारे अर्थात पॅरामेडीकल क्षेत्रातील लॅब टेक्निशियन, रुग्णांना वाहून नेणाऱ्या रुग्णवाहिका या आहेत. आरोग्य मंदिराचा अत्यंत महत्त्वपूर्ण पण भूमिगत, प्रकाशझोतात नेहमी न दिसणारा प्रयोगशाळेतील लॅब टेक्निशियन जे जीवावर संकट ओढावून कार्य करत असतात. आरोग्य क्षेत्रात कोणत्याही प्रकारच्या आजारावर योग्य त्या प्रकारचे इलाज करण्यासाठी ते अचूक तपासणी करून मिळालेले प्रयोगशाळेतील अहवाल व रुग्णांकडून लागणारे विविध नमुने (रक्त, लघवी, थुंकी) इत्यादींचे संकलन करणारे लॅब टेक्निशियन हे मुख्य माध्यम वापरून कार्य करत असतात. कोणताही रुग्ण, कोणत्या आजाराने पीडित आहे किंवा नाही या बाबतची पूर्वकल्पना नसताना देखील लॅब टेक्निशियन आपले योग्य ज्ञान व कौशल्य वापरून त्या रुग्णाचे सर्व आवश्यक नमुने शास्त्रशुध्द पद्धतीने संकलन करतात.

टेक्निशियन हे कोरोना संशयितांचे नमुने तपासण्यासाठी पाळून दिलेल्या नियमांवलीनुसार योग्य ज्ञान व कौशल्य वापरून स्वतःच्या जीवाची पर्वा न करता पदोपदी कोरोनासारख्या महाभयंकर विषाणूच्या संपर्कात जास्तीत जास्त येत होते. तरी कोरोना विषाणूच्या संसर्गाचा धोका पत्करून काम करत राहिले. लॉकडाऊनच्या काळात सर्व क्षेत्रातील लोक आपल्या घरी कुटुंबीयांसोबत सुरक्षित राहत होते. तेव्हा लॅब टेक्निशियन स्वतःच्या जिवाचा, स्वतःच्या मुलाबाळांचा, स्वतःच्या कुटुंबाचा कसलाही विचार न करता अहोरात्र पी. पी. ई. (P.P.E) किट मध्ये सज्ज होता.

मी स्वतः एक लॅब टेक्निशियन आहे. त्यामुळे मला तरी असे वाटते की आम्ही लॅब टेक्निशियन पडद्यामागचे कलाकार आहोत. म्हणून मला नेहमी वाटते, आरोग्य क्षेत्रातील कधीही समोर न येणारा हा भाग पुन्हा आपली उपयुक्तता सिद्ध करत आहे. यावरूनच कोरोना महामारी विरोधात लढणारा हा पहिल्या फळीचा खराखुरा योद्धा आहे. एखाद्या चित्रपटात नायक हा नेहमी प्रकाशझोतात असतो, पण त्या नायकाला प्रसिद्धी मिळवून देणारा पडद्याआडचा स्टंटमॅन हा जीवाशी खेळून धोकादायक स्टंट करत असतो. तसेच काहीसे चित्र आज लॅब टेक्निशियन बाबत दिसत आहे.

शब्दसोबती-
रुद्र गोविंदे (लॅब टेक्निशियन)

२२ मार्च २०२० रोजी आपला देश लॉकडाऊन झाला. संपूर्ण जगावर कोविड १९ सावट होतं आणि अजूनही आहेच. लॉकडाऊनच्या आधी पंतप्रधानांनी दुकाने, कारखाने, शाळा, महाविद्यालये सगळं काही बंदची सूचना दिली. परंतु कोविड - १९ चा वाढता प्रादुर्भाव लक्षात घेऊन अनेकदा लॉकडाऊन वर लॉकडाऊन जाहीर होत गेले आणि निराशा वाढत गेली. मध्यमवर्गीयांचे हाल झाले. ज्या लोकांचे हातावर पोट आहे त्यांच्या खूप हालअपेष्टा झाल्या. अनेकांनी निराशेपोटी आत्महत्या देखील केल्या. माझ्या वडिलांचे फर्निचरचे दुकान असल्याने कोविड - १९ मुळे त्यांना आठ दिवस दुकान बंदची सूचना आली व महाविद्यालये सुद्धा बंद, मग आता करायचं काय म्हणून आम्ही २१ मार्च २०२० ला सकाळी गावी जाण्यासाठी निघालो. संपूर्ण रस्ता सामसूम, सगळीकडे भयंकर शांतता पसरली होती. पुणे शहर ७०% हून अधिक प्रमाणात रिकामे झाले होते (इतर ठिकाणाहून पुण्यात आलेले लोक त्यांच्या गावी निघून गेले होते.) आम्ही गावी गेलो. शहरातील बंदिस्त जीवनाकडून आम्ही गावाकडच्या मोकळ्या वातावरणात वळलो आणि गंमत म्हणजे आम्ही पुण्याहून आल्यामुळे गावाकडील लोक आमच्या वाड्याकडे पाहत सुद्धा नव्हते कारण कोरोना हा संसर्गजन्य रोग असल्याने ते घाबरत होते. पण आम्ही सर्व काळजी घेऊन तपासणी करून गावी गेलो होतो. या गोष्टीचे आम्हाला हसायला आले आणि थोडेसे वाईटही वाटले. पण गावाकडचे जीवन म्हणजे खरं आयुष्य. आम्ही शहरातील स्टार्इल फरशीवर चालणारी मुले आता शेतातल्या मातीमध्ये मनमुरादपणे काम करत होतो. वेगवेगळे प्राणी, पक्षी न्याहाळत होतो. अगदी आंब्याचा मोहोर ते पिकलेला आंबा पहिला. इकडे जेवणाची वेळ झाली म्हणून आम्ही जेवण करायचो तर गावी आम्ही भूक लागली म्हणून जेवायचो. हा फरक आम्हाला आता कळला होता. शहरात अलार्मच्या आवाजाने आम्ही उठायचो तर

गावी पक्ष्यांच्या किलबिलाटाने जाग यायची. एकीकडे निराशा वाढत होती आणि दुसरीकडे आम्ही ग्रामीण जीवन जगत होतो. अनेकदा अभ्यास, करिअर याबद्दल ताण आलासुद्धा; पण खचलो नाही. सगळं बंद होतं, परंतु आपला शेतकरी राया शेतात राबत होता. शेती चालूच होती. दिवसेंदिवस कोविड-१९ च्या रुग्णांमध्ये वाढ होत होती. पण शेतकरी पहाटे ५ वाजता तर शेतामध्ये कामाला लागलेला दिसायचा. आम्हीदेखील शेतामध्ये कामे केली. विद्यार्थी म्हणूनच आम्ही शेतीतील कामे शिकलो. एका अर्थाने मला कोरोना विषाणूचे आभार मानावेसे वाटतात. आम्हाला या काळात शेती व शेतकरी राजा विषयीचा आदर आणखी वाढला. आम्ही सर्वांनी मिळून शेतीत कामे केली, घाम गाळला व आमच्या कष्टांचं चीज देखील झाले. सर्व शेत छान प्रकारे बहरून आले होते. आम्ही भुईमूग लावला, मक्याचे कणीस इ. पिके व फळभाजी, पालेभाज्यांची लागवड केली. संपूर्ण दिवस कामात जात असे. शेतात हरणांचे कळप, मोर दिसायचे. त्या पशूंना या महामारीचा काहीच त्रास नव्हता कारण ती आधीपासून निसर्गाच्या सानिध्यात आहेत आणि आपण निसर्गाचा न्हास करत आहोत, म्हणून अश्या समस्यांना आपल्याला सामोरं जावं लागतंय हे ही तितकच खरं आहे. वर्तमानपत्रे आणि बातम्या पाहिल्या की तणाव यायचा, करिअर विषयीच्या अनेक प्रश्नांचे वादळ उठायचे, पण ते थोड्या वेळापुरतेच. परत शेतामध्ये निसर्गाच्या सानिध्यात गेलो की छान वाटायचं. आमच्या शेतात एक चाफ्याचे झाड मी पाहिले आणि एका क्षणात माझा ताण-तणाव विसरले, कारण त्या झाडाची संपूर्ण पाने गळून गेली होती. एकही पान नसताना चाफा अगदी भरभरून फुलला होता. त्याला पाहून मी सर्व विसरून गेले होते आणि आता कितीही मोठं संकट आले तरीही त्या संकटात पाय रोवून उभं राहण्याचं बळ आमच्यात आलंय. संकट आले म्हणून खचून न जाता संकटांशी दोन हात करण्यात, लढण्यात खरी

मजा आहे. कोरोनाने खूप काही शिकवलं आणि आम्ही ते शिकलोही. जगण्याची एक नवी उमेद तयार झाली आहे. आत्महत्या हाच पर्याय नसतो. मित्रांनो, या जगात खूप काही शिकण्यासारखे, करण्यासारखे आहे. कष्ट केले की त्याचे फळ मिळतेच..

शेवटी गावाहून निघताना आम्हा सर्वांचे डोळे पाणावले होते. एवढ्या वर्षामध्ये आम्ही किती आणि काय गमावलयं हे आम्हाला

कळून चुकलं होत. मातीशी नाळ जोडली गेली होतीच; परंतु ती आता आणखी घट्ट झाली. आज जी आजोबांचे भरपूर प्रेम मिळाले. आयुष्यभर पुरेल इतकं ज्ञान आम्हाला मिळाले. आयुष्यभर पुरेल इतक्या अनुभवांची आणि प्रेमाची शिदोरी घेऊन आम्ही मायभूमी सोडून कर्मभूमीमध्ये परतलो.

- ज्योत्स्ना जयराज बोंडगे

माझी हिरकणी

लढाई कुठलीही असो
ढाल माझी तीच बनते रणी

वेढलेली किती गुंत्यांनी ती तरी
सदा माझेच गाते गीत मनी

नसानसांत स्पंदते ती
जसे वृक्ष दाटती वनी

वेडा मी कविता करतो तुजवरी
पण शब्दांत कुठे मावती माझी हिरकणी

प्रविण नारायण सोनावणे

विषय:रोगयाणो अने स्त्रीओनी स्थिति स्थिति

आपेल छे के covid-19 कटोकटी पुरुष अने स्त्रीओने जुटी जुटी रीते असर करे छे अने तेना निराकरण माटेना पगलाओ जातिने ध्यानमां लेवी ज जोईछे

એક નજર જયાં હોય તે ધ્યાન માં લીધા વિના. તે મહિલાઓ છે કે જે ઓ સમાજ ને સાથે રાખવાની મોટાભાગની જવાબદારી સહન કરે છે. પછી તે ઘરે,સ્વાસ્થ્ય સંભાળમા, શાળામાં અથવા વૃદ્ધોની સંભાળ રાખવામાં હોય આ મહિલાઓ અને બાળકો ટેકો આપવાની જવાબદારી ફક્ત ત્યારે જ વધશે જ્યારે સંકટ સમાપ્ત થાય અને લોકો ફરી ફરવા માટે મુક્ત

થાય. આપણે તે સુનિશ્ચિત કરવુ જોઈએ કે સ્ત્રીઓના આશ્રયસ્થાનો અને સહાયતાના અન્ય પ્રકારો જાળવવામાં આવે છે અને તે મુજબ પ્રકારો જાળવવામાં આવે છે અને તે મુજબ સશક્ત બનાવવામાં આવે છે અમે ત્રણ ક્ષેત્રો જોયા છે જયાં મહિલાઓ અને છોકરીઓ ખાસ કરીને જોખમમાં હોય છે અને વર્તમાન કટોકટીમાં વધુ મજબૂત સંરક્ષણની જરૂર હોય છે

Solanki poonam Gopalbhai

“Class to Mass”

From physical classroom to virtual classroom during the lockdown 2020”

Dr. Vileena Shashank Inamdar, Lecturer in H.V Desai College, Head of Dept. of Geography.

Teaching is a very noble profession. Teachers in the 21st century are using advance techniques for effective teaching in class of 120 students for degree level for all faculties. New methods of teaching makes learning more interesting and effective. Present study throws light on how class room teaching transformed into mass teaching during quarantine lockdown period with the help of below mentioned activities. Individual achievements like online publication of an article, participation as a Resource person for webinars as an extension activity, Participation in various Webinars, Participation in an online quiz, online guidance for the Students, Development of E-Content modules and participation in extension activities for Social awareness were undertaken.

Past Challenges :In last decade teaching any academic or non academic study module, Power point presentation, using Video and audio devices, such as using Computers, C.D. players, Television Channels, Smart mobiles etc. were more commonly used, which helped the students immensely. (Inamdar 2016). Field visits and study tours also supplemented the process of learning effectively for teaching subject like Geography. Before 17th March 2020, i.e declaration of lockdown, teachers in all colleges had already finished their syllabus for undergraduate level and students were preparing for their final examinations.

Present Challenges: During the quarantine period teachers have adapted themselves to the prevailing situation and have learned various new techniques. Teachers have learned organizing and conducting zoom meetings, attending and participating in webinars on various topics, delivering online lectures on various social media platforms like facebook, youtube, zoom etc. They have involved themselves in organizing workshops, Seminars Webinars, Online google quiz etc. Individual achievements like online publication of article, participation as a Resource person for webinars as an extension activity, Participation in various Webinars, Participation in online quizzes, online guidance for the Students, Development of E-Content modules and participation in extension activities for creating Social awareness all these were new challenges. All these activities transformed into mass teaching during quarantine lockdown period and helped the masses in society.

1. Online Publication of an Article:

Website www.mahaedunews published article on topic “The beauty of Mind and Body”. This article has been published on 22 May 2020.

2.Resource person for webinars as an extension activity:

A)Modern college of Science,Arts and Commerce,Ganeshkhind organized 10 days lecture series for their students and being a resource person I gave a motivational talk to F.Y.B.A, S.Y.B.A and T.Y.B.A students on “Personality development” from 11.00 to

12.00 pm. More than 70 students of Modern college and few students from our College attended the same on 5 May 2020.

B)BAIF Development and Research Foundation Uralikanchan organized my lecture on "Discussing Mental wellness with women entrepreneurs" on 22 May 2020 from 4 to 5 Pm. More than 68 lady entrepreneurs attended the lecture. It highlighted the awareness of health in their day to day lives.

C) As a motivational speaker of Savitribai Phule Universities Extra Mural Department, I gave various lectures in various colleges under Barrister Jaikar Vyakhyanmala and Yashwantrao Vyakhyanmala on topic "Beautiful mind and Beautiful Body" . In pune www.mahaedunews.com organized my lecture on "Beautiful mind and Beautiful Body" for the viewers of social platform such as face book live on 27May 2020,from 4 to 5 p.m. More than 1600 viewers attended the same till today and gave live feedback. The motivational thoughts inspired not only the students but the viewers of various age groups as well.

3.Participation in various Webinars:

1. Aftre attending one day State level Webinar on Physical and Mental Health and Financial Planning in Covid -19 infection conditionson 24May2020 organised by Hujurpaga Mahila Vanijya Mahavidyalaya Pune I secured certificate of participation. Such webinars are important for students and teachers to update their knowledge.

2. Attendedone day National Webinar organized by Annasaheb Magar Mahavidyalaya Hadapsar."Karonotter Marathi vishayachya Uchchaya shikshan padhatit Navatantra dyanacha Vapar" on 27 May 2020 one can get updated knowledge.

3. Attendedwebinar organized by HaribaiV.Desai College Pune, on "Covid 19 -

Management and Impact of Lockdown on Environment " on 31 May 2020. and attended few International webinars regarding awareness and management of this Corona virus.

4. Participation in Online quiz:

1. After taking part in "Online Covid -19 Awareness Program Quiz" organized by Shri Sidhivinayak Mahila Mahavidyalaya, Department of Sociology on 30 May 2020

2. After taking part in Quiz in the form of a webinar organized by Haribai V.Desai College Pune, on "Covid 19 Management and Impact of Lockdown on Environment " on 31 May 2020

5)Online guidance for the Students:

1.Did online counseling for the Students of F.Y.B.A.,S.Y.B.A, and T.Y.B.A. and motivated them to express their views on"what have I learnt during the Lockdown Period ?"

2. A worksheet of 10 long answer questions based on syllabus was given to T.Y.B.A students on whats App and students solved these questions.

3.Students have taken part in 10 days online lecture Series organized by Modern College Pune through zoom app and noted down points on Lecture given by Dr. Sanjay Patil on (Adventure biking in Ladakh and cycling to Kanya Kumari) on 12 May and lecture given by Dr.ShrikantGabale on (Opportunities in Geography) on 13 May 2020.

6. Development of E-Content modules:

Savitribai Phule Pune Vidyapeeth department of Education Multi Media Centre developed academic content on environmental studies on 2017.Three modules on Tourism – 1.Tangible and intangible cultural Heritage of India(2791) students viewed

2. Role of Individual in conservation and preservation of the Cultural Heritage of

India (72) students viewed

3. Conservation and Preservation of cultural Heritage (76) viewed the same.

Being a coordinator, above all modules were written and prepared and presented by me. During quarantine lockdown period I have given university website link for the students. All these modules gave general knowledge to 232 students, which has been reached through internet facility.

7) Creating Video's for Youtube channel for inculcating Social awareness :

Through sharing individual video on online social platforms like you tube on " Few tips for fighting against corona virus" and a video with Savitribai Pune Vidyapeeth N. S. S. Dindi Camp 2019 was helpful for creating social awareness among student and the masses of the society

8) Active participation in Preparing LMS Teaching modules for the students of H.V.DesaiSr.college.

During lockdown SPPU Pune took initiative of making LMS Modules for all the faculty students with the help of lecturers of various colleges.

For Arts faculty students I actively participated and prepared LMS-

Learning Management Systems. Where students of F.Y.B.A., S.Y.B.A

and T.Y.B.A learned various modules. SPPU Pune recorded these lectures with the help of concerned subject teachers. Power point presentations with prescribed format were prepared by the university in their studio. These recorded lectures were further uploaded on YouTube platform so that students can learn from the facility of online teaching at any time and at any place with the help of their devices like laptops, computers or mobile phones.

I have given 3 lectures on "Topics:

Introduction to Physical Geography" sem 1

"Environmental Geography Sem.3 - Conservation and Preservation of Environmental Resources"

And Regional Geography of India - "Himalayan Rivers and their characteristics"

1.Full length articles and research papers in Journals 2.website links 3.Youtube links

Please follow:

1) Inamdar, Vileena . "Designing student centric learning modules" State level Conference at H.V.DesaiSr.College by 30 January 2016, ISBN:978-93-18-300-4 (Pages 48 -53)(Accessed 2/6/2020)

2) Inamdar, Vileena "Use of ICT in teaching literature and Social Sciences"" Vidyavarta" March 2017 State level Conference at H.V. Desai Sr.College."ISSN:2319 9318 (Pages 41 - 45)(Accessed 1/6/2020)

3) Inamdar, Vileena. "Beautiful mind and Beautiful Body" . Mahaedunews on 27/6/2020

https://www.facebook.com/watch/live/?v=388023372115341&external_log_id=bd4110fe3e71a88530e3b015fabfb1f7 (Accessed on 31/5/2020)

4) Inamdar, Vileena " The Beauty of Mind and Body" 22/5/2020

<https://www.mahaedunews.com/the-beauty-of-mind-and-body-dr-vileena-inamdar/> Accessed on 1/6/2020

5) Inamdar, Vileena "Few tips for fighting against corona virus"(Savitribai Fhule Vidyapeeth Pune Rashtriya Seva Yojana Dindi Campus 2019 Mauli Runanubandha. On (5/4/2020) <http://youtu.be/CXJIVyr6U2M>(Accessed on 3/6/2020)

6) Online Covid -19 Awareness Quiz 2020, Maharshi Stree Shikshan Sanstha Shree Sidhivinayak Mahila Mahavidyalaya <http://forms.gle/PH0gy6HoPY6rKx2S6> Accessed on 29 May 2020.

My life on the H. V. Campus

Peeyush Pahade
Head, Department of Zoology

It has been almost 28 years in service here with my H. V. Desai College. It has been a completely satisfying and contended life. Wonderful people make a wonderful organization.

It was July 1993 I joined H.V. Desai College. Principal Dr. B.S. Walve sir handed me the appointment letter in person and said everything needs to be created here. I took the appointment letter and looked at the organization. It was a very small organization. science block was still in construction and only chemistry department laboratory was to be made available in a few months. We had about 100 admissions for first year. My previous service was with Fergusson College and taking an appointment here was like accepting what comes to my life. Unknowingly I used to compare my organization with Fergusson college. A day came when our principal sir called me and praised me for the good teaching. He said to me it must be a tough time for you as we severely lack in resources, but what he added was more important. He said you have been in Fergusson college. We want to cut this gap of 100 years in next five years. How can we do that?

The sentence came to me as a shocker. I could not sleep the whole night. The ordinary teaching job all of a sudden became a challenge. My life began. Designing of the laboratories, talking to the contractors, deciding the electrification plan, the water connection planning and teaching all was a single task in the first year. We were 6 or 7 teachers. That core team was an extremely dedicated team and it is still the same. The organization provided the necessary

infrastructure. What I sensed was the management was a very progressive management. They were extremely supportive and kind. Management members like Sundarbhai and Narayanbhai were considerate and kind.

The student numbers were small, most of the students came from a very conservative and simple family. They believed in their teachers. The attendance was always more than 90%. The efforts by the teachers and the students matched.

All teachers used to participate in every departmental activity. We male teachers used to go for a cup of tea and two cups of tea used to be shared in 6 or 7 teachers.

As the time passed on, we decided to brand the organization. Our students used to participate in the inter collegiate competitions and win prizes. Continuous events and their branding thru news slowly made the organization a little more known. Issues like fewer admissions, students with poor marks at 12th standard, identity crisis could be sorted out with patience and consistency.

What I cannot forget is we are blessed because our students are in very close connect with the teachers. Even after they become alumni, they keep on coming to us. They tell us their developments. They remember our tours and the fun they had there. They keep on posting us their developments and it makes all teachers extremely contended.

For every good common cause all the departments stand together even today. This property helped us get a good "A" grade at

NAAC in 2012.

Today H.V.Desai is a brand organization with almost 5000 students. It not only has science, Arts and Commerce. It also has BBA, Computer science, and five masters' courses. It also has Ph.D. centres. I feel our dream has

come true.

We could face all those challenges and win.

Love you H.V. thank you for the enriching and fulfilling life you have bestowed on me and we all teachers.

तू दाटून न आल्यामुळे दाटून आले
ते नयन आमुचे आहे....

किती वाट पाहू तुझी अजूनही
निघून गेली ती वेळ आमुची आहे....

किती अर्ज करू तुझ्या आगमनाचे
फाटून गेले ते हृदय आमुचे आहे

मोजतो आहे किंमत तुझ्या साथीची
खुंदून गेली ती प्रगती आमुची आहे

वाटले नव्हते सोडशील साथ अशी तू
मांडून डाव उधळला तो डाव आमुचा आहे

तुझ्या कारणे गेले कित्येक सोडून आम्हा
वाटून दुःख पुढे ते दुःख आमुचे आहे

पाहून व्यथा आमुची आनंदी असशील तू
हसून पाहत असशील ती जखम आमुची आहे

सोनावणे प्रविण नारायण

घरटे उडते वादळात
बिळा-वारुळात पाणी शिरते
कोणती मुंगी? कोणतं पाखरू?
म्हणून आत्महत्या करते?

प्रतिकूल परिस्थितीतही
वाघ लाचारीने जगत नाही
शिकार मिळाली नाही म्हणून
कधीच अनुदान मागत नाही

हात नाहीत सुगरणीला
फक्त चोच घेऊन जगते
स्वतःच विणते घरटे छान
कोणतं पॅकेज मागते?

कुणीही नाही पाठी
तरी तक्रार नाही ओठी
निवेदन घेऊन चिमणी
फिरते का कोणत्या योजनेसाठी?

राब राब राबून बैल
कमावून धन देतो
सांगा बरं कुणाकडून
तो निवृत्ती वेतन घेतो?

निर्धाराने जिंकू आपण
पुन्हा यशाचा गड
आयुष्याची लढाई
फक्त हिमतीने लढ...
फक्त हिमतीने लढ...!!

शब्दसोबती-
रुद्र गोविंदे

THE TRIBAL SISTER

Dr. Archana Pandit

All were singing aloud in chorus 'Mere Sapanoki Rani kabAaogi Tum'. They were heading towards the tribal area called Vasti or Tanda. They were enjoying, singing during their journey, this was their first visit to the place.

The team of young professionals working in a reputed multinational corporation was entrusted the task to visit the tribal area near the city and do any sort of help they can offer to them. The corporate responsibility cell of the company used to organise such kind of activities to inculcate the awareness about social responsibility among city bred youngsters who were completely unaware and unacquainted with the world outside their towns and cities.

These highly educated youths especially software professionals had demarked the boundaries of their lives and ignored, underrated the rural, tribal people as illiterate, ignorant, careless, unhygienic and uncleanlier. This was the attempt of the head of the social responsibility cell of the company to develop the social quotient of the younger generation and make them realise the real meaning of development, sustainable development which was one of the most important mottos of the company.

Company provided them particular fund individually and within that each one of them has to bring some changes in the lives of tribal people in the next six months. A meeting was held prior to the visit and they were provided with the list of do's and don'ts, they were shown the video clippings of the tribal people, so all basics were made clear.

This project will continue for next six months. Every alternate Saturday, Sunday

the arrangements will be made for their visits with one night stay facilities. Within six months they have to submit the project report of whatever they have achieved.

All youngsters were very much used to project reports, client meetings (mostly virtual using modern technology), budget management and most of all they all worked on time bound projects, so they were fully confident that they will complete the assignment successfully within time.

Few of them had visited such places earlier for mountaineering, trekking, forest trails and some of them had visited resorts situated deep inside the forest, this was clear during their conversation earlier, so they assured each other nothing to worry. And so they were fully exhilarating during their travel.

The journey they have been informed that, will be of only one and half hour. The vasti was only sixty kilometres away from the city. Almost thirty kilometres they travelled on national highway towards Bengaluru and the bus took right turn now. The outside scenario began to change. The glimpses of modernization vanishing. Their bus crossed a village which was told by their leader to be the main market place of that taluka. And villagers in the vicinity of about thirty kilometres had to travel to purchase anything of necessity. There were hardly twenty shops mainly grocery stores, one or two clothes shop, one medical shop, few sweetmeats, a single jewellery shop, no stationery shop but there were three liquor shops on the outskirts of the village. This was the keen observation of Nikhil Ranade a software engineer from the group. He was dumbstruck by the vast disparities between city and rural life. In cities they could order

anything on mobile apps, paid bills online and preferred for doorstep delivery on weekends. And here these have to spend almost half a day in travelling if they needed any household items.

As the bus moved further, they witnessed sudden changes in the atmosphere and natural beauty around. It was the month of July and in the morning sunlight the huge Sahyadri mountain ranges wearing the robes of greenery gleamed like Emeralds spread all across. The tiny waterfalls jumping on his shoulders appeared as a innocent, carefree children playing on the shoulders of his father. The hide and seek of the clouds and Sun added to the scenic beauty of the serenity. Farmers were already in their paddy fields engrossed in their work. Smoke rising from the pucca houses here and there reminded him of the photographs he has seen in some photo exhibition. This was the first time; he was observing in reality. Suddenly all his friends were engaged in clicking the photographs on their cell phones, cameras. All of them actually forgot why they were there. They were dragged into reality by the voice of the leader. The road journey ends here, now we have to go across that mountain, the vasti is there. Nobody was informed about this earlier. It came as a surprise for all. But they were excited by the idea of mountaineering.

All of them got down the bus with their backpacks. and the journey began it wasn't easy journey. Because there was no road as such, they have to cross all the paddy fields at the foot of the mountain and then they started climbing the mountain. Many of them hadn't had such kind of experience before and due to heavy rainfall, the road was slippery, many of them slipped and were completely drenched in the mud.

As they reached the top of the hill the vasti was visible, there were only 10 to 15 huts and

nothing else. They had to pass through dense forest before they reached there. Everyone was enjoying the chirping of birds; many were busy in clicking the photographs. At that time somebody said no range for cell phone here. Everyone started checking their own phones and no sim card could catch the signal. Leader said I have already sent messages to your family members that we reached safely before we started climbing. Don't worry. Enjoy.

We are now only seventy kilometres from the city and inaccessible by road or mobile phone. We Will be here for next two days. These people have been living here from may be centuries and the only source of their livelihood is their ancestral lands. But size of land holdings is scarce due to mountainous area. But they're happy here, they don't want to migrate or shift somewhere else. This is very strange, someone exclaimed, how can one live cut from rest of the world and be happy? Leader replied you will learn soon.

All of them nearly exhausted when they reached the vasti. All elderly people were already in their farms. So only children were there playing here and there. Leader called 'Aaru' where are you? And a girl barely of eleven to twelve years of age came out of the hut. She was wearing hand woven clean Parkar Polka of green colour, her hair neatly plaited, few red bangles in her hands, and a shining nose ring. She was not at all fair, her colour almost leaning towards black but her small chin, straight nose and curious eyes, innocent smile, converted her small figure into heavenly one.

She was not able to speak our language but in her tribal dialect she inserted few words of our language which she has learnt from the leader. She welcomed us, offered us a piece of jaggery and almost mineral water directly from the spring flowing near. Other children were very shy and hid behind the tress. She

called them one by one and they welcomed each of us with a bunch of wild flowers with exotic fragrance. She gave us warm water to clean ourselves, she heated on Chula. All of us were so humbled by their warm welcome, we really forgot why we were there? We offered them whatever gifts we have purchased for them. Fifteen group members got fifteen assistants trained by her. Afterwards we received the breakfast of hot rice soup with few herbs in it, we gulped the tasty liquid as if we have eaten nothing from ages. And she served it happily to all. Then every assistant took us to their paddy fields and we participated in their work. We realised there how difficult and strenuous is the farm work. In the afternoon we had the lunch of 'Nachani Roti, Onion slices and grinded chillies'. After a day's work, elders returned home and were resting. Women of the house started cooking dinner of rice and fish or crab curry children caught in the afternoon. The responsibility of our dinner was shouldered by Aaru, we were ashamed and offered her help, she said, Brother all of you are tired and exhausted with the journey and days' work, you please take rest. She prepared delicious one pot meal for us and we were almost full after having it. Then I realised, she hasn't eaten and where are her parents? I talked with her somehow using hand movements and insisted her to eat first. She had her dinner. Then it was followed by spectacular folk-dance performances of the children directed and choreographed by Aaru. We enjoyed it, she made us involve in the dance and taught us few steps. The vasti had no electricity earlier but our company provided them solar lights, the leader informed us. Our sleeping arrangements were made in a huge hut, we opened our bags and spread-out mattress to sleep. Aaru came with few handwoven quilts and said Brothers you aren't used to the cold weather

here, so I brought this for you. We accepted them happily.

Then suddenly I asked the leader whose hut is this? Where are Aaru's parents? He told us; this is Aaru's parents' hut but they are no more. They died last year both of some strange fever, her brother survived but he died of snake bite within two months. She was left alone. And the same month, our company had chosen this place for our corporate responsibility cell work. And she started calling all of us her brothers. She is the one who does all arrangements for them, look after all their comfort and wait for their arrival every fortnight eagerly. We teach these children to read and write, provide some essential medicines and nothing else as these people have very limited needs and they are happy with what they have. We don't want to disturb their age-old style of farming and living. The leader was talking too much but what flashed in front of Nikhil's eyes was his soul sister, his tribal sister's face, Aaru's innocent, pleasant face. He received a precious gift for lifetime his tribal sister Aaru for whom he longed till date being the only child of his parents.

महामारी सार्वजनिक आरोग्य सेवा कोरोना.....
आरोग्य हीच खरी संपत्ती असे आपण म्हणतो.
आपलं आरोग्य उत्तम असेल तर आपण खऱ्या
अर्थाने आपल्या जीवनाचा आनंद घेऊ शकतो.
परंतु आज संपूर्ण जग कोरोना या विषाणूमुळे
भयभीत झाले आहे. सर्वत्र कोरोनाचे थैमान
घातले आहे. आपलं जीवन जगण्यासाठी
सकाळपासून ते रात्री झोपेपर्यंत पळणारा माणूस
घरी शांत झोपला आहे. त्याने स्वतःला बंदिस्त
केले आहे.

संदेश कांबळे

MY JOURNEY

BAGDANE K. K. Asso. Prof. and Head, Dept. of Botany, Teaching Experience : 30 Yrs., Pursuing Ph.D.

Recipient: J. Nehru Yuva Gaurav Award, The Best Students' Welfare Officer, S.W.O., SPPU., PGK Mandals': Excellence and Appreciation Award.

Courses taught- Lower Cryptogams, Angiosperm and Gymnosperm Taxonomy, Taxonomy of Angiosperms, Cytology, Economic Botany, Higher Cryptogams, Morphology & Anatomy, Plants and Human Welfare, Plant Physiology, Plant Biotechnology, Plant Ecology, Plant Diversity, Plant Systematics, Industrial Botany, Structural Botany Plant Anatomy & Embryology, Plant Life and Utilization, Applied Botany, Environmental Awareness Course

Workshops/ seminars Organized: How to grow indoor plants, Universal Human Values, Discussion on Revised BSc Botany Theory Syllabus, 'Women Empowerment', Workshop on 'Problems and Solutions of Senior Citizens, Writing skills in Exams., Art of Answering, Career Guidance and counselling for Postgraduates, Intercollegiate Workshop on Flower Arrangement, College Level- Botany Fest and participated in more than 100 seminars, webinars, workshops, Conferences.

Organization of Botanical visits and Excursions for FY and SY B.SC. Botany Students N.S.S Camps organized at Belavade Tal- Mulashi, Wadivale Tal. Maval, Wagholi (A' nager Road) Participated in a Vrikshdindi organized by SPPU, from Pune to Pandharpur.

Radio talk: Participated in an interview organized by Vidyavahini (broadcasting

centre) SPPU on the topic 'Pandhrpurwari and its output'.

Organized blood donation camps in collaboration with Dinanath Mangeshkar Memorial Hospital.

Delivered lectures for N.S.S students in special camps of the college & camps of other colleges at Pawarwadi (Saswad), Velu etc

Worked as a Resource Person in a Webinar organised by New Arts, Commerce and Science College Parner Dist. Ahmednagar on Discussion on SYBSc Restructured Syllabus

Projects: Spices used in Kitchen, Aerobiology, Universal Human Values, H.I.V., Food Adulteration, Medicinal Plants, Mushroom Cultivation, Potting and Repotting, Vermicomposting.

Poster Presentation: In an International Conference organized by Deccan College on the topic 'Shilpashashtna, pollen grain germination in presence of pesticide and agnihotra ash', In a two day State level Seminar organized by M. Mohol College, Pune

Organized treks for Science students at Rajgarh, Torna, Lohgad, Raireswar, Sinhgad etc

Tree Plantation Programme and Preservation – at the village, Belavade, (Mulashi), Kolwadi (Vellhe)

Identification and Naming of Plants of BMC College campus, Balaji College etc

Green College Clean College: Actively involved in achieving GCCC Award for consecutive 03 years sponsored by Kirloskar Vasundhara Foundation.

Panel Member of Selection Committee /

DRISHTI 2019-2020

Subject Expert, Vigilance Committee, Paper setter, Examiner, Moderator and Revaluation work at SPPU & Bharati Vidyapeeth (Deemed University), Local Inquiry Committee Member at various colleges like Dindori, Dist. Nasik, Peth Dist. Nasik, Shevgaon Dist. A'nagar, Dangsundane Dist. Nasik.

External examiner for S.Y. B.Sc. Botany Annual Practical Exams at various centres in Pune and Colleges belongs to Pune District which include Otur, Ale, Manchar, Varvand, Saswad, Lonavala, Bhor etc. Worked as a External Senior Supervisor for Pune University Theory Examinations, Central Assessment of Papers- CAP.

Delivered Lectures under Soft Skill Development Program at Sinharh College, Queen Mary Technical Institute, Saint Dyaneshwar Hostel, C.K. Goyal College, Siddhivinayak College, Pune

Plant of the Week: An innovative idea of displaying a flowering plant on every Monday to welcome Botanist in a botanical way is carried out since 07 years. Plant is placed next to the department along with the

information like Botanical name, family, Common name, used, date of display etc. Every year 42 plants are displayed. More than 300 plants has been displayed.

Life member: 'Indian Association of Angiosperm Taxonomy' (IAAT), Scientific International Journal 'Rheedeia', Calicut, Kerala.

Extension activities: Worked as a Presiding Officer at General Elections of Legislative Assembly of Maharashtra, Elections of Pune Municipal Corporation, General Elections of Lok Sabha.

Educational Videos uploaded on Youtube social media: Used the various forms of social media like Instagram, Linkden, Facebook, Whats'app for providing educational information to the students and community.

Sports: Played volleyball under Dharmveer Sambhaji Team, Dhankavadi and participated in various tournaments organised by our club and by other organizations belonging to Pune district.

Mr. K. K. Bagdane

कोरोना, आवर तुझं बिस्तर आता लई झाले
हाल बघ मजुरांचे रोजीरोटी हिरावून काय
केलं सोन्यासारखा संसार देशोधडीला लावला
चीन सोडून बरं तुला आमचा भारत पावला!
Plz go corona go

👉 संदेश कांबळे 👈

आकडा

आकड्याने आकडा वाढवून आकडा गेला
भयाण वास्तव जगाचे दाखवून आकडा गेला

झाला उशीर थोडा कुठे पाहण्यास आता
डोळ्यापुढे माणसाच्या फसवून आकडा गेला

नमले जग एकेकाळी ज्यांच्यापुढे
तयांच्याही डोळ्यात पाणी साठवून आकडा गेला

गुंतले सगळे रक्षणा आपआपुल्या
घालून थैमान सगळीकडे झोप उडवून आकडा गेला

द्यावा कोणी कोणाला मदतीचा हात आता
छाटून हात सर्वांचे रडवून आकडा गेला

अंत कधी याचा माहीत नाही आता
पण घे काळजी तुझी तूच असं सांगूनी आकडा गेला

~ प्रविण नारायण सोनवणे

MY LIFE IN QUARANTINE

The pandemic taught all humans
What is patience?
The war against Corona
can be fought inside our houses
House become "War Room"
Closed shops and malls
Taught us how to adjust
The pandemic taught us
How to lead a simple life
As Human wants are unlimited
But pandemic taught one can survive
with limited and basic necessities
I came to know about another view of life.
Quarantine period is best for
"Learning How to Learn"
It's best for self - introspection
As well as advancing our methods of study.
In true sense it taught us how to be
Self reliant as well as self sufficient
We came to know about the importance of
hobby in our life
And the various ways of pursuing one's
favorite hobby

Chaitanya Chougaonkar

कोरोना हा मानवतेचा राक्षस

मानवतेच्या सुंदर
सकाळीचा आणि आपआपसातील
बंधुभावाचा
पहा आज दिवस मावळला
बघा हा कोरोनारूपी राक्षस
कसा जन्मास आला
होती सर्व जागी धावपळ
मानव एकमेकाला एक
संदेश देई
ठेवा १ मी अंतर एकमेकांत
बरी
नाहीतर गमवावी लागेल जीवसृष्टी
मोलाची
हाती घेऊनी पहा दंडअस्त्र
देवदूत पहा आपले
रक्षण करी
हाती घेऊनी देवदूताच्या
रथाची - दोरी
पहा डॉक्टररूपी
सारथी चाले चाल वेगळी
होईल अंत या राक्षसाचा
नका करू काळजी
जीवंत असेल आपली
सजीव सृष्टी

गजानन कदम

लॉकडाऊनमुळे आज आयुष्याची किंमत समजू लागली

त्याच चार भिंती आज घर वाटू लागली
माणसातली माणुसकी जगू लागली
न संबंध असणारे सुद्धा आपली होऊ लागली
लॉकडाऊनमुळे आज आयुष्याची
किंमत समजू लागली
पैसे असतानाही अन्न आणू शकत नाही तर
त्या अन्नाची किंमत समजू लागली
सगळं काम घरून चालत होत तरीही
बाहेरची ओढ होती लागली
आणि बाहेर राहणाऱ्यांना आपली
घरची ओढ होती लागली
लॉकडाऊनमुळे आज आयुष्याची
किंमत समजू लागली

घराबाहेर पडण्याची भीती होती लागली

आणि रस्ता होता साफसूफ

ते पाहून अश्रू ही गळू लागली

कोरोनाच्या भीतीने आपलीच आपल्यापासून

दूर होऊ लागली

एक गज दूरी मास्क है जरूरी म्हणत म्हणत

तीच सवय होऊ लागली

लॉकडाऊन मुळे आज आयुष्याची किंमत समजू लागली

माझ्यातली कला बाहेर येऊ लागली

भाऊ आणि बाबासुद्धा स्वयंपाक करू लागली

आईला नव्हती सुटी तिची अजून कामे वाढू लागली

मी माझ्या कवितेच्या जगात हरवू होते लागली

जीव हातात धरून सुद्धा

खूप काही करण्याची ओढ लागली

लॉकडाऊनमुळे आज आयुष्याची किंमत

समजू लागली

मृणालीनी सुनिल जाना

महाराष्ट्र माझा महाराष्ट्र माझा
अभिमान माझा स्वाभिमान माझा

मराठी आमुची भाषा
मस्तकी देशप्रेमाची रेषा

सह्याद्रीच्या डोंगररांगा
तलवारीची धार आमुच्या अंगा

पराक्रमांची ही भूमी
शूरविरांची नाही इथे कमी

शिवबांचा इतिहास सांगतो वारा
चमकतो संभाजीसारखा सूर्यतारा

ऐकतो तुकारामाची गाथा
टेकतो पंढरपुरी माथा

जाती धर्म जरी अनेक
तरी राहतो आम्ही एक

संदेश हणमंत कांबळे

HOW TO BOOST YOUR IMMUNE SYSTEM?

Prof. Rajashree B. Patwardhan
Department of Microbiology

Your immune system does an amazing job of defending you against disease-causing microorganisms. But sometimes it fails. A germ invades successfully and makes you sick. To function well, the immune system requires balance and harmony. Like any fighting force, the immune system army marches on its stomach. Healthy immune system warriors need good, regular nourishment.

Adequately feeding your immune system boosts its fighting power. Immune boosters work in many ways. They increase the number of white cells in the immune system army, train them to fight better, and help them form an overall better battle plan. Boosters also help to eliminate the deadwood in the army, substances that drag the body down.

Your first line of defence is to choose a healthy lifestyle. Every part of your body, including your immune system, functions better when protected from environmental offensives and boosted by healthy-living strategies such as

1. Do not smoke
2. Eat a diet high in fruits and vegetables
3. Exercise regularly and maintain a healthy weight
4. Get enough sleep
5. Take steps to avoid infection, such as washing your hands frequently
6. Try to minimize stress
7. Practice meditation, Yogasana, and Pranayama
8. Avoid Smoking, alcohol and other addictive substances.

Some stress can be a good thing. It helps your body get ready for a challenge. But if it lasts too long, that's dangerous for your health. Too much stress releases the hormone known as cortisol, which impairs your response to immediate surroundings and makes your body susceptible to infections;

you are left feeling constantly anxious. The best way to relieve stress is through meditation, it is a tried and tested activity to calm the nerves. Stress can lead to lowered immunity and make you more prone to illness. Colorful fruits and vegetables including berries, carrots and spinach have antioxidants that protect you against oxidative stress, which translates to a stronger immune system.

Certain habits like smoking and alcohol consumption have a direct correlation between weakened body defences and respiratory illnesses. Smoking is proven to weaken your lung capacity and destroy the cells lining your respiratory tracts, these cells are crucial to fight viruses that enter through your nasal orifices. There is new research claiming that individuals who engage in heavy alcohol consumption tend to suffer from ARDS (acute respiratory distress syndrome) which is one of the conditions caused by Covid 19 infection.

Regular exercise is one of the pillars of healthy living. It improves cardiovascular health, lowers blood pressure, helps control body weight, and protects against a variety of diseases.

Sleep is important not only for rest and rejuvenation, but also for supporting the immune system. It is when we sleep that the immune system is replenished and strengthened. Losing even one night of sleep can significantly suppress the immune system. Melatonin, a natural hormone, is released when darkness falls. It makes us feel drowsy and helps us to achieve a deep and restful sleep. However, as well as helping with sleep, it is a powerful antioxidant that helps to support immune

system function, so that while we are sleeping the immune system is functioning in order to support healing within the body.

The food you eat plays a key role in determining your overall health and immunity. Eat low carbohydrate diets, as this will help control high blood sugar and pressure. It will help to slow down diabetes and focus on a protein-rich diet to keep you in good shape. Regularly consume vegetables and fruits rich in Beta carotene, Ascorbic acid & other essential vitamins. Foods like mushrooms, tomato, bell pepper and green vegetables like broccoli, spinach are also good alternatives to build strength in the body against infections.

Some natural immunity boosters include ginger, gooseberries (amla) and turmeric. Some of these super foods are common ingredients in Indian dishes and snacks. There are several herbs that help in boosting immunity like garlic, Basil leaves and Black cumin. Certain seeds and nuts like sunflower seeds, Flax seed, pumpkin seeds and melon seeds are excellent sources of protein and vitamin E. Turmeric contains a compound called curcumin, which boosts the immune function. Garlic has powerful anti-inflammatory and antiviral properties which enhances body immunity. Allicin, a compound in garlic, is well-known for its ability to boost the immune system. The most benefit comes from eating one-half of a raw garlic clove daily. Vitamin C is a crucial participant in the army of immunity. It helps prevent the common cold. It acts as a powerful antioxidant and protects against damage induced by oxidative stress. For severe infections, including sepsis and acute respiratory distress syndrome (ARDS), high dose intravenous vitamin C treatment has been shown to significantly improve symptoms in patients. Vitamin C is available

naturally in many fruits and vegetables like oranges, broccoli, kiwi. Vitamin D has a mild protective effect against respiratory tract infections. Zinc is a vital component to WBC (white blood corpuscles) which fights infections. Zinc deficiency often makes one more susceptible to flu, cold and other viral infections.

Robust gut bacteria protect us against infection. Keep those bacteria healthy with prebiotics that contain fiber. Probiotics are live intestinal bacteria that help improve the digestive ability of your system and build a strong immunity to diseases and problems relating to the gut. The human body is home to both, harmful bacteria as well as beneficial bacteria. Probiotics improve absorption of nutrients, improve synthesis of vitamins, essential fatty acids and prevents some bacterial and fungal infections. They are beneficial bacteria that help the body in fighting the harmful bacteria. Regular intake of probiotics is an easy way to keep diseases and digestive issues away. They improve digestive health, reduce depression and promote heart health. They even give you better-looking skin. We can get probiotics from buttermilk, curd, yoghurt, cheese and pickles and from fermented foods.

A positive mindset is vital for health and well-being. The positive thoughts reduce stress and inflammation and increase resilience to infection while negative emotions can make you more susceptible to the common cold and flu. As we age, our immune response capability becomes reduced, which in turn contributes to more infections.

भारतीय अर्थव्यवस्था आणि कोविड १९

डॉ. सौ. रश्मी सुनिल ढोबळे

प्रास्ताविक जागतिक स्तरावर कोरोना व्हायरसमुळे लोकांसाठी अस्थिर, भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे. तसेच कोरोना व्हायरस हा नवीन रोग जगभर पसरल्याने त्याला जागतिक आरोग्य संघटनेने (WHO) साथीचा रोग म्हणून संबोधले आहे. ही एक आंतरराष्ट्रीय सार्वजनिक आरोग्याची आणीबाणी असल्याने या रोगास कोविड-१९ तीव्र श्वसनरोग म्हणून देखील संबोधले आहे. आपले नवीन आर्थिक वर्ष सुरु होत असताना कोरोना व्हायरसने कोविड -१९, २०० पेक्षा अधिक देशांतील दहा लाखांहून अधिक लोकांना संसर्ग केला होता. जून महिन्यापर्यंत जगात सुमारे २१३ देशांमध्ये या रोगाचा प्रसार झाला, तर कोरोना बाधितांचा आकडा ८ जून २०२० ला ७,११,४४,९१८ तर भारतात कोरोना रुग्ण संख्या २,८०,००० व मृतांची संख्या ७,७४५ च्या वर झाली. सर्व मानवजात कोरोनाच्या संकटाला तोंड देत असल्याने त्यांच्या जीवनशैलीवर, अर्थव्यवस्थेवर, व्यवसायांवर निश्चितच विपरीत परिणाम झाल्याचे दिसते. या रोगसाथीच्या आधीही जागतिक अर्थव्यवस्था व्यापार प्रवाहांमधील व्यत्ययावर मात करून वाढीच्या दिशेने वाटचाल करत होती. या संसर्गजन्य रोगामुळे अनेक आर्थिक कामे बंद केली गेली व कोरोनाशी लढण्यासाठी आजपर्यंत ती पूर्ववत झालेली नाहीत. त्याचा जागतिक आणि भारतातील आर्थिक व्यवस्थेवर विपरीत परिणाम होत आहे. यामुळे भविष्यात जगाच्या अनेक भागांत मंदी निर्माण होऊ शकते. भारतातील प्रत्येक क्षेत्रात बहुतेक उत्पादने चीनमधून, विशेषतः औषधांसाठी कच्चा माल, वाहन व उत्पादन उद्योगातील सुटे भाग यांची आयात केली जाते. कोविड -१९ च्या काळात भारतात झालेली मागणी पुरवठा आणि तरलतेच्या धक्यांमुळे परिस्थिती आता अधिकच वाढली आहे. एकदा का साथीचे रोग नियंत्रणात आले की अमेरिका आणि चीनमधील पुनर्वृत्तीचा आकार आणि वेग, जागतिक आर्थिक सुधारणेचे स्वरूप आणि मार्ग निश्चित करणारे प्रमुख घटक असतील. यावेळी अशी अपेक्षा आहे की, भारतातील आर्थिक सुधारणा इतर प्रगत देशांच्या तुलनेने सुरळीत आणि जलद होईल. भारतातील प्रमुख राज्ये, विशेषतः दिल्ली, उत्तर प्रदेश, पंजाब, कर्नाटक, केरळ, आंध्रप्रदेश, महाराष्ट्र, राजस्थान, तेलंगणा, तामिळनाडू, जम्मू-काश्मीर आतापर्यंत कोरोना व्हायरससारख्या संसर्गजन्य

संक्रमणापासून सावरत आहेत (आर्थिक काळ २०२०)

भारतीय अर्थव्यवस्था गेल्या काही तिमाहीत मंदीचा सामना करत आहे. सन २०१९-२०२० च्या आर्थिक वर्षाच्या तिसऱ्या तिमाहीत अर्थव्यवस्था सहा वर्षांतील निचांकी दराने ४.७ टक्क्यांवर गेली. उपभोग आणि गुंतवणुकाची मागणी कमी झाली होती आणि अर्थव्यवस्थेला विकासाच्या मार्गावर आणण्यासाठी अनेक उत्तेजक योजना करण्यात आल्या आहेत. चालू आर्थिक वर्षाच्या अखेरच्या तिमाहीत वसुलीची तीव्र आशा होती; परंतु कोरोना व्हायरसच्या साथीमुळे नजीकच्या काळात वसुली होणे कठीण झाले आहे. या रोगामुळे अर्थव्यवस्थेसमोर आता नवीन आव्हाने उभी झाली आहेत. मागणी आणि पुरवठा यावर गंभीर परिणाम झाला आहे. यामुळे भारताच्या आर्थिक विकासाची गोष्ट बिघडण्याची शक्यता आहे. कोरोनामुळे सर्वच व्यवहारांना लागलेले कुलूप हळूहळू उघडण्यास सुरुवात झालेली आहे. एका विषाणूने स्थिरावलेले आजूबाजूचे विश्व पुन्हा हलू लागले आहे. एकीकडे जनजीवन सुरु करण्याची इच्छा, आर्थिक चक्र गतीमान करण्याची अपरिहार्यता, तर दुसरीकडे सोशल डिस्टन्सिंगचे नियम पाळणे अवघड झाल्याने कोरोनाचा प्रादुर्भाव वाढण्याची भीती या कात्रीत सरकारसह सारेच सापडले आहेत. ज्या देशाची लोकसंख्या १३५ कोटीच्या घरात आहे, तिथे सोशल डिस्टन्सिंगची काटेकोर अंमलबजावणी होणे हास्यास्पद आहे. आता कोरोनाला गौण मानून आर्थिक चक्राला गती देण्यास प्राधान्य देण्याची तयारी करावीच लागेल.

कोरोनापर्वात जगभरातील सगळ्याच अर्थव्यवस्था गंभीर संकटात असताना, 'मूडीज इन्व्हेस्टर सर्व्हिस' या जागतिक पतमापन संस्थेने भारतसह ३० देशांचा पतदर्जा कमी केला आहे. भारताचा दर्जा 'बीएए-२' वरून आता 'बीएए-३' केला आहे. म्हणजे आधीच्या स्थिर दर्जावरून त्याला खाली खेचून नकारात्मक दर्जा देण्यात आला आहे. आधीच्या अंदाजावरून २०२० साठी भारताचा विकासदर ५.३ टक्के वर्तवण्यात आला होता. याचा अर्थ, भारत हे एक गुंतवणुकीचे क्षेत्र म्हणून अधिक जोखीमीचे ठरवण्यात आले आहे. अर्थात, यामध्ये केवळ सध्याची परिस्थिती नसून धडा म्हणून घेण्याजोग्या काही गोष्टी आहेत. गेल्या तीन वर्षांत आर्थिक सुधारणांचा मंदावलेला वेग,

नवीन नोक्या निर्माण न होण्याची परिस्थिती आणि राज्य व देशाचे वाढते कर्ज या मुद्द्यांचा त्यात विचार करण्यात आलेला आहे. गेल्या २२ वर्षांत पहिल्यांदाच एक देश म्हणून भारताचा पतदर्जा खाली आणण्यात आला आहे. हा दर्जा अजून खाली गेल्यास तो 'जंक' म्हणजे गंभीरपणे न घेण्याचा आणि खूप अधिक जोखीम सूचित करणारा असेल. या सगळ्या गोष्टी नजीकच्या भविष्यात लगेच सुधारतील असे नाही. उदा. वित्तीय क्षेत्रातील पतपुरवठा अडचणीत आहे, त्यावर धोरणात्मक तोडगे काढता येतील; परंतु सरकारी कर्ज वाढत जाण्याबाबत फार उपाय करता येणार नाहीत. उलट ही परिस्थिती अधिक चिघळणार आहे; कारण केंद्र सरकारला अधिक कर्ज घ्यावे लागणार आहे. या कारणामुळे जी.डी.पी. व कर्ज यातील प्रमाण 'मूडीजला' समाधान देणारे नसेल; मात्र वित्तीय शिस्त नियंत्रणात ठेवल्याशिवाय भारताला पर्याय नाही. या पतमापनाकडे दुर्लक्ष करून, कोरोनामुळे आलेल्या संकटाच्या आड लपण्यात देशाचा काहीही फायदा नाही. याचा गांभीर्याने विचार करून त्यातून बाहेर पडण्याच्या दृष्टाने पाऊले टाकणे गरजेचे आहे.

मागणीच्या बाजूचे परिणाम: कोरोनाच्या साथीमुळे देशातील अर्थचक्र थंडावले होते. पर्यटन, आतिथ्य सेवा आणि विमान वाहतूक या क्षेत्रांवर सध्याच्या कोरोना संकटाचा सर्वाधिक फटका बसत आहे. चित्रपटगृहे बंद करणे आणि शॉपिंग मॉल बंद ठेवणे या दोन्ही गोष्टींचा किरकोळ क्षेत्रांवर परिणाम झालेला आहे. किरकोळ बांधकाम, मनोरंजन क्षेत्रात मंदावलेल्या कामामुळे कामगारांच्या रोजच्या पगारात घट होत असल्यामुळे आणि लोकांच्या उत्पन्नाच्या पातळीत घट झाल्यामुळे उपभोगावरही परिणाम होत आहे. अशा परिस्थितीत थकलेले हप्ते भरण्यास रिझर्व्ह बँकेने ६ महिन्यांची मुदत वाढ देऊनही त्या मुदतीत थकलेल्या हप्त्यांवरिल व्याज आकारणे बँका थांबवणार नाहीत. ते व्याज रात्रंदिवस वाढतच राहणार. त्याचा भार शेवटी कर्जदारावर पडणार. लोकांमध्ये आता चिंता आणि भीती वाढतच चालली आहे. त्यामुळे ग्राहकांचा एकूण विश्वासाचा स्तर लक्षणीयरीत्या कमी झालेला आहे आणि त्यामुळे खरेदीचे निर्णय पुढे ढकलले गेले आहे. प्रवास बंदीचा वाहतूक क्षेत्रावर मोठा परिणाम झाला आहे. केवळ विरंगुळ्यासाठीच नव्हे तर व्यावसायिक प्रवाशांकडूनही मोठ्या प्रमाणावर प्रवास रद्द होत आहे. कारण कार्यशाळा, परिषदा, सेमीनार मोठ्या प्रमाणावर रद्द होत आहेत. लग्न, मुंज व इतर सांस्कृतिक कार्यक्रम इ. मधील लोकांचा सहभाग कमी होत चालला आहे.

पुरवठ्याच्या बाजूचे परिणाम: कारखाने बंद ठेवणे आणि चीनकडून मालाचा पुरवठा करण्यास होणारा विलंब यामुळे अनेक भारतीय उत्पादन क्षेत्र प्रभावित झाले आहे. जे कच्चा माल व सुटे भाग चीनकडून प्राप्त करतात अश्या ऑटोमोबाइल,

फार्मास्युटिकल्स, इलेक्ट्रॉनिक्स, रासायनिक उत्पादने इत्यादी काही क्षेत्रांना कच्च्या मालाचा आणि घटकांचा तुटवडा भासत आहे. यामुळे व्यवसाय भावनेला बाधा येत आहे आणि कंपन्यांच्या गुंतवणूक आणि उत्पादन वेळापत्रकावर परिणाम होत आहे. महत्त्वाच्या कच्च्या मालाच्या आयातीवर नकारात्मक परिणाम होण्याबरोबरच चीन, आशिया, युरोप आणि अमेरिका या देशांच्या इतर बाजारपेठांमध्येही मंदी आहे.

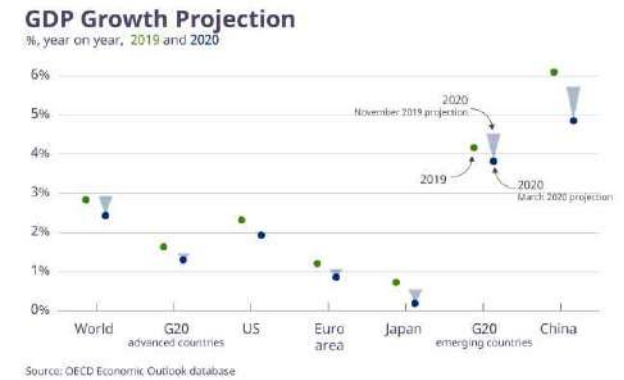
आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम: चीन ही अनेक भारतीय उत्पादनांची प्रमुख बाजारपेठ आहे. जसे की, सागरी अन्न, पेट्रोकेमिकल्स, रत्ने आणि दागिने इ. कोरोनाच्या उद्रेकाचा चीनला होणाऱ्या निर्यातीवर विपरीत परिणाम झालेला आहे. उदा. मत्स्यव्यवसाय क्षेत्राला निर्यातीत घट झाल्यामुळे १३०० कोटी रुपयांपेक्षा अधिक नुकसान होण्याची शक्यता आहे. त्याचप्रमाणे भारत आपल्या एकूण हिऱ्यांपैकी ३६ टक्के हिऱ्यांची निर्यात चीनला करतो. फेब्रुवारी ते एप्रिल महिन्यात ४ प्रमुख कार्यक्रम रद्द केल्यामुळे केवळ जयपूरसाठी व्यवसाय संधीच्या बाबतीत अंदाजे ८,००० ते १०,००० कोटी रुपयांपेक्षा जास्त नुकसान झाले आहे. भारत आपल्या पेट्रोकेमिकल्सपैकी ३४ टक्के पेट्रोकेमिकल्स चीनला निर्यात करतो. चीनच्या निर्यातीवर निर्बंध असल्यामुळे पेट्रोकेमिकल्स उत्पादनाच्या किमती कमी होण्याची अपेक्षा आहे. युएनसीटीएडीच्या मते, कोरोना व्हायरस प्रकोपामुळे भारताचा व्यापार प्रभाव सुमारे ३४.८ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर असू शकतो. जागतिक व्यापारात व्यत्यय आणणाऱ्या चीनमधील उत्पादनांच्यामुळे सर्वाधिक परिणाम झालेल्या १५ देशांमध्ये भारताचा समावेश आहे. भारतासाठी एकूण व्यापाराचा परिणाम रसायन क्षेत्रावर १२९ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर लेदर उत्पादने युएनसीटीएडीच्या अंदाजानुसार चीनच्या निर्यातीत २ टक्के घट झाली तर वर्षभरात जागतिक मूल्य साखळीतील निर्यात ५० अब्ज अमेरिकन डॉलरने कमी होऊ शकते.

भारतीय विकासाचे सुधारित अंदाज : सध्या व्यवसाय आणि लोक यांच्यासमोर असलेली आव्हाने पाहता चालू आर्थिक वर्षाअखेरच्या तिमाहीत भारतीय अर्थव्यवस्था कमी विकास दराखाली येण्याची शक्यता आहे. कोरोना व्हायरसचा प्रसार असाच चालू राहिला तर आर्थिक वर्ष २०२१ च्या पहिल्या तिमाहीतही विकासदर कमी होऊ शकतो. त्यामुळे बहुपक्षीय आणि पतमानांकन संस्थांनी कोरोना व्हायरस प्रेरित प्रवास निर्बंध, पुरवठा साखळीतील व्यत्यय, कमी उपभोग आणि गुंतवणुकीच्या पातळीचा परिणाम लक्षात घेऊन भारतासाठी २०२० आणि २०२१ च्या वाढीच्या अंदाजात सुधारणा करण्यात आली आहे.

1. Asian Development Bank (ADB) एडीबीने असा अंदाज वर्तविला आहे की, कोविड-१९ चा उद्रेक भारतीय

अर्थव्यवस्थेला ३८७ दशलक्ष अमेरिकन डॉलर ते २९.९ अब्ज डॉलर वैयक्तिक उपभोग हानीमुळे होऊ शकतो. एडीबीने चार वेगवेगळ्या परिस्थितीत अंदाज वर्तविले आहेत. **बेस्ट केस, मिडीयम केस, बॅड केस आणि इमॅजनरी बॅड केस.** जर या रोगाचा प्रादुर्भाव झाला असेल आणि जानेवारीच्या अखेरीस २ महिन्यांनंतर खबरदारीचे उपाय थांबले असते तर किरकोळ विक्रीमध्ये सुमारे ३८७ दशलक्ष अमेरिकन डॉलरची घट झाली असती. त्याचप्रमाणे मिडीयम केसमध्ये हा तोटा सुमारे ६४० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर असेल, तर सहा महिने कोविड-१९ चा उपाय सुरु असताना भारतातील वैयक्तिक उपभोग खर्च १.२ अब्ज डॉलरने कमी होऊ शकतो.

2. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) नोव्हेंबर २०१९ मध्ये वर्तविलेल्या अंदाजाप्रमाणे ओईसीडीने भारताच्या विकास वाढीच्या अंदाजात ११० बेसिस पॉइन्ट्सनी सुधारणा केली आहे. २०२०-२१ साठी ५.१ टक्के आणि २०२१-२२ साठी ८० बीपीएस वरून ५.६ टक्के पर्यंत वाढ झाली आहे. ओईसीडीने असाही इशारा दिला आहे की, गेल्या वर्षी नोव्हेंबरमध्ये अंदाजित केलेल्या तुलनेत २०२० मध्ये जागतिक वाढ ५० बीपीएसने कमी होऊ शकते.

3. Moody's Investors Services : मूडीज इन्व्हेस्टर सर्व्हिसेसने केलेल्या अंदाजाप्रमाणे जपान व ऑस्ट्रेलिया वगळता बहुतांशी कंपन्यांचे रेटिंग घसरलेले असेल. भारताचा समावेश बी.ए.ए. ३ निगेटिव्ह या श्रेणीत केला आहे. आधीच्या अंदाजानुसार २०२० साठी भारताचा विकास दर ५.३ टक्के दर्शविला होता.

4. Fitch Ratings: फिच रेटिंग्ज २०१९-२० साठी भारताच्या आर्थिक वाढीच्या अंदाजात ५.१ टक्के कपात केली आहे, कारण कोविड-१९ च्या प्रकोपामुळे देशांतर्गत मागणी आणि साखळीतील व्यत्यय कमी होण्याची अपेक्षा आहे. पुरवठा साखळीतील व्यत्यय कमी होण्याची अपेक्षा आहे.

5. FICCI Survey : फिक्कीने देशभरातील व्यवसायांवर कोविड-१९ च्या प्रकोपाचा ताबडतोब परिणाम झाला आहे का ? याचे मूल्यमापन करण्याचा प्रयत्न केला आहे. या सर्वेक्षणातून स्पष्ट झाले आहे, की वस्तू आणि सेवांच्या मागणी व पुरवठ्यावर

थेट परिणाम होण्याबरोबरच व्यवसायांचे आर्थिक मंदीमुळे रोख प्रवाह कमी होत आहेत आणि याचा परिणाम कर्मचारी, व्याज, कर्ज परतफेड आणि सर्व देयकांवर होत आहे. काही क्षेत्रांसाठी घरातून काम करणे हे व्यवसायावर थेट परिणाम करणारे असल्यामुळे अंमलबजावणीच्या अडचणी निर्माण होत आहेत. हे विशेषतः उत्पादन युनिट्ससाठी खरे आहे, जेथे कामगार उत्पादन साईट्सवर प्रत्यक्ष उपस्थित असणे आवश्यक आहे आणि बँकिंग व आयटी सारख्या सेवा क्षेत्रामध्ये जेथे माहिती गोपनीय असते आणि दूरस्थ कार्यामुळे सुरक्षा धोका वाढू शकतो. त्यामुळे या क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या कंपन्यांना त्यांच्या दैनंदिन कामकाजाशी तडजोड न करता घरातून काम करण्याची अंमलबजावणी करणे कठीण जात आहे हे या सर्वेक्षणातून निदर्शनास आले.

स्थावर मालमत्ता आणि बांधकाम क्षेत्र प्रभाव: २०१९ हे वर्ष रिअल इस्टेट क्षेत्रासाठी कठीण होते. आर्थिक मंदीमुळे घरांची मागणी कमी झाली आहे. नोटाबंदी व रेरा आणि जीएसटी लागू करणे यासारख्या घटनांचा परिणाम म्हणून उदयोग क्षेत्रात संरचनात्मक बदल देखील झाले आहेत. २०२० सालामध्ये या दीर्घ मंदीतून सावरण्याची उद्योगांना आशा होती परंतु कोविड - १९ या रोगाच्या संसर्गामुळे मागणीत घट होण्याची शक्यता असल्याने भारताच्या रिअल इस्टेट क्षेत्राला ब्रेक लागण्याची शक्यता आहे. कोविड-१९ चा उद्रेकाच्या स्थावर मालमत्तेच्या बाजारावर आतापर्यंत मोठा परिणाम झालेला नाही; परंतु कोविड-१९ चा दीर्घकाळ पासून होणारा परिणाम रिअल इस्टेट क्षेत्राच्या भावी ग्राहकांवर अनुकूल परिणाम होणार नाही. या क्षेत्रावर होणारा परिणाम कमी करण्यासाठी हे क्षेत्र सर्व उपाययोजना करत आहे. जसे की, घर नोंदणी लांबणीवर टाकणे, सध्याच्या वास्तवाशी सुसंगत विक्री करणे इ. सरकारकडून आणखी काही उपाययोजना अपेक्षित आहेत.

उपाययोजना: आयकर विभाग विविध कर भरण्यासाठी वेळेची सवलत देऊ शकतो. यामुळे एकूण रोखप्रवाह व्यवस्थापित करण्यास उद्योगांना मदत होईल.

- रिझर्व्ह बँकेने या असामान्य परिस्थितीत कर्जमुक्त होण्याची शक्यता रोखण्यासाठी पाऊले उचलली पाहिजेत.
- अनेक कंपन्यांच्या मागणीत झपाट्याने घट दिसू लागल्याने कर्ज पुनर्रचना योजना, कर्ज परतफेडीचा कोणत्याही विस्तार झाला नाही.
- असंघटित कामगारांसाठी एक योजना आखावी की जी सर्वांसाठी १० तास आणि ३ दिवस किमान काम करणे.
- बांधकाम कामगार उपकर जो सुमारे ९६,००० कोटी सरकार दरवर्षी गोळा केलेल्या उपकरातून सर्व बांधकाम कामगारांना वेतन देण्याचा विचार करू शकते.

शेती क्षेत्रीय प्रभाव : कोविड-१९ च्या उद्रेकामुळे मागणी घटून, अन्नप्रक्रिया आणि शेतीमाल तसेच शेती संलग्न क्षेत्रातील

कुक्कुटपालन क्षेत्रावर कोविड-१९ च्या भीतीचा अधिक गंभीर, प्रतिकूल परिणाम होताना दिसत आहे. रब्बी पिक बाजारात आल्यावर मंडईत मोठ्या प्रमाणावर शेतकरी जमा होतील तेव्हा ग्रामीण भागात कोरोना विषाणूंचा प्रसार टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्याची गरज आहे.

उपाययोजना : कृषी मंडईतील लोकांचे व्यापक संवाद आणि एकाग्रता लक्षात घेता कृषी मंडईतील लोकांना प्रवेश आणि बाहेर पडण्यासाठीचे नियमन करण्यासाठी पाऊले उचलली पाहिजेत.

- कुक्कुटपालनाच्या बाबतीत सोशल मीडियावर पसरलेल्या अफवांना आळा देण्यासाठी सरकारने एक निश्चित उत्साही मीडियाची मोहीम राबवावी.
- सरकारने कृषी उत्पादनांची खरेदी योग्य प्रकारे साठवली आहे याची खात्री करण्यासाठी 'भवांतर योजना' अधिक प्रभावीपणे वापरणे आवश्यक आहे.
- राज्य व केंद्र सरकारने संबंधित विविध संस्थांमुळे देयके प्राधान्याने जारी केली पाहिजेत जेणे करून ग्रामीण भागातील व्यापार व्यवस्थेत तरलता सुनिश्चित होईल.

विमान क्षेत्र प्रभाव: कोविड-१९ उद्रेकाच्या संकटकाळात विमान वाहतूक क्षेत्र सर्वात जास्त प्रभावित झाले आहे. आंतरराष्ट्रीय वाहतूक संघटनेच्या मते, या संकटामुळे जगभरातील विमान कंपन्या ११३ अब्ज अमेरिकन डॉलरपर्यंत प्रवासी महसूल गमावू शकतात. विमान भाडेही दबावाखाली आले आहे. नागरी हवाई वाहतूक मंत्रालयाकडे उपलब्ध असलेल्या आकडेवारीनुसार, कोरोनाच्या उद्रेकामुळे आंतरराष्ट्रीय विमान वाहतूक सेवा १ फेब्रुवारी ते ३० मे २०२० पर्यंत सुमारे २८,००० उड्डाणे रद्द करण्यात आली. विमान कंपन्यांचा रोख साठा व रोजगार देखील गेला आहे. शिवाय या संकटामुळे अनेक कर्मचाऱ्यांना वेतन न देता रजेवर जाण्यास सांगितले म्हणून विमान कंपन्यांच्या उद्योगाला सरकारकडून तातडीने बेलआऊट ची गरज आहे. **उपाययोजना :** विमान प्रवासावरील शुल्क कमी करणे. ● प्रवाशांची तपासणी आणि सोशल डिस्टिंग या सारख्या उपायांसाठी येणाऱ्या खर्चासाठी सरकारने मदत करावी. ● विमानतळाची स्वच्छता, आरोग्यसुरक्षा व सुविधांसाठी अतिरिक्त शुल्क आकारण्यात यावे.

पर्यटन, आतिथ्य आणि वैद्यकीय मूल्य प्रवास क्षेत्र प्रभाव: परदेशी आणि देशांतर्गत पर्यटकांनी मोठ्या प्रमाणावर प्रवास योजना रद्द केल्या आहेत. जानेवारी ते फेब्रुवारी २०२० या काळात अनुक्रमे ६७ टक्के आणि बाहेरील पर्यटन या दोन्ही मध्ये अनुक्रमे ५२ टक्के घट झाली आहे. आतिथ्य क्षेत्राच्या सर्व विभागांमधील परिषदा, प्रदर्शने, सभा, प्रोत्साहनाचे सर्वाधिक ८ आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक कार्यक्रम रद्द करण्यात आले आहेत. मार्च व एप्रिल या महिन्यात देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय अशा दोन्ही ठिकाणी जाणाऱ्या भारतीय प्रवाशांची संख्या सर्वाधिक

असते. मात्र गर्दीच्या वेळी हॉटेल आणि विमानांचे सुमारे ९० टक्के पेक्षा जास्त बुकिंग रद्द करण्यात आले. इंडियन असोसिएशन ऑफ टूर ऑपरेटर्स (आयएटो) च्या मते एक महिन्यासाठी परदेशी पर्यटकांवर घातलेल्या निर्बंधामुळे हॉटेल, विमान वाहतूक आणि प्रवास क्षेत्र असे एकत्रितपणे सुमारे ८,५०० कोटी रुपयांचे नुकसान झाल्याचे समजते. याच उद्योगातील नोकऱ्यांवर नकारात्मक परिणाम झाल्याचे दिसते. तसेच मेडिकल व्हॅल्यू ट्रॅव्हलच्या व्यवसायावरही मोठा परिणाम झाल्याचे दिसते.

उपाययोजना: कोणत्याही आगामी परवान्यांसाठी फी काढून टाकणे. ● संपूर्ण राज्यात आतिथ्य आणि प्रवास उद्योगासाठी परमिट नूतनीकरण करणे. ● पर्यटन, ट्रॅव्हल आणि आतिथ्य उद्योगाला १० टक्के ड्युटी, क्रेडिटसाठी SEIS स्क्रिप्सची पुनर्स्थापना करणे.

ई-कॉमर्स क्षेत्र प्रभाव कोविड-१९ च्या उद्रेकाचा प्रसार होऊ नये म्हणून सरकारने कॉर्पोरेट्सना आपल्या कर्मचाऱ्यांना धरून काम करण्याची परवानगी देण्याची विनंती करून सामाजिक दुरावा आणि एकाकीपणा यासाठी सल्ला दिला आहे. यावर प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून शहर बंद केले आहे. देशभरातील अनेक प्रदेशांमध्ये अशा प्रकारचे बंद करण्यात आलेले असून विशेषतः सध्याच्या परिस्थितीत माल वितरीत करण्याच्या मागणीत वाढ होत असताना सर्व नागरिकांच्या सुरक्षिततेची खात्री करण्याची गरज असली, तरी ई-कॉमर्स उद्योगावर कोणत्याही प्रकारचे कुलूप बंद केल्याने होणारे अनपेक्षित परिणाम लक्षात घेतले पाहिजेत, असे सुचविण्यात आले आहे.

उपाययोजना: सरकारने शहरी लॉकडाऊन झाल्यास ई-कॉमर्स कंपनीच्या कामकाजासाठी एक सर्वे तयारी करण्याची गरज आहे. राज्य सरकारांनी लादलेल्या लॉकडाऊन आणि इतर निर्बंधांमुळे ई-कॉमर्स कंपनीच्या कामकाजांवर परिणाम होणार नाही, याची काळजी घ्यावी.

प्रकाशन/छपाई/कागद क्षेत्र प्रभाव: भारत हा जगातील सर्वात वेगाने वाढणारी कागदी बाजारपेठ आहे. विशेषतः लाकूड उत्पादक शेती वनिकरणाकरीता काम करणारे सुमारे ५ लाख शेतकऱ्यांना आधार देतो आणि कागद गिरण्यांमध्ये कच्चा माल पुरवतो. परंतु सध्याच्या देशांतर्गत उत्पादन क्षमतेचा कमी वापर केला जात आहे. या कोविड-१९ च्या दीर्घकाळापासून होणाऱ्या परिणामांमुळे लघु उद्योगांना कच्च्या मालाच्या पुरवठ्यात व्यत्यय येत आहे. सरकार सध्या सर्व शक्ती आणि प्रयत्नांवर लक्ष केंद्रित करत आहे. याची पहिली पायरी म्हणून कोरोना विषाणू पसरण्यापासून लोकांना संरक्षण व प्रतिबंध करण्यासाठी विशेषतः १.३४ अब्ज भारतीयांमध्ये जनजागृती करण्यासाठी टी.व्ही, मीडिया, जाहिराती आणि पोस्टर्ससह सर्व माध्यमांचा

समावेश असलेला बहु-माध्यमीय मार्ग महत्वाचा आहे.

उपाययोजना: सरकारने शालेय पुस्तके आणि वर्तमानपत्रे छापण्यासाठी कागदावर सबसिडी द्यावी. कागदावर सबसिडी मिळाली तर उद्योग वापरकर्त्याला संदेश, सल्ला व खबरदारी मोठ्या प्रमाणावर कोविड-१९ च्या प्रसाराबाबत घेण्यात येईल.

कापड उद्योग क्षेत्र प्रभाव: भारत चीन कडून ४६० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर आणि ३६० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर चीन मधून आयात करतो. भारत देश १४० दशलक्ष अमेरिकन डॉलर पेक्षा जास्त किंमतीच्या वस्तूंची आयात करतो. या एवढ्या कच्च्या मालाची मोठी मागणी पूर्ण करण्यासाठी भारतात देशांतर्गत पुरवठा साठवणुकीसाठी तळ नाही. १७ चिनी कापड कारखाने कोविड-१९ च्या दीर्घकाळापासून होणाऱ्या परिणामानंतर बंद करण्यात आले. जर ही परिस्थिती सुरुच राहिली तर भारतात देशांतर्गत कापड उत्पादकांना स्थानिक स्रोतांसह इतर पर्यायांचा शोध घेणे आवश्यक आहे. यामुळे तयार वस्तूंच्या किंमतीमध्ये ५ टक्के वाढ होऊ शकते. परंतु या बदलामुळे खर्च व गुणवत्ता या दोन्हीवर विपरीत परिणाम होऊ शकतो. भारत चीनला २० ते २५ टक्के दशलक्ष किलो कापसाची सूत निर्यात करतो. परंतु कोरोनाच्या सद्य परिस्थितीमुळे चीनकडून मागणी घटण्याची शक्यता असल्याने देशांतर्गत कापड बाजारात कापसाच्या सुतांच्या किंमती कमी होतील. भारतीय वस्त्रांची मुख्य बाजारपेठ असलेला युरोप, अमेरिका व यु.के. येथे कोविड-१९ च्या प्रसाराने कापड निर्यातीवरही परिणाम झाला आहे. बऱ्याच उत्पादकांनी आधीच पाठवलेल्या मालाची देयके ही लांबणीवर टाकली असल्याने निर्यातदारांनी उत्पादन कमी करण्यास सुरुवात केलेली आहे. ज्यामुळे नोकरी गमावणे सुरु झाले आहे.

उपाययोजना: कापसाची सूत आणि कापड निर्यातीसाठी कर व कर परत करण्याच्या योजनेत वाढ करावी. ३१ मार्च २०२० नंतर ३ टक्के व्याज वजा करावे. कंपन्यांना कोविड-१९ ची लागण होऊ नये म्हणून खबरदारीसाठी कर्मचाऱ्यांना शिकवण्यासाठी जागृती उपाय योजनेतर्गत विविध ऑफिसेस मध्ये विविध ठिकाणी ई-मेलस प्रसारित करण्यात येत आहेत. सार्वजनिक वाहतूक टाळण्यास तसेच सोशल मीडिया, हॉस्पिटलच्या माध्यमातून जनजागृती करणे. स्वच्छता, आरोग्यसुरक्षा व सुविधांसाठी अतिरिक्त उपायांद्वारे दरवाजे, फरशी, नळ, संबंधित ठिकाणी स्वच्छतेसाठी साबण, मास्क, हातमोजे, सॅनिटायझर्स, ऑफिसेसच्या आवारात प्रदान केलेले ऑफिस अॅडमिन स्टाफ आयसोलेशन रूममध्ये उपलब्ध करून देण्यात यावे. तसेच बायोमेट्रिक उपस्थिती बंद करून कर्मचारी वर्गास घरून काम ही पद्धती अवलंबावी. गरोदर महिला कर्मचारी व वैद्यकीय इतिहास असलेल्या इतर कर्मचारी वर्गास कोणतीही सक्ती न करता त्यांच्याशी झूम / स्काइपद्वारे संपर्क करावा.

प्रवास, प्रशिक्षण, कर्मचारी सभा, प्रवेश यांसदर्भात काळजी घेताना तसेच ग्राहक व विक्रेते यांबरोबर दूरध्वनीद्वारे किंवा व्हिडीओ कॉन्फरन्सद्वारे संपर्क साधावा.

स्थलांतरितांचे सामाजिक सुरक्षा क्षेत्र प्रभाव: कोविड-१९ च्या संकटाने देशासमोर अनेक प्रश्न उभे केलेले आहेत. तसेच भविष्यातील अनेक आव्हानांची जाणीव करून दिली आहे. यामध्ये स्थलांतरित श्रमिकांचा प्रश्न सर्वाधिक चर्चेचा ठरला आहे. टाळेबंदी झाल्यानंतर दिल्ली, मुंबई येथे लाखो श्रमिक रस्त्यावर आले. यामुळे कष्टकरी घटकांच्या प्रश्नांची तीव्रता समाजाच्या आणि सरकारच्या निदर्शनास आली. त्यांच्या समस्यांचे मंथन अजूनही चालू आहे. यावर केंद्र सरकारनेही विचारविनिमय सुरु केला असून स्थलांतरित श्रमिकांसाठीच्या ४१ वर्षापूर्वीच्या कायद्यात सुधारणा करण्याची तयारी केली आहे. १९७९ सालच्या आंतरराज्य स्थलांतरित श्रमिक / कामगारांच्या नियुक्तीचे नियमन केले. या कामगारांच्या सेवाशर्ती वेतनाचे दर तसेच अन्य बाबींचे नियमन या कायद्याने होते. बहुसंख्य स्थलांतरित श्रमिक या कायद्याच्या कक्षबाहेर राहतात. नव्या कायद्यामध्ये स्थलांतरित श्रमिकांना देशभरात कुठेही स्थलांतर केल्यानंतर सामाजिक सुरक्षा मिळू शकते, तसेच त्यांना वर्षातून एकदा गावी जाण्यासाठी सवलत मिळू शकते. सध्याच्या आधार क्रमांकाप्रमाणे असंगठित कामगार ओळख क्रमांक यू-विन देण्याचेही प्रस्तावित आहे.

भारतीय अर्थव्यवस्था सुधारण्यासाठी उपाययोजना:

१. जागतिक आर्थिक संकटानंतर भारताने झपाटयाने उत्पादन शुल्कात कपात केली होती. त्यामुळे उद्योगधंद्यांना परत मागणी सुरु झाली. जागतिक अर्थव्यवस्था मंदीत घसरली आणि भारताचा विकासदर ४ टक्क्यांपेक्षा खाली आला. तर अशा उपाययोजना जीएसटी वर पुन्हा एकदा आवश्यक होऊ शकतात. अशा परिस्थितीसाठी जीएसटी परिषद चर्चा करू शकते. आता जीएसटी दर कमी करून पेटो उत्पादने, वीज, स्थावर मालमत्ता यांचा समावेश करण्यासाठी जाळे विस्तारण्याची वेळ आली आहे.
२. जीएसटी ची प्रलंबित भरपाई राज्य सरकारांना त्वरीत अदा करावी.
३. रिझर्व्ह बँकेकडून राज्य सरकारांना ओव्हरड्राफ्ट सुविधा वाढवावी.
४. सर्व नियमित बँकिंग खात्यांसाठी मर्यादा २५ टक्क्यांनी वाढवावी.
५. बँकिंग प्रणालीमध्ये लवचिकता आणणे आवश्यक आहे.
६. क्रेडिट आणि समर्थन सुलभ क्रेडिट योजना, जे अतिशय अल्प आर्थिक चक्रांवर काम करतात आणि आर्थिक इच्छांसाठी

उत्पादन / बंद करण्यासाठी भाग पाडतील. कोविड-१९ मुळे प्रकल्प विलंबाच्या अपेक्षेने कर्ज वितरण बंद करू नये असे सरकारने बँकांना सांगितले पाहिजे.

७. कार्पोरेट बॉन्ड आणि व्यावसायिक कागदी बाजार यांना लिक्वीडिटीचा फटका बसत आहे. या बाजारपेठेत पुरेसा निधी उपलब्ध व्हावा यासाठी रिझर्व्ह बँकेकडून थेट किंवा व्यावसायिक बँकिंग प्रणालीद्वारा हस्तक्षेप करण्यासाठी ठोस पाऊले उचलावीत.

८. सार्वजनिक आरोग्य खर्चात पुरेशी वाढ करणे आवश्यक आहे.

९. करवसुलीत काही कमतरता असतानाही सरकारच्या भांडवल खर्च योजनांची बरोबरी न करणे हे सध्याच्या काळात तसेच वित्तीय तूट शिथिल करणे हे विकासाला समर्थन देण्यासाठी योग्य ठरेल.

१०. विमान आणि हॉटेल क्षेत्राच्या प्रगतीसाठी सरकारने विशेष पॅकेजचा विचार करावा.

११. विशेषतः आतिथ्य, प्रवास, रिटेल, बांधकाम क्षेत्रात अनेक लोक आपली नोकरी गमावतील. तेव्हा त्यांच्या मालकांना सरकारने आदेश देऊन त्यांची नोकरी सुरक्षित करावी.

१२. आयकर विभागाने विविध कर भरण्यासाठी वेळ व सवलत द्यावी. यामुळे एकूण रोखप्रवाह व्यवस्थापित करण्यास उद्योगांना मदत होईल.

१३. रिझर्व्ह बँकेने या असामान्य परिस्थितीत कर्जावरील व्याज कमी करण्यास बँकांना निर्देश दिले पाहिजेत, जेणेकरून ग्राहकांना त्याचा फायदा मिळेल.

१४. उद्योगांनी असंघटित कामगारांसाठी एक प्रक्रिया आखली पाहिजे, कारण हे सर्वाधिक प्रभावीत आहेत. एक योजना म्हणजे सर्वांसाठी दहा तासांचे तीन दिवस किमान काम असण्याचे असू शकते.

१५. रिकाम्या इमारतीमधील मोठ्या तळघरांना आवश्यकता असल्यास तात्पुरता दवाखाना आयसोलेशन केंद्र म्हणून वापरता येईल व त्याचा फायदा रिअल इस्टेट धारकाला मिळेल.

१६. कारखान्यांमध्ये शिफ्ट तास किंवा अधिक काळ काम सुरू करून कमी मनुष्यबळासह काम चालू ठेवावे. कामगारांच्या आरोग्यविषयक प्रश्नांना प्राधान्य दिले पाहिजे.

१७. कमी उत्पन्न असलेल्या कुटुंबाला आर्थिक मदत करावी.

१८. प्रधानमंत्री किसान योजना ही आधीच शेतमजुरांसाठी मदत करत आहे. दुष्काळ निवारणाप्रमाणे अनेक मदत कार्यांना सुरुवात करण्याची गरज आहे.

१९. रोखींच्या व्यवहारांवर निर्बंध आणवेत. जो कोरोना विषाणूचा प्रसार करण्यासाठी मजबूत स्रोत ठरू शकते.

भारतीय अर्थव्यवस्थेतील इतर सेवांचे कार्य सुधारण्यासाठी उपाययोजना

१. सरकारने मॉल, जिम, क्लब इत्यादी बंद करण्याचे निर्देश दिले. परंतु बँकिंगसारख्या काही सेवांना मर्यादा येत नाहीत. या क्षेत्रात काम करणारे तसेच कंपन्यांना विशेष प्रोत्साहन दिले पाहिजे.

२. रोखींच्या हाताळणीबाबत आतापर्यंत कोणतीही मार्गदर्शक तत्त्वे उपलब्ध नाहीत, जी कोरोनाचा प्रसार करण्यासाठी मजबूत स्रोत ठरत आहेत.

३. सामायिक सोप्या खरेदीसाठी विशिष्ट नियम बनवावे की जे बाजारपेठेला ऊर्जा देण्यासाठी तसेच किमान नियम स्थगित करण्याची गरज भासू नये.

सारांश: अर्थशास्त्रीय सिद्धान्तानुसार किंमत वाढीमुळे उत्पादन, गुंतवणूक, रोजगार व व्यक्तिगत उत्पन्न वाढून देशाच्या आर्थिक विकासास हातभार लागतो. वाढत्या महागाईमुळे, महागाईचा निर्देशांक वाढून नोकरदार लोकांच्या पगार व निवृत्ती वेतनधारकांच्या वेतनात दर तीन महिन्यांनी वाढ होत असल्याने त्यांना ही छुपी भाववाढ जाणवत नसावी. आज व्यापारी, कारखानदार, ग्राहक या सर्वांनाच महागाई हवी आहे. गेल्या सात वर्षात रेपो रेट कमी करून कर्जे स्वस्त करण्याच्या नादात विकासदर कमी होत होत आता कोरोनाच्या काळात शून्याच्याही खाली आला, हे ग्राहक व उत्पादक वर्गाला समजले आहे. कोरोना विषाणू लागणीला केवळ आरोग्य व्यवस्थेतील आणीबाणी म्हणता येणार नाही. ते आरोग्य क्षेत्रातले अरिष्ट आहे यात काही वादच नाही. त्यावरचा प्राथमिक आणि दीर्घकालीन उपाय वैद्यकीय असला पाहिजे, संसर्ग रोखणारा असला पाहिजे. पण रोगाच्या फैलावाची व्याप्ती, वेग व त्याच्याशी लढताना निर्माण झालेले अस्थैर्य आणि प्रक्षोभ यांच्यामुळे अर्थव्यवस्था केवळ खंडित नव्हे, तर मोडकळून पडेल अशी शक्यता निर्माण झाली आहे. बेरोजगारी वाढेल, उत्पादन, कच्च्या मालाचा पुरवठा, तयार मालाचे वितरण, वाहतूक यांच्या साखळ्या तुटल्या आहेत, विस्थापित कामगारांचे लोंढे रस्त्यावर येत आहेत, शेतीसकट सर्व असंघटित क्षेत्रांतील लोकांचे उत्पन्न, त्यांची उत्पन्नाची साधने निकामी होत आहेत. या सर्वांचा परिणाम अर्थव्यवस्था घसरणार याची खात्री आहे. कोरोना अरिष्टाचे एक वैशिष्ट्य म्हणजे ते एक जागतिक अरिष्ट आहे. म्हणून वेळीच उपाययोजना करून सरकारने आर्थिक दृष्टीने विचार करावयास हवा. तसेच काही काळ कठोर निर्णय घेण्याची गरज आहे. भारताला मॅन्युफॅक्चरिंग हब बनवणे व प्रचंड मोठी देशांतर्गत गरज भागवून जागतिक निर्यातीत महत्त्वाचे स्थान पटकावणे या संदर्भात योजनाबद्ध विकास आराखड्याची गरज आहे.

संदर्भ United Nations Conference on Trade Development (UNCTD) Report - २०१९.इंडियन असोसिएशन ऑफ टूर ऑनरेटर्स (आयएटो).Economic Outlook Database (ओईसीडीन) भवांतर भूगदान योजना २०१९

Asian Development Bank (ADB) Survey Report 2019.Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Survey.Moody's Investors Services Survey.Federation of Indian Chambers of Commerce and Industry (FICCI)Survey [https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/trade-in-the-time-of-](https://economictimes.indiatimes.com/small-biz/sme-sector/trade-in-the-time-of-coronavirussectorsoverdependent-on-)

chinese-imports-face-a-grim-reality/articleshow/74312184.cms?from=mdr<https://www.forbes.com/sites/krnkashyap/2020/03/04/indias-economy-feels-the-pain-of-the-coronavirusoutbreak-in-neighboring-china/#6b6bec54d7cch><https://economictimes.indiatimes.com/industry/cons-products/garments-/textiles/indian-textile-andapparelindustry-to-be-affected-due-to-coronavirus-attack-in-china-cmai/articleshow/74223014.cms><https://www.thehindu.com/news/cities/Coimbatore/textile-associations-seek-financialsupport/article31093800.ece>

ब्रेकअप

ब्रेकअप झालं तरी कधी-कधी दिसते मला ती
नाक्यावर वा सिग्नलवर ...आपल्याच नादात चाललेली

ब्रेकअप झालं तरी कधी कधी आठवण येते मला
मग तिचा स्पर्श, आवाज छळतो मला....

कधी कधी गरज भासते मला तिची
पण काय करणार? सवय करून घेतोय तिच्या शिवाय जगण्याची...

ब्रेकअपसाठी स्वभावच नडला तिचा
काय करणार ...खूप हट्टी होती ती..

कितीही दिवस झाले तरी जशीच्या तशीच होती ती
अहो ...!! दुसरी तिसरी कोणी नव्हती, प्लास्टिकची पिशवी होती ती

सोनावणे प्रविण नारायण

अंधाराची वाट ही तोडत तू इथवर आलीस
स्वार्थाची भावना ना कधी तुझ्या मनी रमली
ना दागिन्यांच्या मोहात तू कधी गुंतली
ना आयुष्याच्या वाटेवर तू चालायची कधी थांबली...

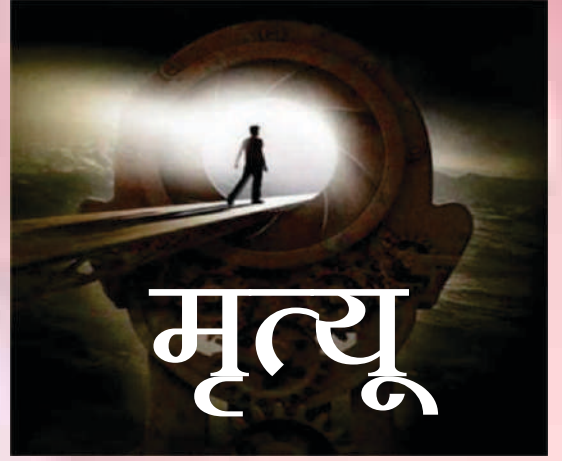
कुटुंबीयांच्यासाठी तू अजूनही राबतच आहे
तुटक्या त्या घरात राहून कष्टाचा गाडा ओढतच आहे
शब्दांचे घाव तू मनावरच झेलत आहे
तरीही टाकून आनंदाचा सडा त्यावर
भविष्याची रांगोळी काढत आहे...

रांधा वाढा उष्टी काढा हेच तू करत आली
आमच्या यशातच तू नेहमी तुझं सुख मानत गेली
तुझ्या इच्छा मात्र तू मागेच सारत राहिली
आणि अपमानाचा घास शांतपणे गिळत राहिली...

सासरी आल्यापासून तू हट्ट धरला नाही कुण्याही गोष्टीचा
बाबांना नेहमी आधार देत राहिली तू तुझ्या साथीचा
आजवर खेळत आलेला खेळ तू समजत आली नशिबाचा
एकदिवस नक्कीच तुला होईल आनंद तुझ्या अस्तित्वाचा...

आई शब्द माझे कमी भासतात तुझ्याविषयी लिहायला
तुझ्यामुळेच तर अर्थ आहे आज माझ्या असण्याला
आमचे प्रेम आई कमी जास्त होत जाई
तुझ्या प्रेमाचा झरा मात्र अखंड वाहत राही...

गौरी गोमासे

यमाचा चाबुक बोलता
देह ही अबोल होतो
कर्माची जाणीव ही
जणू क्रमाशः हा घडवतो

तोडून देहाशी नाळ
आत्मा ती घेऊन जातो
मृत्यूनंतर प्रवासाची परिभाषा
तीच तर बदलतो

घालूनि दहावा - तेरावा
नदीस पिंड वाहिली
दाखवूनि घास कावळ्याला
मी अमावस्थेस पित्र जागवली.

लावता आग चितेस
हात माझा थरथरला
अबोल त्या देहाचा
मनास नाही आवरला

तरी प्राण माझा तळमळतो
फक्त त्याच क्षणाला
श्वास शेवटचा सोडला जिथे
तिथे मी नसताना

परेश दाभाडे

REPORTS OF THE DEPARTMENTS

■ Arts Faculty

■ Science Faculty

■ Commerce Faculty

■ Self Finance Unit

■ NSS

■ Sports

■ Library

DEPARTMENT OF HISTORY

Dr. Ganesh Raut, Dr. Jyoti Raut

DEPARTMENTAL

- Birth Centenary Ceremony of Late Mr. V. S. Joshi was jointly organized by our H. V. Desai College and Swatantryaveer Savarkar Rashtriya Smarak, Mumbai on August 8, 2019. 80 students participated in this ceremony.
- A Discussion Session was organized by the department in collaboration with Sunidhi Prakashan, Pune with respect to the subject 'Emerging Concepts and Innovative Opportunities in the Social Sciences' on July 30, 2019.
- Short Term Course on Personality Development: From December 2, 2019 to December 10, 2019.
- Workshop on Enhancement of Historical Movies Literacy among the society for better understanding of the History and to acquaint the students with employment opportunities in this field. It was organized by the department in collaboration with Almonds Creation, Pune.
- 5 days' Workshop on Modi Lipi was organized by the department in collaboration with Vishwakalyan Gurukul Seva Foundation and Vasundhara Bhasha Modi Lipi Sanvardhan ani Sanshodhan Kendra, Pune. 85 students participated in this workshop.
- Heritage Walk was organized by the department to the following places of historical importance-

Shaniwarwada: 110 students were present.

Kelkar Museum: 76 students were present.

Agakhan Palace : 80 students were present.

Bharat Itihas Sanshodhak Mandal :

86 students were present.

Prarthana Samaj : 60 students were present.

- Workshop for the students preparing for various competitive examinations was organized by the department in collaboration with Jnyana Prabodhini, Pune on February 8, 2020. 125 students participated in this workshop.
- A program 'Electoral Literacy for Stronger Democracy' was conducted by the department on the occasion of National Voters' Day on January 25, 2020.

INDIVIDUAL

- Member of Exam Counseling and Guidance Committee of the college. (May 13, 2020)
- Member of the interview panel of Chhatrapati Shahu Maharaj Research Training and Human Development Institute(SARTHI) Pune. Interviews were held on August 21 & 22, 2019 for the Government fellowship to the students throughout the Maharashtra pursuing their Ph.D.
- Prepared e-content for the Maharashtra Knowledge Corporation Limited (MKCL) for various competitive examinations such as MPSC/PSI/STI/Asst etc.
- Prepared e-content based on important historical events, birth anniversaries (Dinvishesh) etc. throughout the year.
- Prepared Question Bank for Maharashtra Talent Search Examination (MTSE)
- Appointed as a Member of Mahatma Jyotirao Phule Source Material Publication Committee, Government of Maharashtra.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

- Prepared Question Bank in the form of e-content for Mahabharti Mock Test conducted by MKCL.
- Worked as a Resource Person in the discussion session organized by the Savitribai Phule Pune University (SPPU) on the topic 'Prarthana Samaj, Renaissance and Contemporary Maharashtra.' The session was conducted on October 17 & 18, 2019. Delivered a lecture on the topic 'History of Prarthana Samaj.'
- Delivered many lectures on various topics of historical importance through the radio station 95 Big FM. These lectures were broadcasted from Pune, Ahmednagar, Aurangabad, Solapur and Kolhapur stations of the radio channel.

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE

Dr. Neeta Bokil, Mr. Ninad Kulkarni

Department of Political Science has conducted following activities for the students for better understanding of the subject, to enhance various soft skills among the students and to help themselves to be a responsible citizen of India.

Quiz Competitions, Project Writing, Project Presentations, Circulation of Journals and Group Discussions are the regular teaching methods and practices used by the teacher to increase the general and political awareness among the students and to develop thinking and presentation skills among them. All these activities were conducted in the month of July, August and September and more

than 200 students participated in these activities.

In the month of December, a visit to Dr. Babasaheb Ambedkar Museum, Pune was arranged for F.Y.B.A. students to introduce the great work and personality of this Mahamanava.

To provide exposure to students, three workshops on career opportunities in electronic media, entrepreneurship and competitive examinations were organised in the month of February 2020 in association with the Student Welfare Board, Savitribai Phule Pune University (SPPU), Pune. The objective of these workshops were to raise

DRISHTI 2019-2020

awareness about opportunities in electronic media, business sector and ground reality of competitive examinations. Mr. Deepak Jadhav and Mr. Pradeep Kapse (both journalist and associated with electronic media), Mr. Pradeep Lokhande and Mr. Deshpande from Jnyan Prabodhini, Pune guided the students. More than 300 students participated in these workshops.

One day workshop on 'Gender Sensitization' was organised by the department in association with the Student Development Board, Savitribai Phule Pune University, Pune on February 5, 2020.

Mr. Milind Chavan (Expert in Gender Studies and social worker) guided the students through lecture, group discussion, role play and short film. Students also responded by performing One Act Play and Street Play. More than 150 students participated in this activity.

The department has conducted one short term course on 'Constitutional Literacy' from 16/12/2019 to 24/12/2019. 85 students participated in this course.

A Bridge Course was conducted by the department in the month of July and Remedial Teaching for slow learners and advanced learners was conducted in the last week of February 2020.

Group discussion among the students on the films 'Article 15' and 'Pink' was conducted by the department in the month of September.

12 students of the department have participated in the Inter Collegiate Mock Parliament Competition organized by Deshmukh Mahila College, Nashik and won 3rd rank. Students achieved individual prizes and certificates also.

The training of Model Mock Parliament was given to 60 students from 22/01/2020 to 10/02/2020, to develop presentation skills and communication skills of the students and also to understand the legislative

procedures of the Government.

The grand activity of the department was organization of Inter Collegiate Mock Parliament Competition on February 11, 2020. The event was organized by the department in association with the Students Development Board, Savitribai Phule Pune University, Pune.

Six colleges from Pune and H.P.T. College, Nashik have participated in this activity. Total 400 students participated in this competition. It was a whole day activity. It started at 8:30 a.m. and ended at 6:30 p.m. Poona College won 1st prize trophy. Our college team secured 2nd position. Individual prizes were won by SP College, Abeda Inamdar College, Modern College, Fergusson College and H.P.T. College, Nashik. On the occasion of International Human Rights Day, a guest lecture by Dr. Supriya Shrikhande

(Advocate and Expert in Human Rights) was arranged by the department. Birth anniversary of Savitribai Phule and Constitutional Day celebration was also organised under the supervision of the teachers of the department.

To develop self confidence among the students, especially girls students, teachers of this department motivated the students to participate in Swayam Siddha Leadership Development Camp at Baramati, from 26/12/2019 to 29/12/2019. 20 girls participated in this activity.

Students were motivated and guided to participate in various intercollegiate competitions such as debate, essay writing, elocution, one act play, street play, rangoli, poster making, and slogan etc. Many students such as Omkar Kamthe, Kranti Yadav, Gopal Nikam, Nikita Patil, Eshwari Mohite have received prizes in these competitions.

Shubham Gurav and Vijay Jadhav have been

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

selected in JNU for MA Political Science as well as Tata Institute of Social Sciences (TISS) Mumbai and Azim Premji Institute, Bangalore. Shantanu Shinde was selected for MA Politics in the Savitribai Phule Pune University Department. Niket Patil was selected for MSW course at Karve Institute, Pune. Dr. Neeta bokil has participated in Teacher Exchange Programme with Vidya Pratishthan College, Baramati and delivered

a lecture on January 21, 2020.

She has worked as a Resource Person at YASHDA, Pune for Government Officers. (20 lectures delivered) She has presented a paper in State Level seminar. Her four research papers are published in UGC Listed Journals out of which Two Journals are of National Level and Two are of International Level.

Mock Parliament in session

Felicitation by Santosh Parchure SDO, SPPU

Team Swayamsiddha from our college at Sharadabai Pawar Mahila Mahavidyalaya at Baramati

Student expressing his thoughts

Alumni meet

DEPARTMENT OF ENGLISH

1. Academic Year 2019-2020 commenced with the **Welcome ceremony** organized for the students of F.Y.B.A. on 1st July 2019, to acquaint them with various activities organized in the college as well activities conducted by department of English. Total 80 students participated in this activity.
2. Various **innovative teaching methods** were used by the teachers from the department of English do deliver the content effectively to the students along with traditional teaching methods.
 - **Film shows** based on the dramas and novels prescribed for S.Y.B.A. and T.Y.B.A. were organized by Dr. M.R. Sankla in the month of August. Total 70 students participated in this activity.
 - **Peer teaching and ICT method** were used by Dr. A.P. Pandit for F.Y.B.A. Optional English and S.Y.B.A. Poetry Paper to develop communication and presentation skills of the students. Total 100 students participated in this activity in August 2019.
1. Dr. M.R. Sankla has organized **research paper presentation** competition for the students of S.Y.B.Sc. class in the month of December 2019 to inculcate research orientation as well to develop scientific writing skills among the students. Total 40 students participated in this activity.
 - **Poetry recitation** competition was organized by Mr. Siddarth Kale for F.Y.B.Com students during the month of August 2019 to enhance their pronunciation and presentation skills. Total 65 students participated in this competition.
 - Group Discussion competition was organized by Ms. Trishala Sable for F.Y.B.Com students during the month of August 2019 to enhance their team work skills and presentation skills. Total 112 students participated in this competition.
3. **Self Defense Training Session** was organized for the Arts Faculty students by Dr. Archana Pandit on 19/09/2019 in which student of S.Y.B.A., Shyam who is selected in Indian Army, guided the students regarding the techniques of self-defense. Total 70 students participated in this activity.
4. **Personality Development Course** was organized by Arts Faculty for F.Y.B.A. students in the month of December 2019 in which Dr. Archana Pandit conducted the sessions on improvement of communication skills.
5. Department of English has organized two short term courses in the month of January 2019.
 - **Certificate course in Spoken English** was conducted by Dr. M.R. Sankla, Ms. Sable and Mr.Kale. Total 35 students were benefited by this course.
 - **Certificate course in English Grammar** was conducted by Dr. Archana Pandit. Total 42 students successfully completed this course.
6. **Literary Fiesta** was organized by department of English from 30th January 2020 to 5th February 2020, in which various competitions were organized to develop set of soft skills among the student. All these competitions were conducted by Dr.M.R. Sankla and Ms. Sable.
7. **A visit to British Council Library** was organized by Dr. Mahavir Sankla and Mr.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Name of the Competition	Date	No. of students participated
Essay Writing	30/01/20	20
Poster Presentation	31/01/20	12
Poetry Writing	01/02/20	21
Word Games	01/02/20	100
Quiz Competition	03/02/20	98
Research Paper Submission	04/02/20	25
PPT Presentation	05/02/20	07

- Kale to enhance the referencing skills of the students on 14/01/2020. Total 73 students participated in this visit.
8. Dr. Archana Pandit motivated two students of S.Y.B.A. Gauri Gomase and Amol Jadhav to participate in **Anand Mela** a Flea Market organized by Commerce Faculty on 24/01/2020 where they learned Marketing skills and communication skills.
 9. Total 6 workshops on various topics were organized by Dr. Archana Pandit from 30/01/2020 to 05/02/2020 to make students aware and think about prevalent issues in the society and also to develop skill set among them.
 10. Dr. Archana Pandit encouraged and guided a group of students to perform a one act play Mala Mukta Vhayachaya on 1/2/2020 in a workshop organized by Internal Committee of the college.

Title of the Workshop	Date	No. of Participant Students
Workshop on Counselling (SPPU)	30th Jan. 2020	133
Workshop on Financial Literacy (SPPU)	31st Jan. 2020	125
Workshop on Raising Awareness about Sexual Harassment in the society (Internal Committee)	1st Feb. 2020	140
Workshop on Presentation Skills (SPPU)	3rd Feb. 2020	100
Workshop on Campus to Corpora (HVD)	4th Feb. 2020	95

11. Dr. Archana Pandit started YouTube channel taking into consideration the need of the students during the pandemic situation on 30th April 2020 and published 4 videos based on the syllabi of UG courses of SPPU, Pune.
12. Dr. Archana Pandit prepared sets of question bank for TYBA students of Compulsory English and General Paper III subjects with the help of students on the background of objective examination in the unprecedented pandemic situation to help them in their exam preparations.
13. Dr. Archana Pandit has published a research paper in the Ajanta peer reviewed journal entitled, 'Multiculturalism in English Language and Literature Classrooms.' (40776, Vol. III, Issue 1, 2019)

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY

by Dr. Vileena Inamdar

1. Department of Geography organised International Yoga day on 21st of June 2019. Principal Dr. Girish Pathade gave inaugural speech on importance of yoga, followed by his lecture Dr. Anita Sathe, Dr. Rajashree Patwardhan gave guidance on yoga. Dr. Inamdar vilina demonstrated Asanas and recited Mantras for the staff members. The entire function was organised by Dr. Vilina Inamdar. More than 100 staff members teaching and non teaching participated in this event.
2. On 26th of June 2019 department organised Vari Charan Seva. Gave oil foot massage for the warkaris going from Alandi to Pandharpur pilgrimage. More than 40 students participated in this event and gave foot massage for more than 400 warkaris.
3. On 1st of June 2019 organised open book essay competition on Lokmanya Bal Gangadhar Tilak and Annabhau Sathe, during Jayanti of both these two leaders. 8 students participated in this event.
4. On 31st August 2019 organised visit to Okayama Garden, P. L. Deshpande Garden for the students of FYBA, SYBA, and TYBA class more than 100 students participated for observing the environmental aspects of the Garden.
5. On 3, 7 and 11 September 2019 during

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Ganpati festival organised Ganpati Atharva shirsha recitation competitions for the students of FYBA class. More than 50 students and 25 staff members participated in this event. They also participated Atharva shirsh are citation at Kasba Ganpati at Kasba Peth.

6. On 7th of October 2019 we organised field visit to Taljai. 34 Students were participated in this event. Students were observed mechanical, chemical and biological weathering processes on rocks. They also huddled G.P.S for measuring distance and height of Plateau.
7. On 2, 3, 5, 6, and 9 of December 2019 we conducted skill development program for

the students of F.Y B.A on Environment and conducted examination. More than 80 students were participated in this event.

8. On 21st January 2020 I have given lecture on " importance of study of geography" for the students of Geography at Vidya Pratishthan college of Baramati. (MOU). More than 50 students were present.
9. On 18 January 2020 we organised visit to Empress Garden for observing Annual flower show and observing various techniques in agriculture for example hydroponics, tissue culture. More than 90 students of F.Y.B.A and S.Y.B.A participated in this Event.

September 2019 Atharvashirsha Recitation in FYBA Class

February 2020 Field visit to Simla office Pune

February 2020 field visit to Simla office Pune

June 2019 Principal is giving importance of Yoga Day to the staff and students

January 2020 Empress Garden visit for observing Hydroponics, Tissue culture etc.

DRISHTI 2019-2020

September 2019 Atharvashirsha recitation at Kasba Ganapati pune

September 2019 Atharvashirsha recitation in FYBA Class

August 2019 Dr.Inamdar is giving Environmental aspects to the students at Okayama Garden

DEPARTMENT OF MARATHI

हरीभाई व्ही.देसाई महाविद्यालय, पुणे मराठी विभाग : सन २०१९-२० मराठी विभाग वार्षिक उपक्रमांचा अहवाल :- प्रथम वर्ष कला व वाणिज्य वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी महाराष्ट्र साहित्य परिषद ,पुणे येथील दुर्मिळ मराठी ग्रंथांची ओळख करून देण्यासाठी भेटीचे आयोजन करण्यात आले. द्वितीय वर्ष विज्ञान व कला या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी अत्रे सभागृह, पुणे येथे भरलेल्या पुस्तक प्रदर्शनाच्या पाहणीसाठी भेटीचे आयोजन करण्यात आले. तृतीय वर्ष कला या वर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठातील जयकर ग्रंथालयाच्या पाहणीकरिता भेटीचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयातील सर्व शाखांच्या विद्यार्थ्यांसाठी स्वरचित काव्य वाचन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या उपक्रमात ६३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग

घेतला. 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' या उपक्रमांतर्गत कथा-कथन, निबंध लेखन, वक्तृत्व आणि वाद-विवाद स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. महाविद्यालयात मराठी भाषा गौरव दिन साजरा करण्यात आला.या उपक्रमाच्या निमित्ताने महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयात कवीवर्य कुसुमाग्रज लिखित विविध साहित्य कृतींचे प्रदर्शन भरविण्यात आले. मराठी विभागातील विद्यार्थ्यांसाठी मराठी भाषेचे गाढे अभ्यासक श्री सु. ह. जोशी यांचे मानवी जीवनात टपाल लेखनाचे महत्व या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. वरील सर्व उपक्रमांचे आयोजन मराठी विभाग प्रमुख डॉ. प्रभाकर घोडके, प्रा. प्रतिक घोलप आणि प्रा. सारिका थोरात यांनी केले.

DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY (PG)

Achievements

- Organized Microbiology Fermented Food festival on 25th January 2020
- Organized webinar on “Combating COVID -19 pandemic” organized on 28th May 2020
- Organized one day Industrial visit at Morde food, Manchar, Pune.
- Organized one day research institutional visit at C-MET, Pune.
- Conducted Teacher Parent interaction on Zoom platform to address the issues faced by students and parents during COVID pandemic - 30th Sep. 2020
- Conducted lectures, Student presentations, practical briefing and examinations online using Microsoft teams and Zoom platform – 2020-21.
- **Workshop/Webinar:**

Resource Person	Topic	Description
Dr. Prashant Dhakephalkar Scientist G & Director, Agharkar Research Institute, Pune	Curious case of SARS – COV-2	Awareness about COVID - 19 pandemic
Dr. Amol Raut CEO, Gene Support & Director – geneOmbio Technologies, Pune	COVID-19 the diagnostic approach	Current diagnostic tools available for COVID - 19

Guest Lecture:

Resource Person	Topic	Description
Mr. SourabhPalrecha Department of Bioinformatics, SPPU, Pune	Gene annotation	Study of gene sequences and determining its function
Mr. SachinDeokar QC- Microbiologist, Cipla Ltd, Goa.	Opportunities of Microbiologists in Pharmaceutical industries	Opportunities of Microbiologists in QC, QA, Production and R & D in pharma industry.

Faculty: Dr. Mukund Shridhar Ambawade

- ◆ Pranay Abhang, Shital Walvekar, Vikram Mahadadalkar and **Mukund Ambawade** (2020). “Antimicrobial and Antioxidant Properties of Silver Nano particles Synthesized from Escherichia coli”, Science, Technology and Development, 9. 7:55-61.
- ◆ Organized and Participated in Webinar entitled, “Combating COVID -19 pandemic” organised by Department of microbiology ,Haribhai V Desai College on 28th May 2020.
- ◆ Member of organising Committee of Microbiology Fermented Food festival held on 25th January 2020 organised by Department of Microbiology, Haribhai V. Desai College, Pune.
- ◆ Member of organising Committee of Two days state level Conference on Current

DRISHTI 2019-2020

Status of River water in Pune with reference to pollution Management and restoration held on 3-4th February 2020 organised by Department of Environmental Science, Haribhai V. Desai College, Pune.

- ◆ Participated in Webinar entitled, "COVID -19 Management and Impact of lockdown on environment "organised by, Haribhai V Desai College on 31st May 2020

Faculty: Ms. Sudha M. Adya

1. Member of organising Committee of Microbiology Fermented Food festival held on 25th January 2020 organised by Department of Microbiology, Haribhai V. Desai College, Pune.
2. Member of organising Committee of Two days state level Conference on Current Status of River water in Pune with reference to pollution Management and restoration held on 3-4th February 2020 organised by Department of Environmental Science, Haribhai V. Desai College, Pune.
3. Participated in Webinar entitled, "Combating COVID -19 pandemic" organised by Department of microbiology, Haribhai V Desai College

on 28th May 2020

4. Participated in Webinar entitled, "COVID -19 Management and Impact of lockdown on environment "organised by, Haribhai V Desai College on 31st May 2020

Students achievements :

1. Nikita Shaligram (M.Sc II) has successfully completed the following courses:
 - a) Stories of Infection (Jul-Sept 2020) from Stanford University, USA
 - b) Introduction to Infection Prevention and Control (may 2021) from WHO (World Health Organization)
2. Rasika Kulkarni (M.Sc.II) has awarded "Best student award- 2019 -20" from Microbiologists Society India Also she has completed Industrial training at Emcure Pharmaceuticals Limited., Hinjewadi, Pune.
3. Omkar Rajendra Chavan (M.Sc.II) has awarded 3rd Prize in "E-Poster competition on COVID-19" organized by Biotechnology Department, Fergusson College, Pune.
4. Nikita Ramesh Ghule has awarded 2nd prize in immunological rangoli competition at H. V. Desai College, Pune.

Activity

Industrial Visit at Morde Food, Manchar, Pune

Research Institutional Visit at CMET, Pune

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Placement

Sr. No.	Name of the student	Passed out year	Designation ,Name of the Institute
1.	Mr. Pratik Magdum	2018-19	QC Microbiologist, Lupin Biotech Ltd., Pune
2.	Mr. Omkar Chavan	2019-20	Production officer, Coronavirus Vaccine department, Serum Institute of India Pvt. Ltd,
3.	Mr. Vikram Mahadadalkar	2019-20	Research intern at Microbial Production facility Lupin limited Biotech division
4.	Ms. Parineeta Maske	2019-20	PCR technician Genepath Diagnostics
5.	Ms. Nikita Ghule	2019-20	Microbiologist Kenn Agwa Drinking water plant
6.	Ms. SheetalWalvekar	2019-20	Lab Technician Autopsy & Tissue processing, Sassoon Hospital, Pune
7.	Ms. Vaishnavi Yashwant Kadu.	2019-20	Lab technician,lifenity wellness private limited, Pune
8.	PreranaDilipShende	2019-20	Microbiologist, Kind Health & Hygiene Pvt.Ltd. Vadgaon Kandali, Tal-Junnar, Dist- Pune.
9.	Ms. Geeta Vaibhav Bhaskar	2019-20	QC Incharge, Ashwamedh Medicare Pvt. Ltd. Kopargaon

Inauguration Ceremony day of state level conference

Microbiology students and teachers getting prize in state level poster competition

Winners of fermented food festival organised by Microbiology Dept.

Blood donation by TY Microbiology student in KEM blood bank

Panel discussion in the conference

Guest lecture by Dr. Debal Deb

DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY (UG)

I. Activities conducted:

1. Department of Microbiology had organized Guest lectures in July 2019 on 'Covid-19 pandemic' by Dr. Prashant Dhakephalkar, Scientist, Agharkar Research Institute, Pune and Dr Amol Raut, CEO and Director, Genetic Healing for B.Sc. and M.Sc. Microbiology Students.
2. 19th National level Microbiology written quiz contest was conducted by Microbiology Department of our college in collaboration with R. C. Patel College, Shirpur on 25th January 2020 for FY, SY and TY students.
3. A two-day workshop on 'Anemia awareness among girl students' was conducted on 24th February 2020 funded by SPPU, Board of Students' Welfare. Girls from all the faculties were made aware about concept of anemia and ways to handle it. Hemoglobin level of all the girls was tested in this workshop.
4. Fermented food festival was organized by department of Microbiology in collaboration with Microbiology Society of India on 25th January 2020. The students understood the usefulness of food which is fermented.
5. Microbiology students from our department prepared the film in December 2019 on Green College Clean College organized by Kirloskar Vasundhara trust. Our college fetched 2nd prize in this competition.
6. National level 'Immunology Rangoli competition' was organized by department of Microbiology in collaboration with Microbiology Society of India on 31st August 2019. Students successfully put up Rangoli into different conceptual immunology drawings.
7. Two-day State level conference on 'Current Status of River water in Pune with reference to Pollution, Management and Restoration' was organized by Department of Microbiology and Environmental Science from 3rd to 4th February 2020.
8. S. Y. B.Sc. and T.Y. B.Sc. Microbiology students participated in 'Ramnadi Yuva

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Sansad' competition organized by Kirloskar Vasundhara trust. Our students won first prize in this competition.

9. Educational visit to KEM blood bank was arranged on 15th February 2020 for T.Y. B. Sc. Microbiology students to make the students aware about the working of blood bank.
10. Educational visit to Katraj Dairy was arranged on 13th February 2020 for T.Y. B. Sc. Microbiology students to know the collection and processing of milk and milk products.
11. Educational visit to 'Sewage treatment plant' was arranged on 2nd January, 2020 for S.Y. B. Sc. Microbiology students to impart practical knowledge of working of STP
12. Epidemiological survey projects by T.Y. B. Sc Microbiology students in groups on the topics Computer induced medical problems in software companies, Causes of hypertension and its effects on the body, Causes of Diabetes and its effects on the body, Blood groups etc. were performed throughout the year by T.Y. B. Sc Microbiology students.
13. Guest lectures on M. Sc. Entrance Guidance and future Microbiology career by Gaurav Gunjal and Suraj Joshi were organized throughout the year on every Sunday for the T.Y.B.Sc.

Microbiology students.

II. Research in the year 2019-20

Dr. Rajashree B. Patwardhan

1. Papers published:

1. Diversity of Culturable Actinobacteria Producing Protease Inhibitors Isolated from the Intertidal Zones of Maharashtra, India. Neha A. Shintre, Vaijayanti A. Tamhane, Ulfat

I. Baig, Anagha S. Pund, **Rajashree B. Patwardhan** & Neelima M. Deshpande

Current Microbiology; 2020 volume 77, 3555–3564 (2020). Springer , ISSN Number:0343-8652. DOI 10.1007/s00284-020-02174-1

ISSN 0343-8651 Thomson Reuters IF:1.747 Journal in the JCR list

2. Antineoplastic Activity of Alkyl -aminolapachol Analogues and their Copper Complexes against MDA-MB-231 Human Breast Cancer Cell Lines

O.B. Pawar, K.V. Sanas, **R.B. Patwardhan**, S.A. Waghmode and M. Y. Khaladkar

Asian Journal of Chemistry; Vol. 32, No. 4 (2020), 887-895. <https://doi.org/10.1423>

3/ajchem.2020.22496, Impact factor: 0.31

Cite Score: 0.5 Peer Reviewed International Journal, Web of Science, ISSN: 0975-427X (Online), ISSN: 0970-7077 (Print)

Visit of Ty students to Katraj Dairy

2. Chapter in Edited Book with ISSN / ISBN

Sr. No.	Title of Chapter with Page Nos.	Name of Book	Publisher Name & ISSN / ISBN NO.
1.	Introduction to microscopy (pp 1.1-1.42)	Basics Techniques in Microbiology	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-96-2
2.	Staining Techniques (pp 2.1-2.26)	Basics Techniques in Microbiology	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-96-2
3.	Types of microorganisms and their differentiating characters (2.1-2.36)	Introduction to Microbial world	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-95-5
4.	Beneficial and harmful activities of microorganisms (3.1-3.36)	Introduction to Microbial world	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-95-5
5.	Bacterial cytology (1-52)	Bacterial Cell and Biochemistry	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89686-92-0
6.	Cultivation of Microorganism (1-72)	Microbial cultivation and growth	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89686-93-7

3. Research Papers presented in Conference/Seminars

Sr. No.	Title of Presentation in Academic Session	Title of Conference / Seminar	Paper presentation	Name of Organizer	Whether International (Abroad)/ International (within Country) / National / State / University Level
1	An Eco-Friendly and Cost-Effective Technology to Remove Bacterial Pathogens from Polluted Ram River in and Around Pune	Current status of river water in Pune with reference to Pollution, Management and Restoration	Poster Presentation R.B. Patwardhan, Pallavi Godbole, Rachana Tikone, Vaishnavi Tonde, Pallavi Godbole, Nidhi Kulkarni	Department of Environmental Science, Haribhai V. Desai College	State

Publication of conference proceedings in a conference

2	An eco-friendly and cost effective technology to remove the heavy metals From Polluted Ram river in and around Pune	Phage-A Boon in Disguise 2020	Poster Presentation R. B. Patwardhan, Rachana Tikone, Vaishnavi Tonde,	Department of Microbiology, Abeda Inamdar Senior College of Arts, Science and Commerce	National
3	Bacteriophage: Green technology in reuse of treated wastewater for agriculture	Phage-A Boon in Disguise 2020	Oral Paper Presentation Rajashree Patwardhan and Pooja Maccha	Department of Microbiology, Abeda Inamdar Senior College of Arts, Science and Commerce	National

Dr. Pragati Abhyankar

Chapter in Edited Book with ISSN / ISBN

Sr. No.	Title of Chapter with Page Nos.	Name of Book	Publisher Name & ISSN / ISBN NO.
1.	Sterilization and Disinfection (pp 3.1-3.26)	Basics Techniques in Microbiology	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-96-2
2.	Amazing world of Microbiology (1.1-1.34)	Introduction to Microbial world	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89409-95-5
3.	Chemical basis of Microbiology (2.1- 2.46)	Bacterial Cell and Biochemistry	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89686-92-0
4.	Bacterial Growth (2.1-2.24)	Microbial cultivation and growth	Nirali Prakashan ISBN: 978-93-89686-93-7

Dr. Sonia Ambade

1. Paper published:

1. Ambade, Sonia, and Neelima Deshpande. 2019. "Antimicrobial and Antibiofilm Activity of Essential Oil of Cymbopogon Citratus Against Oral Microflora Associated With Dental Plaque". European Journal of Medicinal Plants Vol 28 (4), 1-11.

Article No. EJMP 51126 - ISSN: 2231-0894, NLM ID: 101583475 European Journal of Medicinal Plants UGC CARE listed journal (group A in year 2019)

Poster presented:

1 Ambade, Sonia, and Gayatri Dusane presented poster, titled, "Save the water, Save your future" in two day state level conference on current status of river water in Pune with Reference to Pollution, Management and Restoration. On 3 and 4th February 2020. Organised by Dept of Environmental Science at H. V. Desai College, Pune. Poster won the First prize in the two days conference.

Z

Students Achievements

Sr. No	Student Name and Class	Achievements	Details
1	Ms. Pallavi Godbole S.Y.B.Sc. Microbiology	1. Ramnadi Yuva Sansad PPT presentation competition By Kirloskar Vasundhara Foundation	Secured first rank for presentation (Jointly presented with Ms.Nidhi Kulkarni) with team of 10 members
		2. "MICROSCOPE" event organized by K.J SOMAIYA COLLEGE	Secured third rank in Agar Art Competition (Jointly with Ms. Nidhi Kulkarni)
			Secured third rank in research paper presentation competition (individual)
		3. State level Abhanga Singing Competition organized by Ahmednagar Education Society	Secured third rank in the event with a cash prize of Rs.10000
		4. State level conference organized by Haribhai. V. Desai College on Current status of rivers in Pune with reference to the pollution, management and restoration	Secured third rank for poster presentation competition with a team of five members.
		5. Compendium of Research Insight of Students In Life Science' JPS Publication	1. Article Published on Microbial Bioremediation and Bio-adsorption of Heavy Fuel Oil from Marine Environment by <i>Pseudomonas aeruginosa</i> (Jointly authored with Ms. Rutuparna Joshi)
			2. Article published on Unwinding the role of Gut Microbiome in Major Depressive Disorder: A Review (Individual)
		6. S.I.W.S College cultural association Mumbai organized digital singing competition on Tribute to Community Helpers of Covid 19'	1. Secured First Rank in Solo Singing competition
		7. Sinhgad College Of Science Organized Online Digital Poster Making Competition	Secured Third rank for the E-Poster

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

		8. Nature Walk Charitable trust and Marathi Vangmay Mandal organized 'Shabdanchi Palavi' online poetry recitation competition.	Secured first rank for poetry recitation (KAVYA ABHIVACHAN SPARDHA)
2.	Nidhi Kulkarni S.Y.B.Sc. Microbiology	1. Review Article Topic 1. Gut Microbiota – An Immunity Booster Catalyst.	Published in RESEARCH INSIGHTS OF LIFE SCIENCE STUDENTS (ISBN Number: 978-81-946500-0-3) (Volume -1)
		2. Review Article Topic Phytoremediation Of Polluted Water By Ecological Floating Beds.	Published in RESEARCH INSIGHTS OF LIFE SCIENCE STUDENTS (ISBN Number: 978-81-946500-0-3) (Volume-1)
		3. Poster competition in Water Olympiad.	Received 3 rd prize
3	Ms. Gayatri Dusane Microbiology	Poster Competition, In State level Conference on" Current status of river water in Pune with reference to pollution, management and Restoration on 3 rd and 4 th February 2020	Poster Topic: Save the water, save your future Received 1st Rank and Certificate of appreciation
4.	Ms. Namrata Tushar Bibave Microbiology	1. Actively participated in online Chemistry Quiz organized by Department of Chemistry, K. P.G. Arts, Commerce & Science College Igatpuri Dist-Nashik-422403 (Maharashtra) on 5/7/2020	Secured First Class
		2. Participated in "Covid19 - Management & Impact of Lockdown on Environment" Webinar's online Quiz Program 2020"	Secured Distinction
5.	Ms. Rutuparna Joshi Microbiology	A review article published in JPS publication book named Research insights of lifescience students volume 1	Review article subject: Effect of sound waves on microbial cells
6	Ms. Muskan Motwani	Fermented food festival organized by Haribhai V. Desai College and Microbiologists Society, India on 25 th Jan 2020	Secured 1 st rank
7	Ms. Madhuri Katkar	Fermented food festival organized by Haribhai V. Desai College and Microbiologists Society, India on 25 th Jan 2020	Secured 2 nd rank
		Sponsored by Microbiologists Society, India	Best student of Department of Microbiology, Haribhai V. Desai College.

State level conference on River water

Fetches 1st prize in Yuva sansad competition

Immunology Rangoli Competition

Poster Presentation in Conference

Celebration of world wetland day

Visit of TY students to KEM blood bank

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (UG)

Department Activities

- Students Participated in 'Avishkar Project Competition' organised by SPPU and got selected.
- Students got selected in 'Summer Research Training Programme' SRTP-2020 organised by CSIR-NEIST Jorhat, Assam.
- Avishkar Minor research project sanctioned by BCUD SPPU, Pune.
- Departmental Staff attended workshop on new Syllabus at kopargaon, Ahmednagar.
- Departmental Staff attended workshop on Hands on training at Akurdi, Pune.
- Inter Collegiate Three Days Workshop on, 'Handling of High End Instruments-2019-20' (UV, FTIR, GC, HPLC) was organized by Department of Chemistry, Haribhai V. Desai College, Pune, in association with Board of students Development, Savitribai Phule Pune University.
- Departmental staff contributed for LMS study materials.
- Departmental staff contributed for study material and got posted on SPPU website.
- Staff and Students attended an International Workshop on Water purification at C-MET Pune.
- **Every year Poster and Project competitions are arranged for students.**
- Students attended safety workshop at Modern college Shivajinagar, Pune
- Students participated in *National conference* held at Haribhai V. Desai College, Pune.
- **Students participated in Quiz competition at Modern College, Ganeshkhind, Pune.**
- **Visits to National Chemical Laboratory, C-MET and IISER Pune.**
- **Seminars are arranged for M. Sc. students in order to develop their presentation skills.**
- **Industrial visit organised at Shimatzu-Mumbai.**
- **Lectures of Alumni are organised for M.Sc. students.**
- **During Lockdown, for students various competitions are organised online.**
- **MS-Team Software used for online teaching.**

DEPARTMENT OF CHEMISTRY (PG)

Teaching Staff:

(a) Grantable

Sr.No.	Name	Qualification	Specialization	Designation
1.	Dr. Gugale G. S.	M.Sc., M. Phil, Ph. D, SET	Inorganic Chemistry	Head & Associate Professor
2.	Dr. Patil R. M.	M. Sc. Ph. D.	Physical Chemistry	Associate Professor
3.	Dr. Bagul A.G.	M. Sc. Ph. D	Inorganic Chemistry	Associate Professor
4.	Dr. Chhattise P.K.	M. Sc. Ph. D	Organic Chemistry	Associate Professor
5.	Dr. Hande S.M.	M. Sc. Ph. D	Physical Chemistry	Assistant Professor

Non-teaching Staff:

Sr. No.	Name	Qualification	Designation
1.	Mr. Trivedi Harsh	B.Com. Lab.	Assistant
2.	Mr. Chive Vijaykumar	S.S.C. Lab.	Attendant
3.	Mr. Udare Vijay	S.S.C.	Lab. Attendant

1. Blood Donation Camp:

Organization of Blood donation camp with Acharya Anandrishiji Pune Blood Bank, Pune on 24/07/2019. Collection of 88 bottles of blood. Active participation by Dr. G. S. Gugale.

2. Industrial Visit:

Educational Tour and Industrial Visit to Hindustan Antibiotics and Pharma Ltd. (HAPL), Goa was organized for T.Y.B.Sc. students. This Tour was conducted during 26th – 28th Feb.2020. Visit to CSIR, National Institute of oceanography was organized. Students have received the chance to see various collections from ocean & its utilization.

23 students of T.Y.B.Sc. (Chemistry) with Dr. G.S. Gugale, Dr. P.K. Chhattise and Dr. S.M. Hande were present in the visit.

3. Chemiad 2020:

Chemiad 2020 was conducted in the College by Chemistry Department for F.Y.B.Sc.

students. 67 students have participated in the activity. Teachers of the Department and few senior students guided the students. Department of Chemistry is taking this activity from 1993.

4. Teacher Exchange Programme:

Department have active participation in this programme with Vidya Pratishthan College Baramati. 21st Jan.2020..

5. National Service Scheme:

Active participation in N.S.S. activities. Visit to Special Winter camp of N.S.S. during 16th – 22nd Dec. 2019.

6. Conferences/workshop/Seminars:

Departmental staff have participated in National and International conference and presented their research Papers.

International : 03

National : 04

(Dr. P.K.Chhattise, Dr. S.M.Hande, Dr.G.S.Gugale have participated in VIth International Conference of Indian Council

of Chemists at Paris between 06th to 08th June 2019.

6. Warkari Charan Seva

Active participation on 27th June 2019. Dr. P.K. Chhattise, Dr. S.M. Hande, Dr. G.S. Gugale with Dr. G.R. Pansare (Physics) and Dr. D.D. Patil (Statistics) have joined walk from Pune to Saswad with Vari. th June 2019. Also, team of Varkaries from SPPU visited College. Food for them was organised with College. Chemistry staff members

7. Teacher's day Programme by T.Y.B.Sc.:

Students of T.Y. and other classes have organized Teacher's day programme on 05th September 2019. The staff were felicitated by Police Department on this occasion.

8. Soft skill development course conducted for T.Y.B.Sc.

The soft skill development course was arranged for T.Y.B.Sc. students from 25-11-2019 to 30-11-2019. Fifty students participated in this course. Lectures of experts from various fields were arranged during this period. During course 3 sessions of 1.30 hrs. each were organized. In all 17 sessions were conducted. At the end of course students shared their views about course. The response of students was encouraging.

5. Publication of following Books for B.Sc.

Sr. No	Name	Publication	ISBN No.
1.	Physical Chemistry S.Y.B.Sc	Nirali Prakashan,2019	978-93-90437-84-9
2.	Organic Chemistry F.Y.B.Sc.	Nirali Prakashan,2019	978-93-89108-84-2
3.	Practical Chemistry F.Y.B.Sc.	Nirali Prakashan,2019	978-93-89406-51-1
4.	Analytical Chemistry F.Y. B.Sc.	Nirali Prakashan,2019	978-93-89686-85-2
5.	Inorganic Chemistry F.Y. B.Sc.	Nirali Prakashan,2019	978-93-89686-70-8

Individual's Contribution

Dr. G. S. Gugale :

1. Publication of Research Paper titled "Synthesis and physiochemical properties of doped nano oxides-dilute magnetic semiconductors" in Journal of Material Science: Materials in electronics 30(2019) 13217.
2. Presentation of Research Paper titled "Influence of Cadmium Chloride on Physicochemical and Biochemical Properties of Zae Mays" in fifth International Conference on Environment and Ecology at Christ College, Pune.
3. Presentation of Research Paper titled, "Dysprosium doped Cadmium-Cobalt Mixed Ferrites: Synthesis, Charerization and Interpretation" in 6th International conference on 'Chemistry our Health our Future' organized by Indian Council of Chemists at Paris (France) in June 2019
4. Presentation of Research Paper titled, "Preparation, Infrared Spectra and Thermal Decomposition of some Malonates and Tartarates Coordination Compounds" in 38th Annual conference, Indian council of chemists in Jaipur National University, Jaipur in December 2019.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

6. Active participation in organization of Water Olympiad with Rotary Club, Sinhgad, Pune.
7. Worked as विषय तज्ञ व गट प्रमुख, आराखडा समिती, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे. Actively attended and worked in many meetings.
8. Coordinator for Chemiad-2019.
9. Teacher Exchange Programme with V.P. College, Baramati. Delivered the expert lecture for T.Y.B.Sc. students.
10. Subject Expert in S.P.P.U. committees.
11. LIC committee of S.P.P.U.
12. Paper Settings and practical exams of SPPU.
13. Moderator CAP.
14. Paper Settings and practical exams of Ferguson College, Pune.
15. Organization of Blood donation Camp as usual.

DEPARTMENT OF PHYSICS (UG)

Nature of Activities:

- ◆ Guest lectures
- ◆ Educational Study Tour
- ◆ Practical Sessions on Skill Development
- ◆ Participation and Paper Presentation National and International Conference
- ◆ Participation in Workshop
- ◆ Research Projects
- ◆ Other achievements

1. Department of Physics has organised an expert lecture on “Career Opportunities in Research and Technology” for S.Y.B.Sc., T.Y.B.Sc. and M.Sc Physics students. **Dr. Prashant Alegaonkar, Defence Institute of Advanced Technology (DIAT), Pune, Maharashtra** has delivered the lecture and highlighted research and career opportunities in defence to all students. The activity was conducted on 3rd August 2019. **Mrs. A. Z. Shaikh** has co-ordinated the programme. Dr. G. R. Pansare has guided to conduct the activity. Around 70 students were attended the lecture.

Expert lecture on Career Opportunities in Research and Technology by Dr. P. S. Alegaonkar, **Defence Institute of Advanced Technology, Pune** on 03/08/2019 for S.Y.B.Sc. & T.Y.B.Sc. Physics students.

2. Department of Physics has Conducted group discussion on Physics Principles and Applications for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) from 23rd – 24th September, 2019. Dr. G. R. Pansare co-ordinated this activity.

3. Department of Physics has conducted power point presentations on “Types of Bonding” and “Applications of Electromagnetic Waves” for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) 18th and 25th September, 2019. Dr. S.S.Jagatp co-ordinated this activity.

4. Department of Physics has organized an **Expert lecture series on “Renewable energy sources and Career Opportunities”** for T.Y.B.Sc. Physics students. The lecture series were arranged from 26/09/2019 to 01/10/2019. Mrs.A.Z.Shaikh has co-

ordinated the activity and 15 students were participated in this activity. Following were resource persons for lecture series:

- Mr. Vijay Shirgurkar**, Head, Business Development, PV energy Expert
- Dr. Manish Shinde**, CMET-Pune
- Dr. Kiran D. Diwate**, Haribhai V. Desai College, Pune

Expert lecture by Mr. Vijay Shirgurkar, Head, Business Development, PV energy Expert

Expert lecture by Dr. Manish Shinde, CMET-Pune

Expert lecture by Dr. Kiran D. Diwate

5. Department of Physics has organised Organized One Day Educational Study tour for F.Y.B.Sc students to GMRT, Khodad, Narayangaon, Shivneri, Ozar on 27th December, 2019. Dr. S. S. Jagatp co-ordinated this activity. Dr. G. R. Pansare was

participated in this visit.

6. Department of Physics has conducted **National Graduate Physics Examination, NGPE-2020, IAPT** examination on 19/01/2020. Mrs.A.Z.Shaikh was Centre Incharge of NGPE exam. Ms. P.T.Kolhe was appointed as Invigilator for the exam in our college.17 students of B.Sc.Physics were participated in the exam .Following student received **certificate as Centre Topper**.

Mr. Raj Oswal Kiran T.Y.B.Sc. Seat No.20008

7. Department of Physics has organised Organized Two Days Workshop on “Intellectual Property Rights (IPR)” for third year and postgraduate students from 22nd – 23rd January, 2020 under the aegis of IQAC. Around 750 students and 25 staff members were participated in this activity. Dr. S. S. Jagatp co-ordinated this activity.

8. Department of Physics has organised **Two days Educational Visit to “Koyana Project, District Satara, & Guhaghar, Dist. Ratnagiri”** for S.Y.B.Sc. and T.Y.B.Sc. Physics students on 5th and 6th February 2020 . **Mrs. A. Z. Shaikh and Dr. V. K. Mulik** has co-ordinated the visit. Dr.G.R.Pansare and Dr.S.S.Jagtap were attended the visit.50 students and 04 faculty members of Department were participated in the visit.

Two days Educational Visit to Koyana Project, District Satara, & Guhaghar, Dist. Ratnagiri for S.Y.B.Sc. and T.Y.B.Sc. Physics students on 5th and 6th February 2020

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

9. Department of Physics has organised Educational Visit to “IISER, Pune and IUCAA, Pune” for S.Y.B.Sc. and T.Y.B.Sc. Physics students on the occasion of National Science day, 28th February 2020. Mrs. A. Z. Shaikh has co-ordinated the visit. 35 students were participated in the visit.

Educational Visit to IUCAA, Pune

Educational Visit to IISER, Pune: Dr. Antina Ghosh, IISER, Pune is addressing the students

10. Conducted group discussion on Mechanics and properties of Matter for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) from 2nd and 3rd March, 2020. Dr. S.S.Jagatp co-ordinated this activity.

11. Participation in National and International Conferences

- **Research Paper presented/Participation in following conferences.**
 - Dr. G. R. Pansare Participated and presented a research paper entitled Measurement of Natural Gamma Radiation Activity of Thorium in Water Samples at National Conference on “Advanced Functional Materials: Synthesis, Characterization and Applications (NCAFM-2020) organized by Vidya Pratishthan’s Arts, Science and Commerce College, Baramati from 3rd – 4th January, 2020.
 - Dr. S. S. Jagtap Participated and presented a research paper entitled “ Biological Synthesis of copper nanoparticles by using neem (Azadirachta indica) plant extract at National Conference on “Advanced Functional Materials: Synthesis, Characterization and Applications (NCAFM-2020) organized by Vidya Pratishthan’s Arts, Science and Commerce College, Baramati from 3rd – 4th January, 2020.
 - Participated and presented a research paper entitled “Optimization of Gamma Ray Spectroscopy Technique for Measurement of Nuclear Pollution of Water samples due to Uranium and Thorium salts at International Conference on Multifunctional and Hybrid Materials for Energy and Environment (MHMEE-2020) organized by Yashwantrao Chavan Institute of Science, Satara, from 29th – 31st January, 2020.
 - Two students of M.Sc. Physics Mr. Vaibhav Kate and Mr. Rahul Kumar were presented paper on Effect of deposition temperature on optical and structural properties of Cadmium Sulphide thin

filmin **International Conference on Multifunctional and Hybrid Materials for Energy and Environment (MHMEE-2020)** which was held on 29th -31st January 2020 at Yashavantrao Chavan Institute of Science, Satara.

- Participated and presented research paper in Two Days State Level Conference on “Current Status of River Water in Pune with Reference to Pollution, Management and Restoration” on 3rd – 4th February, 2020 organized by Haribhai V. Desai College, Pune-02.

12. Student Achievements:

- Four students of T.Y.B.Sc. physics have participated in Intercollegiate Poster competition organized by AKI’s Poona College of Arts, Science & Commerce, Pune. Mrs.A.Z.Shaikh has guided all four students for the competition. Mr. Ashwin Nair and Ms. Shruti Bajare were awarded with certificate and cash prize.

13. Research Publications:

- Dhulap, Pradnya Hole, G. R. Pansare, K. D. Diwate, Study of different Parameters affecting the Utilization Efficiency and light conversion of 20KW P-V solar system Journal of Emerging Technology and Innovative Research. Vol.6(5) 2019, ISSN Number 2349-5162, IF 5.87
- Vivek, T. S. Shelke and G .R. Pansare, Study of gamma radiation interaction cross-section with high ‘z’ and high density materials. Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, IF 5.87
- Fareha khan, Javid Ali, **G. R. Pansare**, Measurements of trace Natural radioactivity of potash, **Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, IF 5.87**

- **G. R. Pansare**, Fareha Khan, Javid Ali, Measurement of natural radioactivity of uranium in soil samples, **Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, IF 5.87**

- A. S. Kadam, S. B. Wadghule, Pubial Deepesh and **S. S. Jagtap** Uv-Vis Spectroscopic Analysis of Cds Nanoparticle-Chlorophyll Interaction International Journal of Advance and Innovative Research Volume 6, Issue 2 (II) ISSN 2394 – 7780, 2019, pp 167-170

- J. A. Bagawade and S. S. Jagtap Effect of Zno Nanoparticles on Chlorophyll Content of Wheat Plants (Triticum Aestivum L.) International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 – 8958, Volume-9 Issue-4, April 2020.

14. Research projects:

- **Principal Investigator** on the research project “Study of Growth, Antibiotic Resistance and Physiological Parameters of Haloarchaea under Simulated Microgravity (SMG)” funded by **BCUD, SPPU** 2016 onwards

Amount sanctioned: Rs. 2,75,000/-

Developed an unique Simulated Microgravity facility under this project.

Principal Investigator: Dr. S. S. Jagtap

- **Submitted Major Research Project Proposal** entitled “Investigation of biochemical mechanism responsible for promotion or reduction in growth and photosynthesis under altered gravity (Micro and hyper) in plants” under RESPOND PROGRAMME to **INDIAN SPACE RESEARCH ORGANIZATION (ISRO)**

Amount proposed: Rs. 34.58 lakhs

Principal Investigator: Dr. S. S. Jagtap

- **Co-Investigator** of the research project

entitled Synthesis and Study of thin film Cd Te using Ultrasonic Spray Pyrolysis for CdS/CdTe Solar Cell, funded by the SPPU, Pune.

Principal Co-Investigator: Dr. G. R. Pansare
Staff Achievements

Dr. G. R. Pansare

Associate Professor and Head, Department of Physics

Activities conducted during the academic year 2019-20:

Research Projects: 01 (Ongoing)

Co-Investigator of the research project entitled Synthesis and Study of thin film Cd Te using Ultrasonic Spray Pyrolysis for CdS/CdTe Solar Cell, funded by the SPPU, Pune

List of Publications: (International Journal : 04)

1. Dhulap, Pradnya Hole, **G. R. Pansare**, K. D. Diwate, Study of different Parameters affecting the Utilization Efficiency and light conversion of 20KW P-V solar system **Journal of Emerging Technology and Innovative Research. Vol.6(5) 2019, ISSN Number 2349-5162, Impact Factor 5.87**
2. Vivek, T. S. Shelke and **G. R. Pansare**, Study of gamma radiation interaction cross-section with high 'z' and high density materials. **Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, Impact Factor 5.87**
3. Fareha Khan, Javid Ali, **G. R. Pansare**, Measurements of trace Natural radioactivity of potash, **Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, Impact Factor 5.87**
4. **G. R. Pansare**, Fareha Khan, Javid Ali, Measurement of natural radioactivity of

uranium in soil samples, **Journal of Emerging Technology and Innovative Research, Vol.6(5) 2019 ISSN Number 2349-5162, Impact Factor 5.87**

Conference Attended

1. Participated and presented a research paper entitled Measurement of Natural Gamma Radiation Activity of Thorium in Water Samples at National Conference on "Advanced Functional Materials: Synthesis, Characterization and Applications (NCAFM-2020) organized by Vidya Pratishthan's Arts, Science and Commerce College, Baramati from 3rd – 4th January, 2020.
2. Participated and presented a research paper entitled "Optimization of Gamma Ray Spectroscopy Technique for Measurement of Nuclear Pollution of Water samples due to Uranium and Thorium salts at International Conference on Multifunctional and Hybrid Materials for Energy and Environment (MHMEE-2020) organized by Yashwantrao Chavan Institute of Science, Satara, from 29th – 31st January, 2020

Responsibilities Held & Activities Conducted:

1. Worked Coordinator of NAAC Criteria during 2019-20
2. Worked as Academic Research Coordinator, for the college during 2019-20
3. Participated in One Day Educational Study tour for F.Y.B.Sc students to GMRT, Khodad, Narayangaon, Shivneri, Ozar on 27th December, 2019
4. Conducted group discussion on Mechanics and properties of Matter for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) from 2nd and 3rd March, 2020
5. Worked as examiner for practical

examinations of T. Y. B. Sc Physics.

Mrs. A. Z. Shaikh

Assistant Professor, Department of Physics,
H. V. Desai College, Pune.

Activities conducted during 2019-20:

1. Department of Physics has organised an expert lecture on “Career Opportunities in Research and Technology for S.Y.B.Sc., T.Y.B.Sc. and M.Sc Physics students. Dr. Prashant Alegaonkar, Defence Institute of Advanced Technology (DIAT), Pune, Maharashtra has delivered the lecture and highlighted research and career opportunities in defence to all students. The activity was conducted on 3rd August 2019. Mrs. A.Z. Shaikh has co-ordinated the programme. Dr. G. R. Pansare has guided to conduct the activity. Around 70 students were attended the lecture.

2. Department of Physics has organised “Seminar presentation Skill –Energy Resources” for T.Y.B.Sc. Physics students on 19th August 2019. Mrs. A.Z. Shaikh has co-ordinated the activity. 20 students were actively participated and presented seminar on different topics of energy resources in the activity.

3. Department of Physics has organized an Expert lecture series on “Renewable energy sources and Career Opportunities” for T.Y.B.Sc. Physics students. The lecture series were arranged from 26/09/2019 to 01/10/2019. Mrs. A.Z. Shaikh has co-ordinated the activity and 15 students were participated in this activity. Following were resource persons for lecture series:

a) Mr. Vijay Shirgurkar, Head, Business Development, PV energy Expert

b) Dr. Manish Shinde, CMET-Pune

c) Dr. Kiran D. Diwate, Haribhai V. Desai College, Pune

4. Department of Physics has conducted National Graduate Physics Examination, NGPE-2020, IAPT examination on 19/01/2020. Mrs. A.Z. Shaikh was Centre Incharge of NGPE exam. Ms. P.T. Kolhe was appointed as Invigilator for the exam in our college. 17 students of B.Sc. Physics were participated in the exam. Following student received certificate as Centre Topper.

Mr. Raj Oswal Kiran T.Y.B.Sc. Seat No. 20008

5. Two students of M.Sc. Physics Mr. Vaibhav Kate and Mr. Rahul Kumar were presented paper on Effect of deposition temperature on optical and structural properties of Cadmium Sulphide thin film in International Conference on Multifunctional and Hybrid Materials for Energy and Environment (MHMEE-2020) which was held on 29th -31st January 2020 at Yashwantrao Chavan Institute of Science, Satara. Mrs. A.Z. Shaikh has guided both students for the project work and paper presentation.

6. Four students of T.Y.B.Sc. physics have participated in Intercollegiate Poster competition organized by AKI's Poona College of Arts, Science & Commerce, Pune. Mrs. A.Z. Shaikh has guided all four students for the competition.

Following students were awarded with certificate and cash prize.

Mr. Ashwin Nair

Ms. Shruti Bajare

7. Department of Physics has organised Two days Educational Visit to “Koyana Project, District Satara, & Guhagar, Dist. Ratnagiri” for S. Y. B. Sc. and T. Y. B. Sc. Physics students on 5th and 6th February 2020. Mrs. A. Z. Shaikh and Dr. V. K. Mulik has co-ordinated the visit. Dr. G. R. Pansare and Dr. S. S. Jagtap were attended the visit. 50

students and 04 faculty members of Department were participated in the visit.

8. Department of Physics has organised Educational Visit to “IISER,Pune and IUCAA, Pune” for S.Y.B.Sc. and T.Y.B.Sc. Physics students on the occasion of National Science day, 28th February 2020 .Mrs.A.Z.Shaikh has co-ordinated the visit. 35 students were participated in the visit.

Dr. S. S. Jagtap:

Assistant Professor, Department of Physics, H. V. Desai College, Pune.

Activities conducted during 2019-20:

Research Projects: 02 (Ongoing, 01 Submitted)

1. Principal Investigator on the research project “Study of Growth, Antibiotic Resistance and Physiological Parameters of Haloarchaea under Simulated Microgravity (SMG)” funded by BCUD, SPPU 2016 onwards

Amount sanctioned: Rs. 2,75,000/-

Developed an unique Simulated Microgravity facility under this project.

2. Submitted Major Research Project Proposal entitled “Investigation of biochemical mechanism responsible for promotion or reduction in growth and photosynthesis under altered gravity (Micro and hyper) in plants” under RESPOND PROGRAMME to INDIAN SPACE RESEARCH ORGANIZATION (ISRO)

Amount proposed: Rs. 34.58 lakhs

List of Publications: (International: 03)

1. A. S. Kadam, S. B. Wadghule, Pubial Deepesh and S. S. Jagtap Uv-Vis Spectroscopic Analysis of Cds Nanoparticle-Chlorophyll Interaction International Journal of Advance and Innovative Research Volume 6, Issue 2 (II) ISSN 2394 – 7780, 2019, pp 167-170

2. J. A. Bagawade and S. S. Jagtap Effect of Zno Nanoparticles on Chlorophyll Content of Wheat Plants (Triticum Aestivum L.) International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 – 8958, Volume-9 Issue-4, April 2020

Conferences attended:

1. Participated and presented research paper in Two Days State Level Conference on “Current Status of River Water in Pune with Reference to Pollution, Management and Restoration” on 3rd – 4th February, 2020 organized by Haribhai V. Desai College, Pune-02

2. Participated and presented a research paper entitled “ Biological Synthesis of copper nanoparticles by using neem (Azadirachta indica) plant extract at National Conference on “Advanced Functional Materials: Synthesis, Characterization and Applications (NCAFM-2020) organized by Vidya Pratishthan’s Arts, Science and Commerce College, Baramati from 3rd – 4th January, 2020

Refresher/Orientation/Short Term Courses Attended/Conducted:

1. Actively participated in Two weeks Refresher Course in ICT/MOOCs (Physics) conducted by the Department of Education and Extension, Savitribai Phule Pune University, Pune-07 from 17th February – 1st March, 2020.

2. Resource person delivered a lecture on “Experimental Skills in Physics” at Short term course for F.Y.B.Sc (CBCS pattern) students under “Skill Development Program” organized by Haribhai V. Desai College, Pune-02 from 23rd – 30th December, 2019.

3. Delivered a Guest lecture on topic “Physics in Day Today Life” at Sarhad

DRISHTI 2019-2020

College of Arts, Commerce and Science
Katraj, Pune on 31st August, 2019.

Responsibilities Held & Activities Conducted:

1. Worked as M.Sc Physics Coordinator during 2019-20
2. Worked as a rector for NSS special winter camp 2019-20
3. Worked as Coordinator of UGC-Research committee
4. Organized Two Days Workshop on "Intellectual Property Rights (IPR)" for third year and postgraduate students from 22nd – 23rd January, 2020 under the aegis of IQAC. Around 750 students and 25 staff members were participated in this activity.
5. Organized One Day Educational Study tour for F.Y.B.Sc students to GMRT, Khodad, Narayangaon, Shivneri, Ozar on 27th December, 2019
6. Conducted group discussion on Physics Principles and Applications for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) from 23rd – 24th September, 2019
7. Conducted power point presentations on "Types of Bonding" and "Applications of Electromagnetic Waves" for F.Y.B.Sc students (CBCS pattern) 18th and 25th September, 2019
8. Examination duties
 - a. Junior supervisor

- b. Examiner for Physics Practicals (M.Sc. I) at S.P. College, Pune from 5th – 6th December 2019

- c. Senior supervisor at Saraswati Vidyalaya Union Commerce Night College, Pune from 10th – 18th October, 2019

- d. Examiner at College practical examinations

Dr. Vikas K. Mulik:

Assistant Professor, Department of Physics,
H. V. Desai College, Pune.

Activities conducted during 2019-20:

1. Department of Physics has organised Educational Visit to "Koyana project, Dist. Satara & Guhagar, Dist. Ratnagiri" on 5th and 6th February 2020. Mrs. A. Z. Shaikh & Dr. V .K. Mulik has coordinated the activity. Dr. G. R. Pansare & Dr. S. S. Jagtap were participated in the visit. 50 students of S.Y.B.Sc. and T.Y.B.Sc. Physics and 04 Physics staff were participated in the activity.
2. Participated in workshop on soft skills for successful careers for TY BSc students from 25-11-2019 to 30-11-2019 at H. V. Desai College Pune.
3. Worked as a rector for NSS special winter camp 2019-20.
4. Worked in F.Y.B.Sc admission committee from 11-6-2019 to 5-7-2019 at H. V. Desai College Pune.

Dr. G. R. Pansare

Head, Department of Physics

DEPARTMENT OF PHYSICS (PG)

M.Sc. Physics

Infrastructure:

The Department of Physics has two separate laboratories for M.Sc. Physics course, one for Basic Physics Lab and another for Computer programming and research. Basic Physics lab is well equipped with various practical set ups required for M.Sc. part-I and Part-II (list is given below). Computer lab contains ten computers with all necessary software's along with internet facility.

Teaching Faculty:

Teaching Faculty of P.G. section is highly qualified and Research oriented. The entire faculty are well motivated and capable for providing the academic inputs. All the faculty are involved in active Research and presenting their work in National and International Levels.

Like the last year the research activity of the faculty of the department was very impressive. This year our faculties published more than 10 papers in international journal. They also presented their research work in national and international conferences.

Placement cell:

The goal of the department is to make student population regionally, nationally, internationally component in their future careers. We give guidance and career counselling to students for their bright future. We organise many orientation programs through multiple formats in workshops, guest lectures and seminars where students are able to build up quality needed for their career. Lectures are delivered by many resource persons such as academicians, scientists, industrialist to guide students and also interact with them.

Students have career opportunities in

various fields such as academic institutions, research institutes, industries, IT companies etc. Students are motivated to participate and present their research work in state, national and international conferences to create an interest in research field. It helps students to work in research institutes in future as well as to initiate their career in research.

Alumni of the department play an important role for guiding and providing placement to our students.

Research Centre:

Department of Physics is recognized as research centre for Ph.D. by the Savitribai Phule Pune University.

Research Facilities:

- 8kWatt Solar Photovoltaic system.
- Gamma Ray Spectrometer.
- Microgravity Simulation Technique.
- Ultrasonic Spray Pyrolysis.
- FTIR Spectrometer (Central facility).
- UV-Vis Spectrophotometer.
- Four Probe apparatus.
- Hall Measurement facility.
- G. M. Counter.
- Electron Spin Resonance (ESR).
- Michelson Interferometer.
- Millikan Oil Drop apparatus.
- Solar Dryer.
- Solar Distilled water.
- Solar Heater.

Collaborations:

- Department of Physics, Savitribai Phule Pune University, Pune.
- School of Energy Studies, Department of Physics, Savitribai Phule Pune University, Pune.

DRISHTI 2019-2020

- Centre for Materials for Electronic Technologies, CMET, Pashan, Pune,
- Defence Institute of Advanced Technology, DIAT, Pune.
- Indian Institute of Tropical Meteorology, IITM, Pune.
- India Meteorological Department, IMD, Pune.
- Biophysics Laboratory, Department of Physics, SPPU, Pune.
- Department of Radiation Oncology, Command Hospital, Pune.

Activities:

- Organization of Academic and Industrial expert lectures.
- Institutional and Industrial Visits.
- Participation of students in various Inter College, Competitions, Seminars, Conferences, Workshops etc...
- Career Guidance for the placement of students.

Participation in National and International Conferences

Students of M.Sc. Part II have participated in national and international conferences. In these conferences, faculty members of different academic institutions of India, scientists from research institutes and students participated together and discussed about various aspects of the research.

Students Achievements

- ✓ Best Poster and Oral presentation awards in various national and international conferences.
- ✓ Participation in Avishkar project competition
- ✓ Completed projects at renowned research institutes such as DIAT, SPPU, CMET etc.
- ✓ More than 10 research papers published in various National & International

Journals and Proceedings of National and International Conferences by PG students.

Activity Report:2019-2020

There are six different academic activities carried out throughout the academic year 2019-2020. Out of which three were guest lectures on different areas of basic Physics. The list of activities is given below:

- Guest Lecture
- Skill Development
- Introduction to Cyber Security and Human Rights

Guest Lectures:

A) **Dr. Prashant Alegaonkar, DIAT, Pune**, delivered a lecture on the topic "Carrier Opportunities in Research and Technology" on 03/08/2019.

Total 14 students & few staff members were present for this lecture. Dr. S.S.Jagtap introduced the guest to the students. It was co-ordinated by Dr. K. D. Diwate and Dr. S. S. Jagtap.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

B) Topic: "e-waste Management"

Speaker: Dr. Ramadoss Marimuthu and Dr. Jalindar, Scientists, C-MET Pune

Day and Date: Saturday, 21 September 2019

Timing: 11 AM

Venue: Shantabehn Hall

Total 42 students & few staff members were present for this lecture. It was co-ordinated by Dr. K. D. Diwate.

C) Topic: Live Launching of Chandrayan 2

Date: 22/07/2019

Total 42 students & few staff members were present for this lecture. It was co-ordinated by Dr. G. R. Pansare and Dr. K. D. Diwate.

D) Dr. Manish D. Shinde, Centre for Materials for Electronics Technology (C-MET), Pashan Road, Pune, delivered a lecture on the topic Skill Development Course-I "Contemporary Developments in Renewable Energy Sources and the Research Opportunities in India and abroad" on 28/09/2019.

Total 22 students & few staff members were present for this lecture. Dr. K. D. Diwate introduced the guest to the students. It was co-ordinated by Dr. K. D. Diwate.

The Photographs & attendance of this lecture is attached.

E) Mr. Vijay Shirgurkar, Head Busyness Development, PV Enerergy Experts, Pune delivered a lecture on the topic 'Photo-voltaic Devices for Solar Cell' on 01/10/2019 at 11:00 a.m. for M.Sc. Part-II students at the Physics Department of the college. The aim of the lecture was to present an overview of Carrier Opportunities in India in Photo-voltaic Devices for Solar Cell. It was co-ordinated by Dr. K. D. Diwate.

The Photographs & attendance of this lecture is attached.

F) Dr. Bhushan Patil, Department of Physics, Abasaheb Garware College, Pune.

“Computational Physics and its Applications” on 09/10/2019. Total 22

students & few staff members were present for this lecture. Dr. S. S. Jagtap introduced the guest to the students. It was co-ordinated by Dr. K. D. Diwate.

DEPARTMENT OF BOTANY

वनस्पतीशास्त्र म्हणजे झाडांचा अभ्यास, तो अधिक उत्तम होऊ शकतो वनस्पती सहवासात, निसर्गात. त्यामुळेच असे म्हणतात की, वनस्पती शास्त्र चार भितींच्या आत शिकण्याचा विषय नाही. आणि त्यासाठी निसर्गात अभ्यास सहली आयोजित करण्यात येतात. महाविद्यालयीन प्रथम व द्वितीय वर्ष विज्ञान वनस्पती व प्राणी शास्त्र विषयाच्या सहली आपल्या हरिभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयात सन १९९३ला विज्ञान शाखा सुरु झाल्यानंतर १९९४ पासून आयोजित करण्यात येत आहेत. दरवर्षी द्वितीय वर्षाच्या दोन ते तीन दिवसांच्या विद्यार्थी अभ्यास सहली तांम्हिणी घाट, श्रीवर्धन, रिहेश्वर येथे आयोजित करण्यात येतात. मध्यंतरी दापोली, मालवण येथे ही सहली आयोजित

करण्यात आल्या.

दिनांक २१व२२ जानेवारी२०२०रोजी द्वितीय वर्ष अभ्यास सहल तांम्हिणी घाट, श्रीवर्धन, हरिहेश्वर येथे आयोजित करण्यात आली. सहलीत ५५ विद्यार्थी सहभागी झाले. सहलीत सपुष्प वनस्पतींचा वखार फुटी जंगलांचा अभ्यास करण्यात आला.

प्रथम वर्षाच्या एक दिवशीय अभ्यास सहली विविध ठिकाणी आयोजित करण्यात येतात. यावर्षीही मागील वर्षा प्रमाणेच दिनांक १३ फेब्रुवारी रोजी महाबळेश्वर येथील जैव विविधता केंद्र येथील ऑर्किड, कवक, वेली, औषधी वनस्पतींचा अभ्यास करण्यात आला. सहलीत ४० विद्यार्थी यांनी सहभाग घेतला.

Names of Programmes /Courses : CBCS: Choice Based Credit System 2019-20 onwards

F.Y.B.Sc. Semester I (Implemented)	S.Y.B.Sc. Semester I (Proposed) 2020-21
BO 111 Plant Life and Utilization – I	BO 231 Taxonomy of Angiosperms & Plant Ecology
BO 112 Morphology and Anatomy	BO 232 Plant Physiology
BO 113 Practical's based on BO 111 and BO 112	BO 233 Practical's based on BO 211 & 212
Semester II	Semester II
BO 121 Plant Life and Utilization – II	BO 241 Plant Anatomy & Embryology
BO 122 Principles of Plant Science	BO 242 Plant Biotechnology
BO 123 Practical's based on 121 and 122	BO 243 Practical's based on BO 221 & 222

महाविद्यालयातील प्रथम वर्ष विज्ञान शाखेच्या (वनस्पतीशास्त्र) विद्यार्थिनीकु. किंजल शाह व दिव्या पडघण यांनी दिनांक २३ जानेवारी २०२० रोजी वाडिया महाविद्यालय आयोजित "Botanical" मध्ये 'पुष्प-रचना' स्पर्धेतप्रथम क्रमांक मिळवून सुवर्ण पदक पटकाविले. तसेच डी. वाय. पाटील महाविद्यालय वनस्पती शास्त्र विभाग आयोजित दि. १४ फेब्रुवारी २०२० रोजी संपन्न झालेल्या कार्यशाळेत (Essential oils and aroma therapy) प्रथम वर्ष विज्ञान शाखेच्या (वनस्पतीशास्त्र) विद्यार्थिनी कु. किंजल शाह, दिव्या पडघण इ. ०६ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. महाविद्यालया तर्फे आणि वनस्पती शास्त्र विभागाच्या वतीने त्यांचे हार्दिक अभिनंदन. सन २०१९-२०२०

हा अकॅडेमिक ईयर मधेही प्रथम वर्ष विज्ञान शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयास भेट दिली. या वेळी ५० विद्यार्थी उपस्थित होते. सदर उपक्रमात ग्रंथालयातील विविध ग्रंथांची, सुविधांची माहिती ग्रंथपाल श्रीयुत. संतोष खजिनदार यांनी विद्यार्थी मित्रांना करून दिली.

महाविद्यालयातील रा. से. योजनेचे विशेष श्रम शिबीर डिसेंबर महिन्यात (२०१९) रुळे येथे आयोजित करण्यात आले होते. यावेळी ५० रा. से. यो. स्वयंसेवक हजर होते. प्रा. कैलास बगडाणे व रा.से.यो. अधिकारी प्रा. प्रमोद शेलार यांनी वनस्पती सर्वे क्षणात ५५ पेक्षा अधिक वनस्पतींची यादी करून माहिती देण्यात आली.

The following plants were observed at village Rule: Aghara/ Aghada, Asana, Ashoka, Babul, Bakan nimb, Barmuda grass, Behada/ Hela, Bhenkal / Tambat, Bhokar, Boganvel, Bunden/Batani, Buradi/Nimurdi, Chibukata, Chikti, Chinch/ Amla, Copper leaf, Croton, Dhayti/Dhauri, Ghaneri, Gholshap, Ghosale/Ran-dodka/Ran-turai, Giant bamboo, Giripushp/Undirmari, Gul m o h o r , H i r a n i / D e s i b a d a m ,

Jambul/Jambhal, Jaswand/Jasud, Jawar, Kala kuda, Kanchan, Karanda godri/ Gorkan, Karanj, Kate saveri, Khaj-kuyari/Kavach, Marigold/Zendu, Neelgiri, Panghari, Papai/Papaya, Parlour palm, Rui/Akdo, Sag/Sagvan, Satvin, Shatavari / Satavar / Sasachi-gongdi, Shengul / Musik, Shivan, Singapore cherry, Subabul, Suru, Takla/Tarvad, Toran, Vanmuli, Varas, Vasanvel/Jaljamni, Wad/Banyan.

सलग ७व्या वर्षी(२०१९-२०२०) आठवड्यातील वनस्पती महाउपक्रम वनस्पतीशास्त्र विभागाच्या तर्फे राबविण्यात आला. प्रत्येक सामवारी वेगवेगळी वनस्पती विभागाजवळ वनस्पती माहिती (शास्त्रीय, मराठीनाव, औषधी, धार्मिक, पौराणिक महत्व व उपयोग इ. सकट) प्रदर्शित करण्यात येते. दरवर्षी ४२ प्रमाणे आजपर्यंत २८४शेभेच्या व रानटी, देशी व विदेशी वनस्पती प्रदर्शित केल्या. प्रयोग शाळा परिचर श्रीयुत. रोहिदास नलावडे यांनी कमवा व शिका योजनेतील अमोलच्या मदतीने महाविद्यालयाच्या टेरेस / गच्चीवरील ३०० कुंड्या व त्यांची देखरेख उत्तम पद्धतीने जोपासली आहे.

वनस्पती शास्त्रविभाग प्रमुख

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

1. Student welcome and B.Sc program details to the students on 1st July 2019 to F.Y.B.Sc students.
2. A test of students to identify their learning capabilities for further nurturing on 2nd, 3rd & 4th July 2019
3. Bridge course in Zoology: 6th July to 11th July 2019 for F.Y.B.Sc.
4. Guppashtaka:
 - ◆ Let's be friends of reptiles' date 5th August 2019. 45 students participated in the activity, hall 406. Time 3.30 to 4.30 pm (Nag Panchami day)
 - ◆ Movies are the necessary:
 - ◆ Care that we need to take in excessive rains:
 - ◆ Parents and Us": a discussion on reviewing the relationship.
5. 16th July 2019: Guru Poornima celebrations in the department. Students felicitated the teachers and expressed their views.
6. 20th July 2019 Saturday: Street play on fisheries by S.Y.B.Sc students
7. Student projects on Fisheries for S.Y.B.Sc students
8. 29th August 2019: "First India activity College to Phule Mandai" walk. Participation of F.Y.B. Sc students along with teachers.
9. Group discussion on ecology and environment:
10. 19th October 2019: Swati Shah opportunities in government sector. Lecture for teacher's and students. 30 students and teachers attended the program.
11. 25th November 2019 to 30th November 2019 soft skills sessions for T.Y.B.Sc students. Promoted the program for all necessary permissions.
12. Video shows and discussion sericultural practices for S.Y.B.Sc
13. sketching and labeling skills in Zoology 53 students participated.
14. 2nd August 2019 Malhotra Weikfield foundation student selection program. One student was selected.
15. Visit to Apiculture institute. Date: 24th January 2020 no of students 50. Visit coordinated by Prof. D.C. Gorakhe and Ms. Shweta Dhindwal
16. 21st and 22nd January 2020 tour to shrivardhan and Harihareshwar, 50 students. Mr. Gorakhe and Ms. Shweta Dhindwal conducted the tour in association with Botany Department.

Individual achievements:

Mr. Peeyush Pahade

1. Worked as Vice Principal and IQAC Coordinator of college from 1st July 2019 to 28th February 2020.
2. **AQAR Workshops:**
 - ◆ Organized a State level seminar on "New AQAR guidelines" on 17th July 2019.
 - ◆ National Level workshop at Jawaharlal Nehru College Aurangabad on new AQAR guidelines, date: Thursday, August 22, 2019.
 - ◆ State level workshop at Valia College, Mumbai AQAR Guidelines daylong session, Tuesday, July 23, 2019
 - ◆ New AQAR filling workshop at NKTT Thane College, 9th August 2019.
 - ◆ National level New AQAR filling workshop at Biyani College Amravati on 3 & 4th October 2019.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

- ♦ State level seminar on New AQAR filling workshop at PanchkroshiShikshan Mandal, SardarBabasaheb Mane Mahavidyalaya,Rahimatpur, Friday, October 11, 2019
- 3. IPR activity: Mr. Pahade leded the IPR activity for 700 plus students. The coordination was with Dr. Sagar Jagtap, Physics Department.
- 4. Leded and coordinated the activity of teacher exchange program V.P.College, Baramati on 21st January 2020
- 5. National level seminar at Modern College Ganeshkhind, speaker and organizer, Friday, July 26, 2019
- 6. Invited panelist for selection of scholars at MWF Scholarship selection 2nd August 2019.
- 7. Organized Vruddhi ERP software training for college staff on Monday, August 26, 2019 12:00 – 3:00pm, venue new computer laboratory.
- 8. National seminar on NAAC new guidelines, at HKE society's Smt. Veeramma Gangasiri College and PG centre, Kalburgi, Karnataka. 12 to 14,September 2019.
- 9. Two day workshop on various aspects of NAAC “ShyamaprasadMukherjee College NewDelhi.November 1–2, 2019.
- 10. MIT University Pune NAAC WORKSHOP on NAAC new guidelines for Universities, November 18–19, 2019.
- 11. National level Seminar on Accreditation for universities at SNTD university Mumbai, Churchgate campus. Monday, February 17, 2020.
- 12. Publication: Preparation for the NAAC Annual Quality Assurance Report, year of Publication 2019, publishers: Wizcraft publications, Solapur, ISBN no: 978-93-89488-11-1

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

i) Madhava Mathematics Competition:

Department of Mathematics has conducted 'Madhava Mathematics competition' for F. Y. B. Sc. students on 7th January, 2019. The competition was organized by the Department of Mathematics, S. P. College, Pune and Homi Bhabha Center for Science Education, T. I. F. R., Mumbai. Eleven students were participated in the competition. Special guidance was given by Mrs. M. B. Waphare to the students.

ii) Seminars of students: Department of Mathematics has conducted seminars of students of S. Y. B. Sc. Mathematics on 13th February, 2020.. Students were allowed to choose their own topics from respective syllabus for the seminar. 24

students were participated in this activity. They explained the concepts of Mathematics by charts and models

Contribution of Staff:

Mrs. M. B. Waphare

College Committees:

- i) Member, Discipline and anti-ragging committee.
- ii) Member, F. Y. B. Sc. admission committee.
- iii) Member, 7th pay fixation difference calculations committee.
- iv) Remedial Teaching

Examination duties in college and University

a) University Level:

DRISHTI 2019-2020

- i) External examiner, S. Y. B. Sc. Practical examination, October 2019 and March, 2020.
- ii) Internal examiner, S. Y. B. Sc. Practical examination, October 2019 and March, 2020
- iii) Paper setter, F.Y.B. Sc. theory examination, October 2019 and March, 2020.
- b) College Level:**
- i) Paper setter and examiner, F. Y. B. Sc. practical Examination, October 2019.
- ii) Examiner, F. Y. B. Sc. theory Examination, October 2019.
- iv) Junior supervisor for University Examination, October 2019.
- c) Other University: Bharati Vidyapeeth Deemed University
Paper setter and examiner, S. Y. B. Sc. Theory Examination, Winter 2019.
- Other:**
- i) Appointed as a lady rector in NSS camp of H. V. Desai college at Rule, Tal: Velha, on 17th Dec. 2019.
- ii) Delivered a lecture on 'Mathematics in Finance' at short term course on 'Scientific Skill Development' for F. Y. B. Sc. (CBCS Pattern) students, 23-30 December 2019.
- iii) Worked in 'Central election 2019' on 21st October, 2019.
- Workshop/ Seminars/Conference Attended**
- I) Attended National conference on 'Number Theory, Combinatorics and Special Functions and Symposium on Mathematics and Engineering Applications ' at School of Mathematics Thaper Institute of Engineers and Technology, Patiala, 11-12 October, 2019.
- ii) Attended state level conference on 'Current Status of River in Pune with reference to Pollution, Management and Restoration' at H. V. Desai College, Pune, 3-4 February 2020.
- iii) Attended state level workshop on 'New AQAR Guidelines' IQAC cluster India, at H. V. Desai College, Pune, 17th July 2019.
- iv) Attended workshop on 'Maxima software and syllabus Discussion in Mathematics' at Modern College of Arts, Science and Commerce, Shivajinar, Pune on 20th July 2019.
- v) Attended workshop 'on Restructuring of Mathematics Syllabi' at Abasaheb Garware College, Pune held on 7th March, 2020.

Mrs. Waphare M. B.

DEPARTMENT OF STATISTICS

Completed **Ph. D.** in Statistics successfully at Department of Statistics, Savitribai Phule Pune University, Under the Guidance of Prof. Uttara-Naik Nimbalkar and Dr. Mohan M. Kale.

Topic: Use of Copula Functions to Study Stochastic Dependence.

Date of Viva: 25/02/2020

Departmental Activities:

1. Statistics quiz

The statistics quiz was organized by Pune University Statistics Association (PUSA) and Department of Statistics, Savitribai Phule Pune University.

a) Department of Statistics have arranged Statistics quiz for F. Y. B. Sc. students on January 17, 2020 at our college.

Dr. D. D. Patil worked as coordinated for this activity.

Nineteen (19) students from our college

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

appeared for this quiz.

Niwalkar Gaurav and Pinto Noella secured first and second rank at our centre respectively.

- b) Department of Statistics have arranged Statistics quiz for S. Y. B. Sc. students on January 17, 2020 at our college.

Dr. D. D. Patil worked as coordinator for this activity.

Fourteen (14) students from our college appeared for this quiz. Among these, following 05 students are selected and participated for the **Second round** which was organized on February 29, 2020 at Vidya Pratishthan's Art's, Commerce and Science college, Bhigwan Road, Baramati.

1. Nikam Rohan, 2. Ghevade Aishwarya, 3. Thanki Anand, 4. Patil Chaitanya and 5. Bhongale Amey.

2. Projects:

The following Project successfully completed by group of S. Y. B. Sc. Students under the supervision of Dr. D. D. Patil.

a) Group I:

Title: Study of two traffic Signals in Pune

Participants: Amey Bhongale, Aishwarya Ghevade, Swapnil Waikar, Rakhi Deshmukh, Krishna Shinde, and Akash Agrawal.

b) Group II:

Title: Relation Between Fasting Plasma Glucose and Post Lunch Plasma Glucose

Participants: Anand Thanki, Prathmesh Amrutkar, Ghoti Hemangi, Mhaske Versha, Shirke Divya, and Ashita Jadhav

c) Group III:

Title: Comparison between performance of Rohit Sharma and Virat Kohli using runs from the recent few matches

Participants: Rohan Nikam, Bidwai Anushka, Chore Devendra, Sumit

Kadam, Chandani Vishwakarma, and Vishal Pande.

3. Short term course:

Organized a Short-term course on "Scientific Skill Development" for F. Y. Sc. Students on 23/12/2019 to 30/12/2019.

Staff Participation:

1. Subject expert for Malhotra Weikfield Foundation Scholler-ship for the students all over Maharashtra, 2-3 August 2019.
2. **Judge:** S.Y.B. Sc. Statistics quiz round II, at Vidya Pratishthan's, Arts, Commerce and Science college, Baramati, 29/02/2020.

Participation in Conference/ Workshops etc. (Dr. D. D. Patil)

1. **Two day's workshop on "Restructuring statistics syllabai"** of S. Y. B. Sc. and S. Y. B. A. Statistics (CBCS Pattern) at Poona college, Pune, 08-09 January 2020.
2. One- day State Level Workshop on " **New IQAR methodology**" at H.V.Desai College, Pune, 17 July 2019.

Committees (University)

1. **Coordinator, subcommittee, S.Y.B.Sc.** Computer based practical examination slips
2. **Subject expert:** Maharashtra Education Society's Abasaheb Garaware College, Pune. 01/07/2019
3. **Subject expert:** Rayat Shikshan Sanstha, Satara. 09/12/2019

Committees (College)

- a) Co-ordinator: Seventh pay fixation for teaching faculty.
- b) Coordinator, Time table committee, Science faculty.

Examination work in college and University

1. University Level:

- a) Chairman, Paper setting and CAP, S.Y.B.

DRISHTI 2019-2020

- Sc. theory Examination on October 2019. b) Examiner for F.Y.B.Sc. theory Examination on October 2019.
- b) Chairman, Online Paper setting, S.Y.B.Sc. Semester II theory Examination on April / May 2020 and October 2020 c) Examiner for F.Y.B.Sc. theory Examination on March/April 2020.

2. College Level:

- a) Paper setter and Examiner for F.Y.B.Sc. practical Examination on March/April 2020.

Dr. D. D. Patil
Head,
Department of Statistics

DEPARTMENT OF COMMERCE

❖ 1	Induction programme by Principal Dr G. R Pathade -Choice Based Credit System was introduced for F.Y.B. Com as per university guidelines. Dr Pathade in the induction programme mentioned about Choice Based Credit system introduced by SPPU and also briefed the students about curricular, co-curricular and extra -curricular activities conducted by Commerce Department. Teachers of the respective subjects were introduced to the students.
	The department conducted curricular, cocurricular and extra-curricular activities. Major activities conducted were as follows
❖	Curricular Activities-
2	The departmental teaching activity as well as practicals were conducted as per the guidelines of SPPU.
3	Employability Skill Development Programme and Value Education Programme were successfully carried out as per guidelines of SPPU. All the teachers participated in completion of these skill development programmes.
4	Conduct of Bridge Courses in the subjects of Business Economics benefited the students to learn new concepts
5	Conduct of Remedial Courses in the subjects Financial Accounting, Mathematics and Business Economics
❖	Co-Curricular Activities, Extra Curricular- Social Activities / Training programmes / Visits / Career Counselling
6	Mr S. A. Kulkarni , having 35 years of industrial experience in Financial Management interacted with students on the topic Gateway to Career with Tally
7	Visit was organised to Competitive Centre of Desai College wherein Mr.Nirav Suratwala guided the students regarding working of competitive centre, examinations of various courses/ banks conducted through the centre, library facility available etc.
8	Voter Awareness Programme was conducted in association with Election Commission Of India and Collectorate, Pune.
9	Health drive was organised in association with Rotary Club on World Heart Day.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

10	Mr.Ram Kumar, Director, Weisheit Institute guided students on the topic Financial and Digital Aspects of entrepreneurship
11	Jewellery Making workshop was organised in which girl students participated and learnt to make various types of Jewellery.
12	Career Guidance was given by Mrs Swati Shah regarding fields in Government and Semi Government Sector.
	Dr.Vaishanpayan, Director of Janki Devi Bajaj Institute of Management was invited He conducted three Days Workshop on
13	Meditative techniques and mind power
14	Management games and
15	Power Point Presentation on management Principles.
16	Expert Lecture on 'Thought Process' was organised. Mrs Amruta Kulkarni, Coordinator of Nilaya foundation was invited to interact with students.
17	Training programme on Pandemic Stress Management was conducted for Ty B Com and PG students.
18	Film show On -Gandhiji's Principles was organised
19	Poster making competition and Essay competition on Gandhiji's life and values was successfully conducted
20	Expert lecture on Nisarg Upchhar(Naturopathy) was organised
21	Value Enrichment lecture on Kumbha Mela- a model was organised for F.Y.students
22	Holistic concept building session was conducted for holistic development of the students.
23	Awareness session on " Mahatma Gandhi Swachha Bharat Abiyaan'
24	Workshop on Gender sensitivity was conducted.
25	Street Play was enacted by the students on the topic of Gandian Philosophy
❖	Placement Drive was organised and students were placed in Infosys and Eclerx limited Companies.
26	
❖	Faculty Contribution in
27	Teacher Exchange Programme Three faculty members participated in conducted in association with Vidya pratishthan College, Baramati.
28	E-content development for SPPU by teachers in the subjects- Corporate Accounting, Business Economics, Business Management, Auditing and Taxation by teachers
29	Participation in Refresher and Short Term Courses -Faculty members completed 2 short term courses and One Refresher Course in the area of Economics and Commerce
30	Research Publications by faculty members- 8 research papers were published in UGC Care List National and International journals .

DRISHTI 2019-2020

31	Faculty Development Programme was conducted by Dr Mithare for the entire staff of H. V. Desai College through which faculty members were trained for -'Use of Google Forms for conducting online examinations'
32	Two students from our college cleared NET examination. The guidance was provided by faculty members.
33	Two students were awarded Ph.D. degree under the guidance of faculty research guides
34	Four students were admitted in the Commerce Research centre to pursue Ph. D. Degree.

Visit of Dr. G. R. Pahade, Principal and other faculty members to the Trade Fair organized by Commerce Department 2019-2020

Street Play by Students of Commerce Department 2019-20

Participation in Jewellery Making Workshop by students of Commerce Department 2019-20

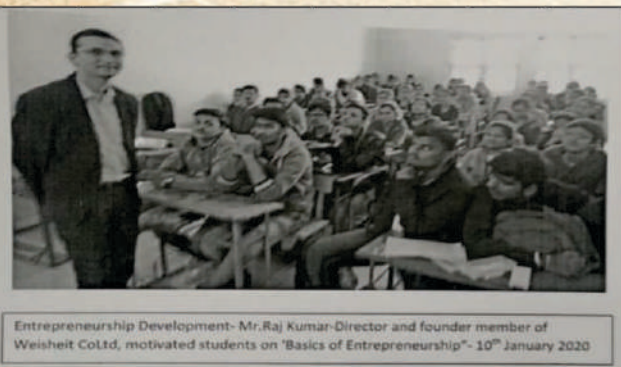

Expert Lecture on Swacha Bharat by Commerce Department 2019-20

Faculty of Commerce Department at Trade fair 2019-20

Campus to Corporate programme - Visit to Competitive Centre 2019-20

Campus to Corporate - Entrepreneurship Development Program by Commerce Department 2019-20

Entrepreneurship Development- Mr.Raj Kumar-Director and founder member of Weisheit CoLtd, motivated students on "Basics of Entrepreneurship"- 10th January 2020

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE (UG)

Activity Data for Magazine 2021:

Sr. No	Name of the activity	Scheduled Date	Conducted Date	Compliance of Activity as per the Academic Calendar	Documents Submitted
1	Bridge course for F.Y B.Sc (CS) students.	02/07/2019, 06/07/2019	02/07/2019, 06/07/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
2	Induction program for F.Y B.Sc (CS) students.	6/07/2019	6/07/2019	Yes	Attendance, Photos
3	Parents Meeting for F.Y B.Sc (CS) students.	13/07/2019	13/07/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
4	Gurupornima	16/07/2019	16/07/2019	Yes	Attendance, Photos
5	Skill Development Program	22/07/2019 23/07/2019	22/07/2019 23/07/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
6	Workshop for T.Y B.Sc (CS) Students	10/08/2019	10/08/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos Invitation Letter
7	SAP - Orphanage Visit	16/08/2019	23/08/2019	Postponed due to heavy rainfall	Notice, Attendance, Photos
8	Poster Competition	19/08/2019	19/08/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
9	Workshop on Guidelines for CBCS Pattern for F.Y B.Sc (CS)	26/08/2019	26/08/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
10	Teachers Day	5/09/2019	5/09/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
11	Atharvshirshya Pathan	11/09/2019	11/09/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
12	Job Fair	-	11/12/2019	-	Notice, Attendance, Photos
13	Electronics Workshop	13/12/2019 14/12/2019	13/12/2019 14/12/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos
14	SAP - Fitness Awareness Program	4/01/2020	4/01/2020	Yes	Notice, Attendance, Photos

DRISHTI 2019-2020

15	Desai Karandak	9/01/2020 10/01/2020 11/01/2020	9/01/2020 10/01/2020 11/01/2020	Yes	Notice, Attendance, Photos
16	Mock Interview	18/01/2020	25/01/2020	Postponed due to TCS Campus Drive	Notice, Attendance, Photos
17	Corporate Week	27/01/2020 to 1/02/2020	27/01/2020 to 1/02/2020	Yes	Notice, Attendance, Photos
18	Farewell	29/02/2019	29/02/2019	Yes	Notice, Attendance, Photos

Bridge course for F.Y B.Sc (CS) students - 02/07/2019, 06/07/2019

Induction Program for F.Y B.Sc (CS) Students - 6/07/2019

Social Awareness Program(SAP) - Orphanage Visit - 16/08/2019

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Poster Competition - 19/08/2019

Computer Lab Inauguration - 28/08/2019

Workshop on Guidelines for CBCS Pattern for F.Y .B.Sc(CS) – 26/08/2019

Teachers Day – 5/09/2019

DRISHTI 2019-2020

Electronics Workshop -

SAP - Fitness Awareness Program - 4/01/2020

Corporate Week - 27/01/2020 to 1/02/2020

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Convocation Ceremony for Autonomous Courses - 28/02/2020

Farewell - 28/02/2020

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE (PG)

1. Department has organized **Induction of M.Sc. (Comp. Sci.) Students on 28-08-2019**. Assistant Professor **Bhushan Shah, Monica Deshmane and Monali Patil** was the coordinator of this activity.
2. The **inauguration of renewed Computer lab of M.Sc. (Comp. Sci) on 28-08-2019** on the hands of **Mr. Anujbhai Gandhi and Mr. Hemantbhai Maniar**.
3. The **Students of M.Sc. (Computer Science)** has celebrated a **Gurupornima** organized on **16-07-2018**.
4. Department has organized **Python Workshop on 10-08-2019** Assistant Professor Ms. **Monica Deshmane** was the coordinator of this activity. The activity was organized for **M.Sc. Computer Science** and **T.Y.B.Sc. Computer Students**.
5. Students and faculty of **H. V. Desai college** has perform worship of **God Ganesha in Ganesh Festival**.
6. Department has organized **Induction of Autonomous Course ANDROID-Mobile Application Development on 24-07-2019**.
7. Department Students has Participated in **Job Fair organized on 11-12-2019**
8. Students has celebrated cultural days organized in college.
9. Department has Organized **“Desai Karandak Intercollegiate competition”** on **09-01-2020, 10-01-2020 and 11-01-2020**. Assistant Professor **Bhushan Shah and Swapnil Sangore** was the coordinator of this activity. In this competition 665 students were participated from various colleges.
10. Department has organized a Corporate week from **27-01-2020 to 01-02-2020**. Assistant Professor **Bhushan Shah** was the coordinator of this activity. This activity was organized for all **T.Y.B.Sc and Post Graduate Students**.
11. Department has organized **Convocation of Autonomous Course ANDROID-Mobile Application Development** and other autonomous courses on **29th FEB, 2020**.
12. Department has organized **Farewell party for T.Y.B.Sc., M.Sc.(Comp. Sci.)** . Students on **29-02-2020**. Assistant Professor **Monica Deshmane** was the coordinator of this activity.

Farewell

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

Guru Pournima

Desai Karandak

Days Celebration

Desai Karandak

DEPARTMENT OF BBA (CA)

- ◆ Department has organized **Introduction & welcome function** to F.Y.BBA(CA) students on **6th July 2019**; Prof Trupti Gaikwad was the coordinator of this activity.
- ◆ Department has organized **Guru Purnima** on **16th July 2019**; Prof Swapna Kulkarni was the coordinator of this activity. The activity was organized for All the students.
- ◆ Department has organized **One Minute Talk** on **22nd July 2019**; Asst. Prof. Swapna Kulkarni was the coordinator of this activity. The activity was organized for All the students.
- ◆ Department has organized **Hardware Workshop** on **27th July 2019**; Prof Sayali Ghodake was the coordinator of this activity. The activity was organized for F.Y.BBA(CA) students.
- ◆ Department has organized **Guest Lecture on MongoDB** on **22nd August 2019**; Prof Sonali Bhapkar was the coordinator of this activity. The activity was organized for T.Y.BBA(CA) students.
- ◆ Department has organized **Cooking Without Fuel** on **19th August 2019**; Asst. Prof. Sayali Ghodake was the coordinator of this activity. The activity was organized for All the students.
- ◆ Department has organized **Special Child School Visit** on **28th August 2019**; Prof Shital Kalhapure was the coordinator of this activity. The activity was organized for All the students.
- ◆ Department has organized **Teacher's Day Celebration (Lecture Series)** on **05th Sept 2015**; Asst. Prof. Shital Kalhapure was the coordinator of this activity. The activity was organized for All the students.
- ◆ Department has organized **Technical Workshop** on **14th December 2019**; Prof Shital Kalhapure was the coordinator of this activity. The activity was organized for S.Y & T.Y.BBA(CA) students.
- ◆ Department staff and students have contributed to "Desai Karandak 2019-2020" Intercollegiate Competition which is organized on 9th to 11th January 2020.
- ◆ Department has organized **Non-Technical Workshop** on **18th January 2020**; Prof Sayali Ghodake was the coordinator of this activity. The activity was organized for S.Y & T.Y.BBA(CA) students.
- ◆ Department has organized **Mock-Interview** on **25th January 2020**; Prof Shital Kalhapure and Prof. Swapna Kulkarni was the coordinator of this activity. The activity was organized for T.Y.BBA(CA) students.
- Department also participated in Inter Collegiate event name "Corporate Week" which is organized from 27th January 2020 to 1st Feb. 2020.
- Department has organized **Power Point Presentation** on **11th February 2020**; Prof Sonali Bhapkar was the coordinator of this activity. The activity was organized for T.Y.BBA(CA) students.
- Department has organized **Farewell** on **7th March 2020**; Prof Sonali Bhapkar and Prof. Swapna Kulkarni was the coordinator of this activity. The activity was organized for T.Y.BBA(CA) students.
- Department has organized **Aptitude Session** on throughout semester; Prof Shital Kalhapure and Prof. Sonali Bhapkar was the coordinator of this activity. The activity was organized for T.Y.BBA(CA) students.

Cooking Without Fuel

Mock Interview

Corporate week

DEPARTMENT OF B. C. A. (SCIENCE)

In the Academic year 2019-20, total number of students enrolled for B.C.A.Sci. is 220+. At the beginning of academic year, a staff meeting with Principal Dr. G. R. Pathade was held regarding the annual planning and report.

Academic Achievements: In this academic year, following students secured first rank from the college in SPPU university examination.

1. Miss. **Dethe Pranjal Santosh** from F.Y.B.C.A. Sci. got **9.25 CGPA**
2. Mr. **Shaikh Umar Salim** from S.Y.B.C.A. Sci. got **9.85 CGPA**
3. Miss. **Kachi Trushnali Babulal** from T.Y.B.C.A. Sci. got **9.69 CGPA**

Co-Curricular Activities: Computer Application Science department has conducted various Inter- Departmental activities during the year, such as guest lecture series, mock interviews etc. Details are given bellows:

1. The Department has organized a Bridge

Course for F.Y.B.C.A. Sci. students on 2nd July 2019.

2. On 16th July **Guru Purnima** is organized by students of BCA(Sci.).
3. **Guest lecture on "Current Trends and Technologies in software Industry with Live Use Cases"** has been organized on 27th July 2019
4. The best practice, department has organized **"Visit to Old age home"** on 28th August 2019.
5. On 5th September 2019 all the BCA Sci. students organized **"Teachers Day"** under the guidance of faculty Ms. Sayali Shinde.
6. One technical workshop was organized on **"Cloud Computing"** on 14th Feb 2019.
7. Department staff and students have contributed to **"Desai Karandak 2019-2020"** Intercollegiate Competition which is organized on 9th to 11th January 2020.
8. One non-technical workshop on **"Emerging Career Opportunities"** was

organized by the department on 18th January 2020.

9. The **“Mock Interview”** was organized on 25th January 2020 for T.Y.B.C.A. Sci. to let them understand the professional process of interview.
10. BCA(Sci.) Department also participated in Inter Collegiate event name **“Corporate Week”** which is organized from 27th January 2020 to 1st Feb. 2020.

Student Achievements:

Various students from BCA(Sci) have participated in various social and co-curricular activities like e-Quiz competitions, e-webinars ,e-competition etc organized at state level and national level. Some of the significant highlights are as follows:

1. **Mr. Aditya Bhosale, Ms. Akanksha Pawar , Mr. Roshan Kadam and many more from S.Y.B.C.A. Sci, and T.Y.B.C.A. Sci** has participated and cleared with **excellence performance from National Level Online Quiz competition** on **“Test your skills of Internet of Things(IoT) organized by “MIT College Pune”**.
2. From S.Y.B.C.A. Sci and T.Y.B.C.A. Sci. various students have successfully completed the **Online Quiz competition** on **“Basic Concept of Computer Science “organized by BJS College Pune”**.
3. **Many students** from S.Y.B.C.A. Sci and T.Y.B.C.A. Sci. have participated and received certificate of **appreciation from Pratibha College , Pune** for **“Online Intercollegiate Quiz competition** on **Digital India “**.
4. **Mr. Aditya Bhosale** from S.Y.B.C.A. Sci. has participated in **Intercollegiate Poster Making Competition** jointly organized by Department of Computer science and IQAC of Sarhad College, Pune on the occasion of National Technology Day.

5. **Various students from S.Y.B.C.A. Sci. and T.Y.B.C.A. Sci.** have attended the National workshop on **“Python for Beginners”** organized by S.S.V.P.S's L.K. Dr. P. R. Ghogrey Science College, Dhule.
6. **Few Students** from S.Y.B.C.A. Sci. have received the **certificate of excellence** for showcasing excellent data analysis skills in **quiz “Data Detective: Covid-19 India”** organized by Garware College Pune.
7. **Me. Yash Netkar, Mr. Ashish Kondhe** from S.Y.B.C.A. Sci. and so many from the same class have completed the **Short Term Course on “Web Design”** organized by MIT Pune.
8. **Ms. Apurva Kamble** from S.Y.B.C.A. Sci. has received **certificate of participation from Atmiya University Rajkot, Gujarat, India** for **T-shirt painting competition Atmiyaaa kriti (unlock your art in lockdown)** and from **Modern college, Pune** for **“Modern Online Creative Competition”**.
9. **Ms. Prajakta Satpute** from T.Y.B.C.A. Sci. has offered the **Secretary Position** by **Vande Mataram Sanghatana**.
10. Various students got the opportunity to **publish their poems and articles** on Sakalyinbuzz platform.
11. **Mr. Sumedh Bagaitkar** from T.Y.B.C.A. Sci won the third price in **Street Play competition By Pune Youth Dialogue**.
12. Few students have contributed to Social activities also during these Pandemic situations.

Ms. Kavita Khoje
[Head of Department]

BCA Visit Old Age Home

BCA IoT Project Exhibition

BCA Guru Purnima Celebration

BCA Workshop

DEPARTMENT OF B.B.A.

The Department of BBA started with zeal and had the induction Program with introduction for fresher and they were guided about rules and the disciplinary measures which the students have to follow in the academic year.

The following activities were conducted for the academic year 2019-20.

Sr. No.	Day & Date	Name of the Activity Guest/Speaker (Workshop)	Activity In-charge
01.	Friday, 05/07/2019	Induction -2019 Chief Guest:- Mr. Saurabh Karde (Motivational speaker, Pune)	Mr. Swapnil Sangore
02.	Wednesday, 10/07/2019	Parents Teachers Meeting (F.Y.BBA)	All Faculty Members
03.	Monday, 22/07/2019	One day workshop on Soft-Skill Development Mrs. Tejaswini Ballal- Kulkarni, Pune.	Mrs. Harsha Mehta
04.	Monday, 16/07/2019	Guru Purnima Organized by:-FY & SY BBA Students.	Mrs. Rachana Pulgam Mrs. Harsha Mehta
05.	Wednesday, 14/08/2019	Poster Competition on Independence Day.	Mr. Swapnil Sangore
06.	Thursday, 22/08/2019	Quiz Competition on Business Communication.	Mrs. Harsha Mehta
07.	Thursday, 05/09/2019	Teachers Day Celebration. Where students be a Teacher for full day.	Mr. Swapnil Sangore

DRISHTI 2019-2020

8.	Thursday, 05/12/2019	BBA-Carnival Activity (Fun Activity)	Mr. Santosh Adsul & Mrs. Rachna Pulgam
9.	Wednesday- Thursday & Friday 09,10& 11/01/2020	Inter-collegiate fiesta "DESAI KARANDAK 2019" Organized by:- BBA, BCS, BBA(CA), BCA (Science) Department.	All Faculty Member's
10.	Monday,27/01 /2020	Corporate week DAY1 Corporate Culture	All Faculty Members
11.	Tuesday,28/01 /2020	Corporate week DAY 2 Bridging the Gap between Education & Industry.	All Faculty Members
12.	Wednesday, 29/01/2020	Corporate week DAY 3 Team Building and Performance Appraisal	All Faculty Members
13.	Thursday, 30/01/2020	Corporate Week DAY 4 Start-ups .	All Faculty Members
14.	Friday, 31/01/2020	Corporate Week DAY 5 " I.O.T."	All Faculty Members
15.	Saturday, 01/02/2020	Corporate week DAY 6 "Upcoming trend in I.T."	All Faculty Members
16.	Saturday, 15/02/2020	Industrial Visit for SY BBA Students Alfa-Laval India Pvt. Ltd. Kalewadi, Pune.	Mr. Santosh Adsul
17.	Monday, 24/02/2020	One Day Workshop on Carrier Guidance "What is Next After BBA" By:- Mr. Navin Kumar Counsellor TIME Institute, Pune.	Mr. Swapnil Sangore

Mr. Swapnil S. Sangore
(Head of BBA Department)

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

NSS

आंतरराष्ट्रीय योगदिवस व फिट इंडिया कार्यक्रम

२१/६/२०१९ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिवस साजरा करण्यात आला. सदर कार्यक्रमांमध्ये शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी योग प्रात्यक्षिके दाखवण्यात आली. २६/०६/२०१९ फिट इंडिया कार्यक्रमा अंतर्गत एका फेरीचे आयोजन करण्यात आले. सदर फेरीच्या आयोजनामागे कमीतकमी १०००० पावले चालण्याचा व आरोग्यासाठी व्यायामाचे महत्व सांगण्याचा उद्देश होता.

गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड ऍक्टिव्हिटी

दिनांक २३ जून २०१९ रोजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे, यांनी आयोजित केलेल्या रोप वाटप कार्यक्रमात भाग घेतला. सदर कार्यक्रमांमध्ये ९००० रोपे एका वेळेस वाटण्यात आली व सदर कार्यक्रमाची नोंद ही गिनीज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड मध्ये झाली.

निर्मलवारी, स्वच्छवारी

दि.२६/६/२०१९ या दिवशी आमचे एन. एस. एस. चे विद्यार्थी हे २ गटांत विभागले गेले. पहिला गट हा निर्मलवारी स्वच्छवारी

या अंतर्गत वारी मार्गाची स्वच्छता करत वारीच्या मागे काम करत होता. त्यात वारकरी प्रबोधनासाठी विविध पथनाट्ये सादर करण्यात आली. विविध घोषवाक्य देऊन आणि विविध असे कार्यक्रम घेऊन प्रथम गट हा वारी मार्गावर वारीसोबत पुढे चालत होता आणि विविध प्रकारे वारकऱ्यांचे प्रबोधन करत होता.

दुसरा गट हा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे यांनी उपलब्ध करून दिलेल्या वारकऱ्यांसाठीच्या ५ लाख पत्रावळ्या वाटण्याचा हेतूने काम करत होता आणि विद्यापीठाने पुरविलेल्या पत्रावळ्या वारकऱ्यांना पुरवत होते.

१५ ऑगस्ट २०१९

१४ ऑगस्ट २०१९ रोजी महाविद्यालय स्वच्छता शिबीर राबविण्यात आले.

राष्ट्रीय स्वातंत्र्य दिनानिमित्त १५ ऑगस्ट २०१९ रोजी हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयातील स्वातंत्र्य दिन कार्यक्रम सकाळी ७ वाजता साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमात रा.से.यो. स्वयंसेवकांनी समूहगीत सादर केले. राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने स्वच्छतेचा संदेश देण्यासाठी प्रभातफेरी आयोजित

केली. सदर प्रभातफेरी महाविद्यालय ते शनिवारवाडा व परत महाविद्यालय अशी होती. तसेच शनिवारवाडा येथील ध्वजारोहण कार्यक्रमास देखील स्वयंसेवकांनी उपस्थिती दर्शवली.

पोलीस आयुक्त कार्यालय व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार स्वयंसेवकांना पोलीस यंत्रणेच्या कामाविषयी माहिती मिळावी या हेतूने पोलीस आयुक्त कार्यालय भेट हा २ दिवसीय कार्यक्रम आयोजित केला होता. या कार्यक्रमांतर्गत हरीभाई व्ही. महाविद्यालयातील १७ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला होता.

पहिल्या दिवशी सर्व विद्यार्थ्यांना काही माहितीपत्रके देऊन काही पोलीस स्टेशन नेमून देण्यात आली होती. विद्यार्थ्यांनी त्या पोलीस स्टेशनला जाऊन स्वतः पोलिसांच्या कामाबद्दल माहिती घेतली. पोलीस स्टेशनमधून तक्रारदारांचे पोलीस यंत्रणेविषयी मत नोंदवून घेतले व त्यांचा एक फॉर्म स्वतः स्वयंसेवकांनी भरण्याचे काम केले. तसेच सर्वांनी पोलीस यंत्रणेविषयी तक्रारदारांचे मत याविषयीची माहिती वरिष्ठ पोलिस अधिकाऱ्यांना दिली.

पोलीस मित्र : दिनांक : ०२/०९/२०१९-१३/०९/२०१९

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार विश्रामबाग पोलीस स्टेशनकडून घेण्यात आलेल्या पोलिस मित्र या उपक्रमात हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयातील एकूण २२ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. हा उपक्रम सार्वजनिक गणेशोत्सवादरम्यान घेण्यात आला. या उपक्रमात सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांनी चांगली कामगिरी केली. विश्रामबाग पोलीस स्टेशन अंतर्गत क्षेत्रात असलेल्या गणेश मंडळात शांतता राखणे, गर्दी कमी करणे, वाहतुकीची कोंडी रोखणे अशी अनेक कामे विद्यार्थ्यांनी केली. त्यात विद्यार्थ्यांचे ३ समान गट केले. त्यांना १ बाबू गेनु गणेश मंडळ २ जोगेश्वरी गणेश मंडळ, ३ गुरुजी तालीम गणेश मंडळ येथे विद्यार्थ्यांनी काम केले. त्यात विद्यार्थ्यांनी सायंकाळी ५ वाजल्यापासून ते रात्री ३ वाजेपर्यंत काम केले. पोलीस स्टेशनतर्फे विद्यार्थ्यांसाठी जेवणाची सोय केली होती. रात्री ८.३० वाजता सर्व येऊन पोलीस स्टेशनमध्ये जेवण करत होते. विसर्जनाच्या दिवशी सर्व विद्यार्थी दुपारी १२ वाजल्यापासून ते दुसऱ्या दिवशी सकाळी ६ वाजेपर्यंत संभाजी महाराज चौक येथे काम करत होते.

युवा माहिती दूत

महाराष्ट्र शासनाच्या माहिती व जनसंपर्क महासंचलनालयाद्वारे तयार करण्यात आलेल्या युवा माहिती दूत या मोबाईल ॲपविषयी माहिती देण्याचे एक कार्यक्रम सत्र हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयात आयोजित केले होते. सदर कार्यक्रमात ८०हून

अधिक स्वयंसेवक तसेच महाविद्यालय विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदवला.

रक्तदान शिबीर

ससून सर्वोपचार रुग्णालय पुणे, व हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयाच्या विद्यमाने व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणेच्या अहवालानुसार दि. २६/८/२०१९ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत महाविद्यालयात रक्तदान शिबीर घेण्यात आले होते. या रक्तदान शिबिराची सुरुवात सकाळी ८ वाजता मा. प्राचार्य डॉ. गिरीश पठाडे यांच्या हस्ते झाली होती आणि या शिबिराची सांगता सायंकाळी ५ वाजता झाली. या शिबिरात एकूण ३५० विद्यार्थी आणि शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा सहभाग होता.

दरवर्षीप्रमाणेच २४-सप्टेंबर हा दिवस रा. से. यो. दिवस म्हणून यावर्षी हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. २०१९-२०२० हे NSS चे सुवर्ण महोत्सवी वर्ष व महात्मा गांधीजींचे १५० वे जयंती वर्ष असल्याने प्रमुख अध्यक्ष प्रा. डॉ. गिरीश पठाडे व व्याख्याते म्हणून उप-प्राचार्य प्रा. डॉ. गणेश राऊत हे उपस्थित होते.

नदी स्वच्छता अभियान: स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ रा. से. यो. विभागाच्या वतीने राष्ट्रीय सेवा योजना सुवर्ण महोत्सव व महात्मा गांधीजींच्या १५० व्या जयंती निमित्त दि. २/१०/२०१९ रोजी पुणे व पिंपरी चिंचवड शहरातील नदीपात्रात मोठ्या प्रमाणात साखळी पद्धतीने स्वच्छता अभियान राबवण्यात आले. यामध्ये पुणे व पिंपरी चिंचवड शहरातील एकूण २०० महाविद्यालयांतील एकूण १०,००० रा. से. यो. स्वयंसेवक सहभागी झाले होते. या कार्यक्रमासाठी हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयही सहभागी होते. हरीभाई व्ही. देसाई महाविद्यालयात सकाळी ७ वाजता विद्यार्थ्यांना बोलवण्यात आले. त्यानंतर घोषवाक्यासह फेरी आयोजित करण्यात आली. सदर फेरीचा मार्ग महाविद्यालय प्रांगण ते छत्रपती शाहू पूल असा होता. सर्व स्वयंसेवकांनी छत्रपती शाहू पूल ते म.न.पा. पूल असा मुळा-मुठा नदीच्या एका किनाऱ्याचा परिसर स्वच्छ केला. यामध्ये महाविद्यालयातील एकूण ५५ स्वयंसेवक सहभागी होते. तसेच पुणे महानगरपालिका कर्मचाऱ्यांनी सदर स्वच्छता मोहिमेसाठी हातमोजे पुरविले.

राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने दरवर्षी प्रमाणे विशेष श्रम संस्कार हिवाळी शिबीर या साप्ताहिक शिबिराचे आयोजन सोमवार दि. १६/१२/२०२० ते रविवार दि. २२/१२/२०२० या कालावधीत मु. पो. रुळे ता. वेल्हे जि. पुणे येथे आयोजित केले होते. सदर शिबिरामध्ये रस्ते स्वच्छता, मंदिर स्वच्छता

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

पथनाट्य व आरोग्य तपासणी शिबीर असे कार्यक्रम राबवण्यात आले.

२० जानेवारी २०२० रोजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने ऐतिहासिक वास्तू जपणे हेतू शनिवारवाडा स्वच्छता मोहीम हाती घेतली. सदर मोहिमेस महाविद्यालयातील २०० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. शनिवारवाडा या ऐतिहासिक वास्तूची स्वच्छता करण्यात आली.

२५ जानेवारी २०२० रोजी महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाने मतदार दिन साजरा केला. सदर दिवशी

महाविद्यालयामध्ये भारतीय निवडणूक आयोगाच्या सहयोगाने मतदानाच्या उपकरणाची व मतदानाच्या पूर्ण प्रक्रियेची माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात आली.

१७ फेब्रुवारी २०२० रोजी मादक पदार्थाविषयी जनजागृतीसाठी जंगली महाराज रस्त्यावरील आंध्र हायस्कूल, इंग्लिश माध्यम या शाळेतील पाचवी ते दहावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी पथनाट्य सादर करण्यात आले. सदर कार्यक्रमासाठी शाळेतील १५० विद्यार्थी उपस्थित होते.

SPORTS

1. Mr. Aniket Chaudhari - FY.BBA - BOXING

Pune city zone Inter collegiate Boxing Tournament he secured 1st place in 75 to 81 kg. Wt-group and again he secured first place in same Wt- group in Pune University Inter Group Boxing Championship and he selected All India Inter University Boxing Championship held at Merath University, Utterpradesh, Date. 22 December 2019 to 2 January 2020.

2. Mr. Nitin Pawale - FY.B.SC - YOGA

In Pune City Inter Collegiate Yoga Compition he secured 2nd place and Pune University Inter Group Tournament he secured again 2nd place and selected All India Inter University Yoga Compition held at Mr. Rajiv Gandhi Enggenering and technology University, Nuzvid ,Andhrpradesh Date. 6 january 2020 to 10 January 2020-01-02

3. Mr. Gaurav Honawale - SY.BSC - MALLKHAMB

He selected Pune University Inter Group mallkhamb Tournament held at PVP College Pravara Nagar Dist. Ahmadnagar Date- 23 to 24 September, 2019, & he selected all india inter university mallakhamb tournament , The matches held on gurunanak university Mallkhamb.

4. Apurva Shinde - FY.BA - Rope Mallkhamb.

She secured 2nd Place in Pune City Inter Collegiate Rope Mallkhamb Tournament . She selected Pune University Inter Group Tournament held at Pravaranagar District Ahmadnagar. She is selected all india inter university Rope Mallkhamb Tournament held at gurunanak university Amrutsar.

5. Miss. Aishwarya Kulkarni - M.COM-1 - BOXING

She Secured 2nd place in Boxing . Inter collegiate Boxing Championship in 71kg Wt-group She selected Pune University Inter Group Boxing Championship held at Jain College, Wagholi.

6. Mr. Mahesh Arhad - TY.BA - WRESTLING

In Pune City Zone Inter Collgiate Wrestling Tournament he secured silver medal in 61 k.g Wt-Group he selected Pune University Inter Group tournament held at Karjat District. Ahmadnagar.

7. Mr. Ayush Pimple - FY.B.SC - BEST PHYSIQUE

In Pune City Inter Collegiate Best Physique Compition he secured Silver Medal in up 60 k.g. Wt- group he selected Pune University Inter Group Tournament held at Jain commerce College , Shrirampur District Ahmagnagar

8. Mr. Saurav Honawale - SY.BSC - MALLKHAMB

He selected Pune University Inter Group Mallkhamb Tournament held at PVP College Pravaranagar, Dist. Ahmadnagar.

9. Mr. Omkar Gaikwad - TY.BA - JUDO

In Inter Collegiate he secured Silver Medal in Judo compition up to 56kg. Wt-Group. He selected Pune University Judo Inter Group Tournament held at SVKT College. Dist. Nashik. Date-11 October to 12 October.

10. Mr. Pranav Soni - TY.BCOM - MALLKHAMB.

In Pune city Inter Collegiate Mallkhamb Tournament he win Silver Medal.

11. Mr. Chetan Purabiya - M.COM-2 - Wt-Lifting.

In Pune city Inter Collegiate he secured 3rd place In wt. Lifting.

12. Mr. Om Patange - FY.BA - BOXING

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

In pune city Inter collegiate Boxing Championship. He secured silver medal in 64 k.g.wt.group .

Haribhai V. Desai College ,Pune

Captain Of The Team – 2019-20

1. **Mr. Tushar Kabdule TY.BA Kabaddi**
2. **Mr. Jay Shelar TY.B.COM Cricket**
3. **Mr. Sujit Shinde SY.B.COM Chess**
4. **Mr. Atharva Gosavi SY.BSC Basketball**
5. **Mr. Ajinkya Adsule SY.BA Athletics**

Inter Collegiate Various Games 2019-20

BEST PLAYERS

1. **Mr. Akash Renuse – TY.BSC – Cross country**
2. **Mr. Abhishek Pawar – FY.BA – Kabaddi(Men)**
3. **Mr. Omkar Tambe – FY.BCA (Sci) – Kabaddi (Men)**
4. **Mr. Siddesh Patil – Msc – Cricket**
5. **Mr. Abhishek More – TY.B.Com – Chess**
6. **Mr. Yuvraj Pawar – SYBA – Basketball**
7. **Miss. Jae Pawar – TY.BA – Rifle Shooting**
8. **Miss. Mansi Badade – FY.Bcom – Kabaddi (Women)**
9. **Mr. Swarup Shinde – FY.BA – Athletics**

Inter Class Matches 2019-20

Carrom

1st Prize : Mr. Shantanu Shelke – FY.B.Com

2nd Prize : Mr. Swarup Lole – FY.Bcs

3rd Prize : Mr. Siddhant Bhosale – FY.Bcs

Table Tennis

1st Prize : Mr. Anuj Katariya – SY.BBA

2nd Prize : Mr. Nirav Tante – SY.BBA(CA)

3rd Prize : Mr. Kapil Dube – TY.B.com

Chess

1st Prize : Mr. Sanket Dhande – M.sc(c.s.)

2nd Prize : Mr. Yash Khebade – FY.BA

3rd Prize : Mr. Divyakant Lahganiya – FY.BBA Haribhai V. Desai College

Junior College Wing

1. **Mr. Narendra Shah – 11th Commerce / science**

He Secured 1st price in District level school Weight Lifting Tournament Weight group in 67 k.g.

2. **Mr. Pravin Rajput - 11th commerce / science**

He secured 1st price in District level school Weight Lifting Tournament Weight Group In 73 k.g.

3. **Mr. Pratik Chaudhari – 11th commerce / science**

He secured 1st price in District Level School Weight Lifting Tournament Weight Group in 89 k.g.

4. **Mr. Aditya Ringe – 12th commerce/ science. He secured 2nd Price In District Level School Weight Lifting Tournament Weight Group in 73 k.g.**

5. **Mr. Prathmesh Bamne – 11th commerce/ science**

He Secured 2nd Price in District level School Weight Lifting Tournament Weight Group in 55 k.g.

6. **Miss. Vaibhavi Bhilare – 11th commerce/ science She secured 2nd Price in District level School Weight Lifting Tournament Weight Group in 76 k.g.**

7. **Mr. Aditya Ringe – 12th commerce/ science**

He Secured 3rd Price In District Level School Cikai Marshal Arts Tournament Group in 66 k.g.

8. **Mr. Dharmesh Pardeshi – 11th commerce/ science**

He secured 3rd Price In District Level School Cikai Marshal Arts Tournament Group in 60 k.g.

9. **Mr. Pratik Chaudhari – 11th commerce/ science**

He Secured 3rd price In District level School Cikai Marshal Arts Tournament

DRISHTI 2019-2020

Group in 66 k.g

10. Mr. Yash Malpani – 12th commerce/
science

He secured 3rd Price In District level
School 400 Meters Hardals (Atheletics
Game) Tournament.

LIBRARY

- ३० जुलै २०१९ रोजी ग्रंथालय, कला शाखा व अंतर्गत गुणवत्ता सुधार कक्ष यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'सामाजिक शास्त्रांमधील आधुनिक संकल्पना व संधी या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी विद्यार्थ्यांना सामाजिक शास्त्रांमधील आधुनिक संकल्पनांची माहिती देण्यात आली तसेच विद्यार्थ्यांना सामाजिक शास्त्रांमध्ये उपलब्ध असणाऱ्या विविध संधीविषयी अवगत करण्यात आले. सदर उपक्रम महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. गणेश राऊत यांच्या मार्गदर्शनाखाली ग्रंथपाल श्री संतोष खजिनदार व त्यांच्या सहकार्यांनी आयोजित केला होता. या प्रसंगी शिक्षक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.
- लेखक वाचक संवाद : या उपक्रमात विद्यार्थ्यांनी प्रा. श्वेता देशमुख व देवयानी मरांडे या लेखिकांशी संवाद साधून आपल्या शंकांचे निरसन करून घेतले. सुनिधी प्रकाशनाचे श्रीयुत काळे यांनी विद्यार्थ्यांना भाषांतरात असलेल्या संधीविषयी माहिती दिली.
- ग्रंथालय व सुनिधी प्रकाशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने ग्रंथ प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते.
- १ ऑगस्ट २०१९ रोजी लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे १०० वी जयंती आणि लोकमान्य टिळक यांची १०० वी पुण्यतिथीच्या निमित्ताने त्यांच्या साहित्यावर आधारित निबंध स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

५. १५ ऑक्टोबर २०१९ रोजी भारतरत्न डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जयंती निमित्ताने वाचन प्रेरणा दिनाच्या दिवशी 'एकच ध्यास सलग अभ्यासम उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी डॉ. कलम यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले.

६. १० जानेवारी २०२० रोजी शास्त्र शाखेतील विद्यार्थ्यांसाठी ग्रंथालय परिचय या उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी ग्रंथपाल श्री संतोष खजिनदार यांनी विद्यार्थ्यांना ग्रंथालय व ग्रंथालायमार्ग त राबविण्यात येत असलेल्या विविध उपक्रमांची माहिती दिली तसेच महाविद्यालयातील वनस्पती शास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. कैलास बागडाणे यांनी वनस्पती शास्त्रातील विविध संदर्भ ग्रंथांची विद्यार्थ्यांना माहिती दिली.

७. २७ मे ब्रुवारी २०२० रोजी मराठी भाषा गौरव दिन साजरा करण्यात आला. या प्रसंगी मराठीतील संदर्भ ग्रंथांचे प्रदर्शन आयोजित करण्यात आले होते. सदर कार्यक्रमास प्रा. सु. ह. जोशी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. या वेळी १ ऑगस्ट २०१९ रोजी लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे १०० वी जयंती आणि लोकमान्य टिळक यांची १०० वी पुण्यतिथीच्या निमित्ताने त्यांच्या साहित्यावर आधारित निबंध स्पर्धेतील विजेत्यांना मा. सु. ह. जोशी, प्राचार्य. डॉ. गिरीश पठाडे. उपप्राचार्य डॉ. गणेश राऊत, ग्रंथपाल श्री संतोष खजिनदार यांचे हस्ते पारितोषिके देण्यात आली. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन ग्रंथालय समिती प्रमुख डॉ. विलीना इनामदार यांनी केले. सदर कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी श्री. इंदूपूरकर, श्री. प्रजापती, श्री. शेलार, श्री. चव्हाण तसेच श्री. गिरीश जोशी यांचे सहकार्य लाभले.

Mr. Santosh P. Khajindar
Librarian

DRISHTI 2019-2020

DESAI KARNDAK 2K19-20

Enlighten Your Capabilities

DESAI KARNDAK 2K19-20

HARIBHAI V. DESAI COLLEGE

DESAI KARNDAK 2K19-20

देसाई महाविद्यालयाला 'चॅंपियन ट्रॉफी'

पुणे, ता. १४ : एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयात देसाई कॅरंडक (चॅंपियन ट्रॉफी) या आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धेत स्त्रीआयटी, मॉडर्न आणि आयोजक देसाई महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी चमकदार कामगिरी करत विजेतेपद मिळविले. एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयाचे 'चॅंपियन ट्रॉफी' पटकावली.

बुधवार पेठ : देसाई कॅरंडक या आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धेतील विजेते.

स्पर्धेचे उद्घाटन सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखाचे अधिष्ठाता डॉ. मनोहर चासकर, अभिनेता रमेश परदेशी यांच्या हस्ते झाले. या स्पर्धेत काऊंटर स्ट्राइक, सो-चॅंपियन, ई-बझ, वेब मास्टर, मिस्ट्री रुम, ब्रेन बँटल,

प्रोजेक्ट स्पर्धा, डिवेट स्पर्धा, मॅथ पझल आणि तोंड मिनीट मूव्ही मेकिंग अशा टेक्निकल व नॉन टेक्निकल यांचा समावेश होता. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. गिरीश पठाडे, डॉ. गणेश राजत,

समन्वयक प्रा. भूषण शहा, स्वनील सांगोरे व विद्यार्थी उपस्थित होते. स्पर्धेत ५१ हून अधिक महाविद्यालयातील सातशेपेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. दि. पुना गुजराती केंद्रवर्गीय मंडळाचे विश्वस्त

राजेश शहा व दिग्दर्शक दिपाल रॉजेकर यांच्या हस्ते विजेत्यांना पारितोषिके दिली.

स्पर्धेतील विजेते : काऊंटर स्ट्राइक : कुणाल पाटील, संकेत डोळस, वैभव सरादे (एनआयओएस), शुभम अहिर; सो-चॅंपियन : ऑंकार डाके, अभिषेक असोले; ई- बझ : विशाल भागवत, स्वनील मास्कर, यश भालेकर; वेब मास्टर : शुभम मानकर, कुणाल सिंग; मिस्ट्री रुम : पॉप्यु बलवाई, कृतिक शहा, सिमरन मदन, गौरव खळदकर; प्रोजेक्ट स्पर्धा (टेक्निकल) : हर्षवर्धन यादव, शिवानी डांगी; नॉन टेक्निकल : मयूर शहा.

बुधवार पेठ : एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयातील परवी विद्याविलेखा विद्यार्थीसह मान्य.

विद्यार्थ्यांत कौशल्ये विकसित करा

रावत यांचे प्रतिपादन; देसाई महाविद्यालयात पदवीप्रदान

पुणे, ता. १० : 'विद्यार्थ्यांचे विज्ञान कौशल्ये विकसित करणे' असा उद्देश ठेवून देसाई महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या कौशल्ये विकसित करण्यासाठी 'विद्यार्थ्यांच्या कौशल्ये विकसित करणे' या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले.

या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले.

या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले. या कार्यशाळेचे प्रा. सुभाष रावत यांनी प्रास्ताविक केले.

वैभवसंपन्न देसाई महाविद्यालय

ऐतिहासिक वारसा जपणाऱ्या प्रेक्षणीय स्थळांसोबत शैक्षणिक वारसा जोपासणाऱ्या वी पुना गुजराती केंद्रवर्गीय मंडळ संचालित एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयाच्या इमारतीने नुकतेच ३५व्या वर्षात पदापण केले. त्यानिमित्त संस्था व महाविद्यालयाच्या कार्याची ओळख - हेमंतभाई मणिपार

वाणिज्य व विज्ञान या पारंपरिक विद्याशाखांसोबतच संगणकशास्त्र, वी. वी. ए., वी. सी. ए., ए. एस. एस्सी अशा विविध कोर्ससह कनिष्ठ महाविद्यालय व संशोधन केंद्र सुरू केले. महाविद्यालयात शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना कौशल्यविकासावर आधारलेल्या ऑनलाइन प्रत्येक कर्तृत्विकाशन, मोबाईल ऑनलाइन टेक्निकल, डिजिटल मार्केटिंग, टेली यामासख्या कोर्सच्या सुविधा मोफत देण्यात येतात. संस्थेत सध्या शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या सुमारे आठ हजार, तर महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या पाच हजारहून अधिक आहे. विद्यार्थ्यांना संस्थेतर्फे विविध शिष्यवृत्त्या दिल्या जाताना, महाविद्यालयाच्या परिसरात संस्थेने पारोक्ष मार्गदर्शन केंद्र आणि अभ्यासिका सुरू केली आहे. या केंद्रातून अनेक विद्यार्थ्यांनी आय. ए. एस्. आय. पी. एस्. पदवीस शिस्तबध्द होऊन संस्थेच्या नावलीकित्तात भर घातली आहे.

प्रासंगिक

गुजरातीभाषक समाजसंघटनेच्या मुलांना महाभारत किरण देण्याच्या हेतूने १३ ऑगस्ट १९२६ रोजी वी पुना गुजराती केंद्रवर्गीय मंडळाची स्थापना केली. या संस्थेद्वारे विविध शैक्षणिक विभागांमधून मुलांना पुण्यात शिरण्याचे वैभवसंपन्न दालन खुले केले. शास्त्रे शिक्षण पूर्ण केलेले विद्यार्थी वदळच्या आधुनिक जगात मागे पडू नये, यामाठी संस्थेने १९८४ मध्ये एच. व्ही. देसाई महाविद्यालय सुरू केले. संस्थेच्या माध्यमिक

विभागाच्या इमारतीत सुरू केलेल्या महाविद्यालयात जेवढे दाखल होणाऱ्या विद्यार्थ्यांची निवड ओळखून वाणिज्य शाखेसोबतच कला व विज्ञान शाखा सुरू करून कटवृक्षाप्रमाणे महाविद्यालयाचा विकास व्हावा म्हणून शासनवाढाव्याच्या मागे पेशवेकालीन इच्छुकजोनेस वाड्याची पुरेशी जागा खोटी करून त्या दिक्कांनी संस्थेच्या इमारतीचा कोमंशिला समापण २५ डिसेंबर १९८५ रोजी गुजरात राठ्याचे तत्कालीन मुख्यमंत्री अमरसिंगबा चौधरी यांच्या हस्ते झाले. संस्थेच्या एकाच छत्राखाली केजी टू पीपी असा विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाचा प्रवास सलग व संपन्न होण्यासाठी एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयात कला,

एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयात कॉर्पोरेट वीकचे आयोजन

कॉर्पोरेट जगतात प्रवेश करताना लागणारी कौशल्ये, नव्या संधी, तंत्रज्ञानाची ओळख, मुलाखतीची तयारी यांची सर्वांगीण माहिती देण्यासाठी एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयात कॉर्पोरेट वीकचे नुकतेच आयोजन करण्यात आले. महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळाचे माजी व्यवस्थापकीय संचालक यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. प्राचार्य डॉ. गिरीश पठाडे, उपप्राचार्य डॉ. गणेश राजत, आदी

या वेळी उपस्थित होते. महाविद्यालयातील संगणकशास्त्र, व्यवस्थापन आदी विभागांच्या विद्यार्थ्यांनी यात सहभाग घेतला. 'आपली कौशल्ये लक्षात घेऊन त्याचा परिपूर्ण अभ्यास करून आपण त्या क्षेत्राची निवड केली पाहिजे,' असे सावत यांनी सांगितले. तर संघउभारणी, विदा विज्ञान अशा विषयांवर रेणुका झोपे, जितेंद्र मेहता, सिद्धार्थ शहा, गौरव परमार, प्रोयास बोस यांनी मार्गदर्शन केले.

देसाई महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची तळजाई भेट

पुणे, ता. २३ : एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी वन्यजीव सप्ताहानिमित्त तळजाई पठारावरील वनक्षेत्राला भेट दिली. येथील क्षेत्रीय अभ्यासात जैविक, रासायनिक प्रक्रियेतून निर्माण झालेल्या विविध जैविक संरचनांचा आणि घटकांचा अभ्यास विद्यार्थ्यांनी केला. संरक्षित वनक्षेत्राचा अक्षवृत्तीय आणि रेखावृत्तीय स्थानविस्ताराचा जीपीएसच्या मदतीने अभ्यास केला. वनरक्षक रोहिणी घाडगे यांनी दहा किलोमीटर परिसरातील माहिती विद्यार्थ्यांना दिली. या वेळी डॉ. विलिम इनामदार, प्रा. रूपाली निजामपूरकर, अक्षय तायडे, गणेश खुटवड आदी उपस्थित होते.

देसाई महाविद्यालयात 'सॉफ्ट स्किल कोर्स'

पुणे : एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयात बीएस्सीच्या तृतीय वर्षीय विद्यार्थ्यांसाठी 'सॉफ्ट स्किल कोर्स' आयोजित केला होता. सूक्ष्मजीवशास्त्र, रसायनशास्त्र आणि भौतिकशास्त्राचे ६० विद्यार्थी उपस्थित होते. उपप्राचार्य प्रा. पहाडे यांच्या संकल्पनेतून डॉ. बागूल, डॉ. अंबाडे, डॉ. मुळीक यांनी हा कोर्स आयोजित केला. त्यामध्ये सात सवयी, सर्जनशीलता, संवाद कौशल्य, मुलाखत कौशल्य, घ्येयपूर्तता, शरीर भाषा, कारकीर्द समुपदेशन, मानसशास्त्र आणि ध्यान या विषयांवर प्रा. पहाडे, पराग शहा, आम्रपाली औरंगाबादकर, गणेश राजत, डॉ. मैकाप यांनी मार्गदर्शन केले.

'हॅंडलिंग इन्स्ट्रुमेंट' कार्यशाळेला प्रतिसाद

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि एच. व्ही. देसाई महाविद्यालयाच्या रसायनशास्त्र विभागाच्या वतीने 'हॅंडलिंग ऑफ हायएंड इन्स्ट्रुमेंट' या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. यात विद्यार्थ्यांना विविध तंत्रज्ञानासंबंधी प्रशिक्षण देण्यात आले. पुणे, पारनेर, धुळे, चिपळूण सातारा, उस्मानाबाद आदी शहरांतील दौनशेहून अधिक विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. कार्यशाळेचे उद्घाटन 'एनसीएल'मधील शास्त्रज्ञ डॉ. प्रकाश वडगावकर यांच्या हस्ते झाले. महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ. गणेश राजत, डॉ. हीना संधानी आणि डॉ. विक्रम पंडित आदी या वेळी उपस्थित होते.

THE POONA GUJARATI KELAVANI MANDAL'S INSTITUTIONS

Sheth Hakamchand Ishwardas Prathmik Gujarati Medium School

Ratanben Chunilal Mehta Gujarati High School.

Acharya Shri. D.B. Dadawala Junior College

Smt. Sulochanaben Dadawala & Acharya Shri. D. B. Dadawala
Technical School & Junior College - MCVC

Sheth Hakamchand Ishwardas Pre-Primary English Medium School

Sheth Ramdas Nathubhai Shah Primary English Medium School

Dr. G.G. Shah English Medium High School

Haribhai V. Desai Junior College (Commerce & Science)

Haribhai V. Desai Senior College of Commerce, Arts & Science
BBA, B.Sc. (Comp.Sci.), BCA (Sci.), BBA (Computer Application)
M.Sc. (Comp.Sci., Physics, Analytical Chemistry, Microbiology,
Environmental Science), M. Corn.

Competitive Exam Center UPSC / MPSC Abhyasika

**DESAI BROTHER'S VIDYA BHAVAN,
596, BUDHWAR PETH, PUNE - 411 002**

☎ : 020-24455423 /24450373

E-mail : haribhaivdesao@rediffmail.com

Website : www.hydesaicollege.org